KONGL. MAJ:TS

BEFALLNINGSHAFVANDES

UTI

Blekinge Län

TILL

KONGL. MAJ:T

I UNDERDÅNIGHET AFGIFNE

FEMÅRS-BERÄTTELSE,

för Åren 1828, 1829, 1830, 1831 och 1832.

STOCKHOLM,
ECKSTEINSKA BOKTRYCKERIET.
1833.

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.
Täckningsår: 1817/1821-1851/55.
Kungl. Maj:ts överståthållares i Stockholms stad och Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Sveriges län till Kungl. Maj:t femårsberättelser. Vissa femårsperioder finns även tabellbilagor.

Berättelserna innehåller följande avdelningar:
- Länets allmänna beskaffenhet
- Innevånare
- Näringar
- Politisk författning
- Städer

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren … på Nådigaste befallning utarbetad och utgivet av Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1863-1912.
Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes uti Blekinge Län till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifne Fem-Års-berättelse, för Åren 1828, 1829, 1830, 1831 och 1832.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB).
Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

urn:nbn:se:scb-b0-h0-28_21blek

KONGL. MAJ:TS

BEFALLNINGSHAFVANDES

UTI

Blekinge Län

TILL

KONGL. MAJ:T

I UNDERDÅNIGHET AFGIFNE

FEMÅRS-BERÄTTELSE,

för Åren 1828, 1829, 1830, 1831 och 1832.

STOCKHOLM,
ECKSTEINSKA BOKTRYCKERIET.
1833.

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
Länets Allmänna beskaffenhet……..	3.
Länets Innevånare……..	5.
Folkmängden……	6.
Näringarne……..	9.
Jordbruket……..	9.
Boskaps-skötseln……..	19.
Skogsvården……..	27.
Binäringar……..	29.
Linskötseln……	30.
Fiskerierna…….	31.
Håg för Handaslöjder……	33.
Sjöfart……	34.
Bergsrörelse……..	34.
Fabriks-Anläggningar……	35.
Garfverier……...	37.
Politisk Författning…….	37.
Kammarverk……..	37.
Gästgifveri-skjutsningen……...	40.
Postföreningen……..	40.
Läroverk eller fromma Stiftelser……	40.
Stats-bidrag……	41.
Politie…….	46.
Barnaundervisningen på Landet……	49.
Fattigförsörjningen…….	52.
Helsovården……..	53.
Städer……..	55.
Carlskrona……..	55.
Stadens Folkmängd……...	57.
Handeln och Sjöfarten……...	58.

Handtverkerierne…….. 59.
Politie. Stadens Styrelse…… 60.
Stadens Drätselverk…….. 64.
Magistratens Lönings-Cassa……. 66.
Fattigvårds-Cassan…… 66.
Borgerskapets enskildta Cassa…….. 67.
Stats-bidrag……... 67.
Carlshamn…….. 70.
Stadens Jord…….. 70.
Folkmängden……. 70.
Handeln och Sjöfarten……... 71.
Handtverkerier ochNäringar…….. 71.
Politie. Stadens Styrelse…… 73.
Stadens Lärdoms-Skola……. 73.
Fattig-Försörjningen…….. 73.
Sjukvården……. 74.
Stadens Drätselverk……... 74.
1:o Magistratens Lönings-Cassa……... 75.
2:o Stadens allmänna Cassa…….. 75.
3:o Mudder Cassan…… 75.
Sölvesborg……. 76.
Under Carlskrona stad lyda tvänne Köpingar…… 79.
Ronneby…… 79.
Christianopels Köping……... 80.

Tabellbilaga

Tabell för Landet inom Blekinge Län
Tabell för Städerne inom Blekinge Län
Tabell öfver Hemmansdelningen i Blekinge Län

Länets Allmänna beskaffenhet.

Blekinge Län, till området det inskränktaste i Riket och ansedt innehålla endast $25\frac{8}{10}$ Qvadrat-mil, må icke derföre anses af mindre betydenhet än andra Provinser, eller dess styrka och värde mätas efter denna måttstock. Af naturen gynnadt med en rik vegetation, fiskrika stränder samt flera större och mindre strömmar, hvilka i mångfaldiga vattenfall nedflyta från det ofvanliggande Småland, erbjuder det på en gång ett lönande jordbruk, ymnigt fiske och de mest fördelaktiga tillfällen till manufactur-anläggningar af alla slag. Utgörande, så till sägande, Smålands södra strandbygd och rikt på hamnar, måste det blifva nederlags-platsen för hela södra Smålands afsättliga producter, dem det tillbyter sig mot de behofver Småland å sin sida behöfver hämta tillbaka, hvarigenom en lönande händel bör uppkomma.

Den delen af Länet, som närmast gränsar till Calmar Län, och hela den öppna östra kusten, intill dess, vid den såkallade Thorhamns-udde, stranden böjer sig i en annan riktning och inneslutes af öar eller skärgård, således Christianopels och större delen af Thorhamns socknar, består af mindre bördig sand- och klapper-jord; stränderna äro kala, marken i allmänhet slät, men ju mer den aflägsnar sig från kusten, dess mer produktiv på skog, hvilken här synes hafva fordom varit särdeles ymnig och bestått af blandad Tall och Löfskog. Från och med Jemjö får landet en förändrad caracter, är mera couperadt, jorden bördigare och derföre mera allmänt odlad, hvilket fortfar ända till och med Asarumstrakten vid Carlshamn, hvarefter slättlandet åter öppnar sig imellan den skogbeväxta bergåsen i norr och den öppna hafskusten i söder, der den i hafvet utskjutande landtungan, som innefattar Mellby socken och är känd under namn af Listerslandet, med det derå befintliga höga berg, Listers hufvud kalladt, lemnar ett mål för ögat. Denna beskrifning af landets yttre gäller dock hufvudsakligen den så kallade strand- och mellan-bygden. Skogstrakterna, eller Länets norra gränser, äro i allmänhet mera skogbevexta och likna hufvudsakligen Småland. Mindre odlad och mindre odlingsbar, ofta besvärad af vatten, som utan kostnad och möda icke kan afledas, är denna del af landet

icke aldeles jemförlig med den öfriga; dock finnas äfven der bördigare trakter särdeles vid Fridlefstad, Rödeby, Tving, Bakaryd och Jemshög, som utgöra särskildta socknar uti Länets norra delar, då deremot alla de öfriga socknarna, som ej mötas af de ofvanstående, på tvären genomskära hela Länet från dess norra gräns till hafvet.

I samma riktning genomskäres äfven Provincen af de der utfallande strömmar, af hvilka de betydligaste äro: *Lyckeby å*, som utfaller i Saltsjön vid Lyckeby, eller det fordna Lyckå; *Ronneby å*, som flyter förbi Ronneby Köping och $\frac{1}{4}$ mil derifrån utfaller i hafvet; samt *Mörrums å*, som utfaller vid Elleholm. Mindre betydliga äro: *Silltorps ån*, som genomlöper Fridlefstad och Rödeby socknar och utfaller i hafvet vid gränsen imellan Östra och Medelstads Härader; *Nettraby å*, som vid Nettraby utfaller i hafvet; *Bräkne ån*, som genomlöper Bräkne Härad och vid Soneknlla Häradshöfdinge-Boställe har sitt utlopp, samt *Ryedahls ån*, som inom Listers Härad utfaller i sjön Wesan och derifrån, under namn af *Norje ån*, har sitt utlopp i hafvet. De flesta af dessa strömmar formera flera vattenfall då de nalkas kusten, hvaremot de på flera ställen i det inre af Provincen lugnt framgå genom låga och släta bäddar, der de förorsaka betydliga uppdämningar å ängs- och betes-markerna, hvaraf så kallade mader och kärr uppkomma. Så genomlöper Lyckeby å, på en sträcka af mer än en mil, släta marker, som till flera tusen tunnland lida af vattenstånd. På samma sätt Nettraby-ån vid dess lopp genom Tvings- och Fridlefstads socknar, äfvensom hela trakten omkring insjön Wesan är i hög grad vattensjuk och i behof af förbättring, oberäknadt alla smärre kärrtrakter vid mindre bäckar eller sjöar.

Klimatet liknar i det närmaste Skånes. Strängare vintrar äro sällsynta; hafsvindarne försmälta här snön vida tidigare än i det ofvan liggande Småland, hvarföre ock vårens ankomst börjar tidigare, utan att den ändå hinner någon fullbordan förr än Sveriges nordligare Provinser hunnit befria sig från Nordanvindens kyla. Också är det en egenhet, som är svår att förklara, att, oansedt denna kust-province liksom stupar sig mot solen och derföre mer än mången annan synes böra upphämta dess verkningar, bibehåller likväl jorden, under vårtiden, vida längre sin fuktighet, hvarigenom

vårarbetet vanligtvis här fördröjes flera veckor sednare än i Provincer som ligga vida längre i norr.

Länets indelning i tvänne Domsagor och tvänne Fögderier, hvardera om tvänne Härader, nemligen *Östra* och *Medelstads* samt *Bräkne* och *Listers*, nitton Pastorater och tjuguåtta Socknar, (oberäknadt Städerne) är ännu oförändrad; men Domsagornas klyfning har, i anseende till den ökade folkmängden och Domaregöromålens öfverhopande myckenhet, af Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Hof-Rätt öfver Skåne och Blekinge blifvit föreslagen, på det sätt, att hvarje Härad skulle blifva en Domsaga; och denna fråga beror för närvarande, till följe af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Bref den 15 April 1830, på Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes underdåniga utlåtande, sedan nödige upplysningar i ämnet blifvit infordrade. Fråga har äfven af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Christianstad blifvit väckt, uti ett till Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-Collegium afgifvit utlåtande, om Näsums sockens läggande till Blekinge Län, såsom utgörande annex till den här i Länet varande moderförsamlingen Jemshög, ett förslag som dock Eders Kongl Maj:ts Befallningshafvande härstädes, af flera skäl, funnit sig nödsakad afstyrka. Ett annat som vore af mera vigt, är de större socknarnas klyfning genom redan anlagda Capellers förvandlande till annexer; men detta ämne utbeder jag mig att få i underdånighet närmare utveckla uti den del af denna Berättelse, som afhandlar Länets politiska författning, hvarest det lämpligare torde intaga sin plats.

Länets Innevånare.

Den del af Blekingska allmogen, som ej redan nedsjunkit i fattigdom och sedeslöshet, utmärker sig genom en exempelvärd grad af höfsning och redbarhet. Man träffar jordbrukande Bönder, som äro sitt ståndS prydnad, både genom upplysning och medborgerliga dygder, som både i lefnadssätt, uppförande och förmåga af verksamhet ådagalägga en höjning i seder och begrepp, som stundom lemnar föga öfrigt att önska. Det behöfver icke anmärkas, hvad ett folk, som bland sig äger sådana elementer, skulle kunna blifva, genom allmännare spridd upplysning, ökad vård om dess sedliga bildning, och genom en bättre riktning af dess ekonomiska verksamhet.

Folkmängden, som efter 1827 års Mantalslängd utgjorde *å landet* 63,419 och *i städerna* 15,370, eller tillsammans 78,789 personer, utgör efter 1832 års Mantalslängd

På landet:	Mankön	Qvinnkön
Mantals-skrifna	16,946	18,548
ej mantals-skrifna, (öfver och underårige)	14,908	14,925
Summa	31,854	33,473
Uti Städerna:		
Mantals-skrifna	4,307	5,468
Ej mantals-skrifna	2,738	3,497
Summa	7,045	8,965

Summa mantals-skrifna:

Mankön 21,253
Qvinnkön . . . . . 24,016 45,269.

Ej mantals-skrifna:

Mankön 17,746
Qvinkön 18,422 36,168
Summa 81,437.

Folkmängden, under dessa ifrågavarande fem åren har således ökat sig med icke mindre än 2548 personer personer, nemligen:

på landet . . . . 1908.
och i städerna . 640 2548.

Lägger man nu härtill den förökning af 3,308 personer, som föregående fem åren lemnat, så visar det sig att folkmängden på tio år ökat sig mer än $\frac{1}{13}$del af hvad den förut var, hvilket i synnerhet är anmärkningsvärdt när man afser Länets inskränkta rymd och den föga tillökning näringsutvägarna vunnit, äfvensom den omständighet, att, under ifrågavarande år, mer än 3000 menniskor blifvit bortryckta af de febersjukdomar, som voro epidemiska under åren 1828 och 1829. Också äro följderna af folkökningen ganska hotande för det allmänna välståndet. Öfverallt, der uppmärksamheten närmare granskar förhållandet, finner man en bestämd disproportion emel-

jan sjelfägande jordbrukare och den öfriga befolkningen. Wid 1829 års Mantals-skrifningar i Länet funnos icke mindre än . . . 601 försvarslösa personer
vid 1830 års dito 175
vid 1831 års dito 308
och vid 1832 års dito . . . . . 418, hvaraf omkring 130 tillhörde en enda Socken, med en folkmängd af omkring 9000 menniskor. Läns-styrelsen har väl, så vidt ske kunnat, sökt afvärja och motarbeta detta onda; men förgäfves så länge det alstras af omständigheterna och tolereras af eftergifvande författningar, hvilka upplöst alla förut befintliga helsosamma band på förbindelsen att skaffa försvar och lagligt näringsfång samt derigenom så tillsägandes privilegierat lösdrifveriet.

Bland alla de orsaker, som, förenade, verkat till folkökningen, hvilken hufvudsakligen finnes bland de arbetande fattigare folk-klasserna, anser jag ingen så väsentlig, som den i Blekinge allmänna och högt drifna Potatoesplanteringen och Bränvins-bränningen, hvilka också blifvit källan till snart sagdt alla de eländen och svårigheter, som på landsbygden öfverklagas. Särdeles i Blekingska Skogstrakterna har detta onda visat sig i alla möjliga utgreningar. Då Bonden ej sjelf medhunnit att utöda sina skogar har han upplåtit och sålt vissa såkallade parken deraf till andra, Drängar och Torpare, hvilka nedfällt skogen, svedjat marken och användt den först till Potatoes och sedan till Rågskörd, allt till näring för Bränvinspannorna, hvilka både behöft skogen och skördarne. På detta sätt hafva de herrligaste skogsförråder, som fordom utgjorde hemmans eller Byelags förnämsta styrka och värde, blifvit sköflade, och Socknar, som fordom voro beryktade för sina ymniga och outtömliga Bokskogar, äga blott minnet öfrigt, klagande på förbrända stenrösen, der all vegetation är för mansåldrar förstörd. Denna allmänt utbredda och begagnade hushållsmethod har från det närbelägna Småland lockat till orten en mängd lösa personer, som deri funnit sin näring, under det både de och ortens egna innebyggare, missledda af detta makliga sätt till bergning, antingen ingått tidiga och oförsigtiga äktenskap, eller ock fört ett osedligt lefnadssätt med lösa Qvinnspersoner, som, i följd af dessa förhållanden, tillströmmat orten. Att den folkmassa, som under dessa förhållanden tillkommit, skall finna sig i förlägenhet, helst efter föregånget missvextår och på en tid, då bränvins-bränningen, den så allmänt

tillitade näringsutvägen, är förbuden att utöfvas, är ganska naturligt. Men ännu har likväl det onda icke hunnit den höjd, som är att befara; ännu har den jordbrukande Bonden någon utsigt ofver att kunna fortsätta detta hushålls-sätt, som redan är införlifvadt med den närvarande Generationen, hvilken således knappast förmår tänka sig ett annat. Han är derföre mån om *att förvara åt sig god tillgång* på arbetare till skogsröjning om vårarne, Potatoes-plockning om höstarne samt till bränvins-bränning och skogsfällning om vintrarne. Det är *häruti* man bör söka grunden till hans benägenhet att antingen hos sig skattskrifva och söka försvara tjenare, som han ej ständigt gagnar, eller bereda deras skydd med verkliga eller tillställda afhandlingar om köp af jord, torplägenhet, arrenden eller backstugor. Denna omsorg har gått så långt, att till och med så kallade undantags-folk (h. e. sådana Hemmansägare, som för ålderdom afstått sina hemman till barn eller anförvandter och dervid förbehållit sig vissa natura-prestationer till lifstids försörjning) bortarrendera eller försälja deras undantags förmåner; eller ock köper man jord och säljer den genast, m en med undantag af vissa jordstycken eller rättighet till vissa tunnors utsäde, bete för vissa kreatur, svedjande af vissa jordrymder o. s. v., hvarigenom ett af författningarna ingalunda förutsedt eller beräknadt sätt att klyfva jord, uppkommer, som i betydlig mån medverkar att mångdubbla befolkningen å hvarje hemmansdel eller lägenhet, under det denna, i följd deraf, alldes förstöres genom ett onaturligt och för hårdt anlitande af dess tillgångar.

I bredd med detta förstörande hushålls-sätt, som väl icke gäller alla Blekingska Jordbrukare, men dock är alltför allmänt för att frambringa de mest förderfliga följder, går äfven ett förändradt lefnads-sätt emot fordom, bestående uti minskad flit och sparsamhet, ökad luxe och mera sjelfsvåldiga seder; naturliga följder af den lätta tillgång på kontanta inkomster, som brännvinsproduktionen beredt och den till sin höjd drifna böjelsen för fylleri, som den ymniga tillgången på brännvin oundvikligen måst väcka och underhålla. Ju mera man öfverväger dessa förhållanden, desto mer finner man förklarligt, att allmänna välståndet, särdeles i skogstrakterna, är i det närmaste förstördt, att, oansedt jordens årligen tilltagande odling, fattighopen ökas, och att midt ibland Provincens hyfsade och idoga befolkning,

man

man finner hundradetals sysslolösa, förderfvade menniskor, som förnärma allmänna ordningen och säkerheten.

Näringarne.

Att *Jordbruket* utgör Provinsens hufvudsakliga näringsfång, i synnerhet sedan skogsförråderne äro i det närmaste uttömda, är en naturlig följd af jordens bördighet, som sällan blottställer denna ort för någon allmän missväxt. I följd så väl af det fortgående Skiftesverket, som ock den stegrade omsorgen att aftvinga jorden alla möjliga tillgångar till den högt drifna brännvins-bränningen, har odlingsfliten gjort årliga framsteg, fastän dessa varit svagast under dessa sistförflutna fem åren. Under loppet af år 1828 har man ej kunnat beräkna odlingarne öfver hela Länet till mer än högst 300 Tunneland, som är ringa emot föregående åren, en följd af brist både på arbete och penningar, som tillkommit, den förra af en allmännare sjuklighet bland Länets Innebyggare, hvarigenom till och med den fysiska arbetskraften blifvit förlamad; den senare af 1826 års missväxt samt 1827 och 1828 årens svagare skördar, under fallna värden på landtmanna produkterne. 1829 ansågos odlingarne ej kunna uppskattas till mer än vid pass 170 Tunneland, hvartill orsakerne måste sökas dels i ofvannämnde äfven detta år fortfarande förhållanden, dels ock i ofördelaktig väderlek, hvaraf inträffade, att jorden, uppfylld af vatten, var otjenlig både att mottaga och att belöna odlarens omsorger. Af enahanda orsaker blef odlingsfliten åren 1830 och 1831 så förlamad, att dess arbeten ej kunnat uppskattas till någon anmärkningsvärd eller viss ägorymd; dock finnas få Socknar, inom hvilka ej några tunnelands odling skett, jemte fortsatta arbeten med stenmurars och dikens anläggning; och hvad året 1832 angår så hafva då verkställde odlingar beräknats till minst 500 Tunneland. Länets Hushålls-Sällskap har årligen haft den tillfredsställelsen att utmärka flere af allmogen, som ådagalagt berömlig omsorg att förbättra deras jordbruk, samt förse sina gårdar med vackra och beqväma hus samt flera anläggningar till nytta och prydlighet.

Alla dessa år hafva, till föga båtnad för Landtmannen, utmärkt sig genom kalla och våta somrar. 1828 fördröjdes såningen af öfverflödigt regn

under våren, hvarefter torka inträffade och fortfor till medlet af Julii månad, då åter ymnigt regn föll och väderleken sedermera förblef regnig under hela återstående delen af sommaren, hvaraf inbergningen både af Hö och Säd betydligen försvårades. Hvete- och Råg-skörden blef dock i allmänhet någorlunda gifvande, men alla Vårsäden gåfvo svag äring och på en del orter af Länet räknade man föga mera än 2:dra kornet i afkastning både af Råg, Korn och Hafre. Äfven Potatoes-skörden blef på de orter, som äga stark jordmån, inskränkt, och gaf blott sjette kornet, då deremot uti de orter som äga sandjord, såsom Gammalstorps och Ysane Socknar i Listers Härad, uppkastningen steg ända till 16:de kornet. Den anmärkningsvärda skillnad visade sig detta år, att Bräkne och Listers Härader i allmänhet fingo dubbelt högre potatoesskörd, än Östra och Medelstads Härader, ett förhållande som icke ensamt kan tillskrifvas olikhet i jordmånen, enär den, inom dessa olika delar af Länet, onekligen finnes af både sämre och bättre beskaffenhet så väl på ena som andra stället. Christianopels Socken i Östra Härad och Ysane Socken i Listers Härad hafva t. ex. begge sandjord, tjenlig för Potatoesskörd och bäst gifvande under sådana år som det ifrågavarande; men under det skörden i Ysane beräknades till 16:de kornet, uppgick den i Christianopel ej högre än till 8:de. Orsaken torde böra sökas i den omständighet, att Christianopels Socken är mera skogbevuxen och dess smärre åkerstycken, som blifvit till planteringen begagnade, således mindre varit tillgängliga för solens verkningar, den tid af sommaren, då rotväxten bildat sig, då deremot i Listers Härad åkerfälten ligga helt och hållet öppna för solens åverkan. Sandjorden i Christianopel är ock sumpigare och mera blandad med klappersten, hvilken i följd af den myckna vätan torde hafva bibehållet en kyla, som förhindrat jordens växtkraft. 1829 gaf Vintersäden mer än vanligt inskränkt äring; 5:te och 6:te kornet var det allmännaste, men i flere Socknar äfven blott 2:dra, 3:dje och 4:de; Vårsädet var då i allmänhet mera gifvande: men alla sädesslagen blefvo i mer och mindre mån skadade af för mycket regn under mognads- och bergnings-tiden. Äfven Våren var kall och våt, så att vårsäden ej förr än ganska sent kunde verkställas. På många ställen såddes kornet först i midsommarsveckan och t. o. m, efter midsommar. Vid denna tid var väderleken torr och varm och nödigt regn föll sedermera under växttiden, så att alla slags vår-

säden gåfvo de bästa förhoppningar om rik skörd; men under senare delen af sommaren förblef vädret kallt och ett öfverflödigt regn föll nästan dagligen, så att både mognad och bergning fördröjdes tills långt in i September och October månader, då ännu, på vissa trakter, flere åkerfält voro oskurne, äfvensom en stor mängd potatoes oupptagen, när oförmodadt ymnig snö föll med sträng vinter. Efter några dagar förbyttes väl denna i mildare luft, men våtvädret fortfor likväl, till dess i November månad Vintren på allvar infann sig och sedermera oafbrutet fortfor. Under sådana omständigheter blef den mesta säden ganska illa bergad och någon del alldeles onyttig, hvaraf ock den närmaste följden blef en odryg säd, som gaf dåligt bröd likasom den del af Potatoes-skörden, som kunde före den tidiga Vintren inbergas, blef besvärad af vatten och derföre blottställd för förskämning. 1830 gaf ett lika litet tillfredsställande resultat i afseende på årskörden som föregående året, med hvilket både väderleken och dess inflytelse visade en anmärkningsvärd likhet. Efter en stark och ihärdig Vinter, som dock i någorlunda god tid och således utan de våldsammare brytningar upphörde, hvilka utmärkte föregående året, blef våren, äfven detta år, långsam, fuktig och kall, hvilket medförde en mer än vanligt sen sådning, enär jorden ej förr än i Juni månad befanns tjenlig att mottaga beredning. En fortfarande regnig väderlek under större delen af sommaren, med föga värma, var i synnerhet besvärlig under bergningstiderne. Att vegetationen icke dess mindre med ovanlig hastighet fortskyndades under Junii och Julii månader, torde till någon del kunna tillskrifvas den mer än vanliga elektricitet i luften, som förmärktes, och i följd hvaraf de mest förfärliga åskväder man i mannaminne kan erinra sig inträffade, särdeles vid slutet af Junii månad. Först senare på Hösten i September och October blef luften mera regnfri och stadgad, till mycken förmån för Potatoes-skörder och höstsåningen. Hvete och Rågsädet lemnade på några orter af Länet missväxt, på alla en svag och otillräcklig äring, vida under medelmåttan, endast med få undantag. Äfven kornet gaf, i följd af den besvärliga bergningen och dervid liden skada, mindre god äring. Ärter och Bönor ledo betydlig skada och Potatoes-skörden i allmänhet var knappast hälften mot vanligheten, hvartill äfven kom, att den, som varit planterad på lerjord eller sumpiga åkrar, icke hann mognad och derföre ruttnade antingen på åk-

ren eller efter inbergningen. Följderne af denna svaga skörd visade sig under loppet af 1831, då den fattigare folkklassen så väl i städerne som på landet hotades af allvarliga bekymmer. Den allmänna nöden påkallade väl bränvinsbränningens inställelse från och med Juni månads början till och med September månads slut, äfvensom vissa partiella tillåtelser till införsel af utländsk Spannmål under vårtiden beredde någon tillgång på Rikets vestra kuster; men innan bränvins-bränningen blef inställd, hade den redan medtagit de flesta inhemska förråder, och den sent tillåtna Spannmåls-införseln hade föga eller ingen inflytelse på tillgången inom denna Provins, som directe ej ägde begagna denna dispens och indirecte ej kunde hinna att deraf erfara några följder. Spannmåls-bristen blef deremot kännbar icke blott för de fattigare folkklasserna, genom högt uppstegrade priser, utan till och med för de handlande, som voro förbundna att förse orten med sina behofver, ty åtgången blef, under sommarmånaderne, sedan alla vanliga tillgångs-källor voro uttömde, så betydlig och utöfver all beräkning, att de Handlande, som ej kunde begagna införskrifning från utrikes orter, emedan dels den höga införsel-tullen för mycket höjde priserna, dels den påskyndande nya skörden hotade med betydliga förluster, slutligen ej visste någon utväg att förskaffa Spannmål, hvarken från ena eller andra orten. Det var under sådana omständigheter som en Handlande i Carlshamn, sedan hans underdåniga ansökan om tullfri införsel af ett parti Råg blifvit afslagen, förtullade 1000 tunnor, som han ägde på nederlag liggande, och derigenom, under den svåraste krisen, räddade den orten från hungersnöd, och det var under dessa samma omständigheter och vid samma tid, som östra delen af Länet undgick samma missöde genom Befälhafvande Amiralens härstädes benägenhet, att, på Länsstyrelsens derom gjorda framställning, utur Kongl. Flottans magaziner lemna en undsättning af 1250 tunnor Råg och 1100 tunnor Korn, eller tillsammans 2350 tunnor.

För en stor del af Länets Innebyggare voro de bekymmer, bristen på födoämnen medförde, desto mer oroande, som den nya skörd de derunder upphämtade, var föga bättre och för mången vida sämre än den, af hvars otillräcklighet de voro lidande. Detta gäller i synnerhet västra och östra delarne af Länet, der 1831 års skörd i allmänhet var så svag, att den nära

gränsade till missvext, då den deremot i den medlersta var i allmänhet god och hos en och annan ymnig. Förnämsta orsaken låg uti mycken vårväta och derpå följande stark hetta och torka under sommarn, hvarunder Rågens blommning skadades och vårsådens växtlighet hämmades. Emedlertid frälsades orten från ny brist genom förnyadt bränvins-börbud och dess fortfarande intill dess 1832 års bättre skörd gaf ymnigare tillgångar. Äfven under sistnämnde året blef, efter en mild och torr vinter utan snö, våren långsam och kall och hela sommarn ganska regnig med svåra frost-nätter redan i Juli månad och ännu mera mot slutet af Augusti och början af September, hvilka sednare i betydlig mån skadade Potatoes-skörden, som stannade i växten och blef svår att förvara. Inbergningen var ock besvärlig och fordrade noggrann uppmärksamhet. Höskörden blef mindre ymnig än de föregående åren, dels i följd af stark torka och solhetta under April månad, dels ock brist på värma under hela sommarn; men sädesarterna gåfvo i allmänhet ymnig skörd. Hvetet 8:de à 12:te Kornet, Rågen 6:te à 8:de Kornet och Hafra 6:te à 8:de, Ärter 4:de à 5:te, men Potatoes ganska olika, allt efter som den blifvit mer eller mindre skadad af frost, på en del 5:te och 6:te, på andra 9:de och 10:de och på några få ställen ända till 14:de Kornet.

Det är en anmärkning, bekräftad af erfarenheten hos hvarje uppmärksam Jordbrukare, att våta år äro mera menliga för åkerbrukets framskridande än torra. Afkastningen synes väl fördelaktig, men godheten är sällan motsvarande myckenheten, hvarifrån endast lokal-förhållanden göra undantag. Under våta år nödgas också Landtmannen lemna en så odelad uppmärksamhet åt den öppna jordens beredande, höets och sädens inbergning undan de tätt fallande regnskurarna, att han äger föga samlad tid öfver till odlingar och förbättringar, hvartill äfven hågen minskas under de ständiga afbrott i bestyren, som en kinkig väderlek föranleder. Om derföre Landtmannens belägenhet, under de ifrågavarande fem år, som utgöra föremål för denna Berättelse, inom denna Provins, i allmänhet varit svår och besvärlig, till och med bekymmersam, om han ej förmått göra några betydligare framsteg till oberoende eller välstånd, har han dock icke sjunkit tillbaka i något hjelplöst elände. De resultater, som härefter skola omnämnas, ådagalägga ovedersägligen, att hans bestånd hvarken blifvit rubbadt eller hans välstånd ens tillbaka-sjunkit i någon väsentligare mån, så vidt man betraktar Landt-

mannen i allmänhet och undantar partiella förhållanden. Att Blekingska Jordbruket emellertid ännu ej på långt när befinner sig på den ståndpunkt, det kunde och borde uppnå och att det icke ens är jemförligt med det skick, hvari Östergöthlands, Södermanlands eller Westmanlands jordbruk sig befinner, är en obestridlig sanning. Bland andra brister, *är underlåtenheten att begagna trädes-jord till vintersädet* en af de väsentligare. Det är en egenhet i Blekingska jordbruket, som, särdeles under sådane år som de ifrågavarande, hämnar sig ganska tungt, att man år från år vill hämta skördar af jorden och således aldrig lemnar den någon hvila. Vanligen bereder man ej jorden till höstsädet eller utsår detsamma förr än efter det vårsädet är inbergadt, hvaraf följer, att denna angelägna och snart sagt vigtigaste del af jordbruket ej kan besörjas förr än sent på hösten, då deremot, i andra landsorter, man i Augusti, åtminstone September, förrättar höstntsädet, som således hinner rota sig och komma i full växt innan ännu höstvätan inträffar. När nu, här i orten, bergningen blir sen och besvärlig, måste äfven höstutsädet fördröjas, och ju längre det lider ut på hösten, desto otjenligare blir väderleken för detta arbete, som så nödvändigt behöfver torr och passande luft. De sednare åren hafva visat höjden af alla de olägenheter detta jordbruks-sätt kan medföra, och man har äfven förmärkt någon förändring icke blott hos ståndspersoner, som numera ofta begagna trädesjord, utan äfven hos en och annan af allmogen. Hvad som emellertid utgjordt grunderna för detta jordbruks-sätt är, att man ansett Blekingska jorden, om den väl skötes och gödslas, vara tillräckligt produktiv, för att hvarje år kunna bära skördar, och att i allmänhet dess inskränkta rymd nödgar dess ägare till årligt begagnande af all dess kraft, samt att klimatet härstädes, vanligen medgifver långvariga och vackra höstar, hvarunder sådden kunnat äfven sednare med fördel verkställas, då deremot en tidigare sådd lemnar för stort råderum åt växtligheten som skulle avancera för långt före vintrens inbrytande och då af denna lätt kunde taga skada.

En annan vigtig angelägenhet, som hittills varit allt för mycket försummad är *åkerjordens dikning*. Endast hos upplystare ståndspersoner har man hittills funnit åkrarne fördelta uti ordentliga, dikade skiften, då deremot allmogen, efter verkställd såning, gör med det såkallede årdret, fåror, som skola uppfylla likens ändamål, men som, grunda och krokiga, endast

tjena att dess mer bibehålla syran i jorden. Någon gång, i torra år, lemnar den odikade åkern en god afkastning, men ingen som derpå förtröstar, undgår förr eller sednare en sträng näpst derföre, så mycket mer rättvis, som sunda förnuftet måste säga hvar och en tänkande Landtman, att öfverflödigt vatten måste afledas, innan jordens näringskraft kan utöfva sin fulla verksamhet. Erfarenheten har ock, just under dessa sista åren, kraftigare än allt annat talat för denna lära; ty när Possesionatens välskötta och dikade åker burit en rik skörd, har icke sällan Bondens odikade teg stått öfversvämmad af vatten och is, som förstört den utsådda säden och fördröjt jordens beredning till den osådda. Också har i detta afseende en märkbar förändring börjat visa, att allmogen numera är öfvertygad om dikningens värde; ty hvarje Bonde, som har något anspråk på upplysning och omtanka, gör åtminstone något i detta afseende och många uppfylla allt hvad man skäligen kan fordra, så att ett framskridande onekligen är att förvänta, hvartill Länets Hushålls-Sällskaps uppmuntringar och flitiga anmaningar utan tvifvel i sin mån medverkat.

Detta Sällskap har ock, i fråga om det directa jordbrukets förkofran, hufvudsakligast sträckt sina omsorger till *utdikningar* och *strömrensningar*, för att sålmedelst eröfra nya fällt för odlingsfliten. Inom Listers Härad har ett högst betydligt utdikningsarbete, under dess ledning, blifvit verkställdt och år 1827 till framtida underhållande fördelt till väsentligt gagn för de flesta Jordägarne inom Mellby och Sölvesborgs Socknar; ett annat inom Ysane och Gammalstorps Socknar har varit under beredning men verkställigheten uppehållen, i anseende till nödvändigheten af Rättegång med de Hemmansägare, öfver hvilkas ägor dikningen måste hafva sin sträckning. Inom Hoby Socken hafva mindre betydliga dikningsarbeten äfven blifvit besörjda; Den såkallade Tvingsån, eller den som utfaller vid Nettraby, har till en del undergått rensning och detta arbete är ännu under fortsättning, hvarmed ändamålet är att befria flera hundrade tunnland mader inom Tvings- och Fridlefstads Socknar från öfverflödigt vatten. I sammanhang härmed har äfven fråga uppstått om uttappning af den såkallade Fölsjön belägen i gränsen af Hjortsberga och Tvings Socknar; men vederbörande jordägare hafva icke kunnat förenas i öfvertygelsen om nyttan af detta företag, hälst en del befarat att derigenom gå miste om ett behöfligt vattenbohl-

Men det så väl i anseende till omfattning som ändamålet betydligaste företaget af denna art, som utgjort föremål för Hushålls-Sällskapets uppmärksamhet, är *upprensningen af Lyckeby å*, som ifrågasattes redan 1819, föranledde då kostsamma och besvärliga undersökningar, till någon del påbörjades och utfördes år 1821, derefter anmältes i Kongl. Strömrensnings Committeen, som 1824 lät anställa en närmare undersökning af strömdraget, men sedermera, då understöd af allmänna medet icke kunde vinnas, kommit att afstanna, oansedt en mängd Jordägare inom både Blekinge, Calmar och Kronobergs Län, hvilka hafva ägor gränsande till ån, äro lifligt intresserade för detta företag, genom hvilket minst 2000 tunneland jord, som nu lida af öfversvämmningar, skulle komma i odlingsbart skick. Bland de hufvudsakliga hindren för detta rensningsarbete är en mindre skattlagd qvarn som med sina damfästen måste borttagas och till den ändan inlösas, hvilket åter, jemte några betydligare sprängnings-arbeten fordra större kostnader än Jordägarne, till större delen fattiga, förmå sjelfva åstadkomma, hvarföre det ock varit önskligt, att Eders Kongl. Maj:ts då varande Befallningshafvande, vid besvarandet af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse af den 1:sta September 1818, varit betänkt att uppgifva detta jemte så många andra lägen, hvilka kunna göras fruktbara genom vatten-afledning eller andra större företag, som öfverstiga den enskildta förmågan, en önskan, som varit af desto mera vigt, ju mer det är ovedersägligt, att ett af Blekingska Jordbrukets största brister består i den fara för frost, hvarföre Landtmannen öfverallt är blottställd, i följd af den mängd små sjöar och gölar eller smärre vattendrag med vattensjuka stränder, som nu utgör vår- och höstfrostens säkraste ledare.

Huruvida Blekingska Jordbruket producerar nog säd och Potatoes för sina Innevånares behof, är svårt att bestämdt afgöra, utan tillgång på tillförlitligare underrättelser, än jag hitintills varit i tillfälle förskaffa. Då man granskar Tabellerna, som åtfölja denna underdåniga Berättelse, visa de, att medelafkastningen, under de sistförflutna fem åren, hvilka varit föga gifvande, blifvit beräknad till 158,315 tunnor säd och 256,489 tunnor Potatoes, en qvantitet, som utan tvifvel skulle vara mer än tillräcklig, om ingen brännvins-bränning begagnades, hvilken deremot nu uppslukar en högst betydlig del. Denna beräkning, som är grundad på *inkomne* uppgifter, är dock

efter

efter min öfvertygelse, i mångfalldiga afseenden oriktig, i synnerhet hvad Potatoes-productionen beträffar. Det är kända ock erkända sanningar, att af den Potatoes, som i orten *consumeras* såsom direct föda, en högst ringa del hämtas från främmande Provincer, att denna rotväxt i högst väsentlig del ingår uti alla folk-klassers dagliga spis och hos de fattigare till stor del ersätter brödfödan; att man således öfver hufvud taget, minst kan beräkna att 2 tunnor Potatoes årligen consumeras af hvarje individ, således af Länets cirka 81,500 innevånare, minst 163,000 tunnor Potatoes. Det är lika kändt och erkändt, att den qvantitet Potatoes, som åtgår till direkt födoämne ingalunda utgör hälften, knappast tredjedelen, emot hvad som användes till brännvins-bränning, hvaraf följer, att om minst 163,000 tunnor åtgå till föda, åtgå deremot åtminstone 326,000 tunnor till bränvins-bränning; och ville man än medgifva att Provinsen tillföres, från kringliggande Provinser, 26,000 tunnor, som dock ingalunda är händelsen, skulle årligen Potatoes-produktionen ändå kunna beräknas till minst 489,000 tunnor, hvilket jag ock anser ganska sannolikt. Uppgifterne om sädesafkastningen torde mera närma sig sanningen; men äro dock, efter min tanke, jemväl allt för lågt beräknade; åtminstone bör man, om än denna afkastning antages utgöra medeltalet för de ifrågavarande fem svaga åren, ej derefter bedömma Blekinges afkastning under vanliga goda år, vid den höjd jordbruket numera uppnått. För att emellertid lemna tillfälle till jemförelse emellan jordbrukets skick, enligt förra Femårs-Berättelsen och den närvarande, anser jag mig här böra upptaga följande af tabellerna uppdagade förhållanden.

	Medeltal enligt Tabellen för 1823, 24, 25, 26, 27		Medeltal enligt Tabellen för 1828, 29, 30, 31, 32	
	Utsäde Tunnor	Afkastning Tunnor	Utsäde Tunnor	Afkastning Tunnor
Hvete	1,013	6,180	601	4,427
Råg	13,317	72,584	13,139	74,661
Korn	10,353	41,240	12,336	51,014
Hafra	2,763	13,105	3,389	17,042
Blandsäd	1,396	4,712	1,230	5,389
Ärter	1,244	4,070	1.289	5,788
Potatoes	28,308	268,007	30,271	256,489
Summa	58,394	409,898	61,651	414,804

Vid denna jemförelse visar det sig, att under de sista fem åren *Hvete-sädet* betydligen minskats; att *Råg-sädet* i det närmaste varit lika, men lemnat bättre afkastning; att *Korn-sädet* deremot blifvit ökadt, äfvensom *Hafre-sädet; Bland-sädet* minskadt men gifvit bättre äring, att *Ärterne* nära bibehållit sig vid samma utsäde, men gifvit bättre afkastning; samt att beträffande *Potatoes-växten*, utsädet väl blifvit ökadt, men afkastningen likväl vida mindre; detta sednare förhållande utan tvifvel i följd af den i allmänhet våta väderleken.

Enligt de underrättelser jag från Tullverket inhämtat, hafva följande qvantiteter Spannmål och Potatoes under ifrågavarande fem år blifvit till Blekingska hamnarne från utrikes eller andra inrikes orter *importerade*, nemligen:

	Hvete	Råg	Korn	Hafra	Ärter	Potatoes	Summa
1828	1,080	11,030	6,870	2,496	1,615	774	23,871
1829	1,097	16,226	12,806	2,800	1,955	1,253	36,137
1830	871	16,244	15,457	4,132	1,815	1,147	39,666
1831	1,159	27,626	20,291	2,152	672	1,991	53,891
1832	1,190	14,572	13,576	3,395	1,539	2,781	37,053
Summa	5,397	85,698	69,000	14,975	7,596	7,946	190,618

Deremot hafva under dessa år följande qvantiteter blifvit från Blekinge *exporterade*:

	Hvete	Råg	Korn	Hafra	Ärter	Potatoes	Summa
1828	354	878	1,475	116	24	298	3,145
1829	1,544	246	172	2	62	125	2,151
1830	249	354	827	30	10	400	1,870
1831	107	2,155	1,830	310	108	663	5,173
1832	78	991	1,840	145	20	568	3,651
Summa	2,332	4,624	6,153	603	224	2,054	15,990

Af den importerade Spannmålen, hafva de största qvantiteterna inkommit till Carlskrona Stad, hvilket ock lätteligen förklarar sig af Flottans dervarande läge och den betydliga konsumtion dithörande personal förorsakar. Att

Blekingska Provinsen under sin närvarande betydliga brännvinsproduktion ingalunda kan fylla denna consumtion är lika gifvet, som att dess årliga import ingalunda bör betraktas såsom jordbrukets deficit, helst det bör observeras, att det närliggande Småland hämtar betydliga Spannemåls-förråder i denna kust-ort. Då emedlertid exporten afdrages från importen utgör medeltalet af den Spannmål, som under sistförflutna fem åren till provinsen årligen inkommit 34,925 tunnor, Potatoes-importen deri inberäknad, hvaraf för Flottans behof kan afräknas minst 9,425 tunnor säd, så att detta Länets och närliggande del af Smålands egentliga behof endast utgjort 25,500 tunnor och detta under en tid, då ett svårare missvextår inträffat och de öfriga burit mindre fördelaktiga skördar.

Boskaps-skötseln, som står i så nära samband med jordbruket och torde utgöra dess säkraste grundval, har, under de sista fem åren, ingalunda gjort några väsentliga framsteg. Vid jemförelse af Tabellerna visar sig tvärtom att t. o. m. antalet af kreatur icke obetydligen minskats *)

Om än denna minskning sannolikt snarare ligger i beräkningen än i verkligheten, helst under den i allmänhet fördelaktiga höskörden som dessa år gifvit, Landtmannen icke ägt skäl att minska sina Ladugårdar, är det dock en, af uppmärksamma Landthushållare gjord anmärkning, att Boskapsafveln nästan med hvarje år försämras till sin godhet, om den än icke förminskas i anseende till antalet. Orsakerna torde vara flera. Bonden föder vanligen sina kreatur illa; deras utfodring är merendels så knapp, att de endast lifnäras, hvarföre ock kreaturen vintertiden äro magra. Om fodertillgången ökas, utvidgas heldre kreaturens antal än deras utfordring förbättras. Följden häraf är en svag afföda, som ytterligare försämras genom

*)

	Efter 1828 års Tabell	Efter 1833 års Tabell
Hästar	9,715	9,451
Oxar	12,343	12,554
Kor	25,430	25,602
Ungboskap	18,840	17,894
Får	37,091	32,803
Svin	31,849	29,987
Getter	1,074	761
Summa	146,352	129,052

knapp och dålig utfodring under tillväxtåren. Dessutom användas kreaturen till fortplantning innan de hunnit den ålder och utbildning, som äro nödvändiga, för att frambringa en starkare afföda; och när härtill lägges den omständigheten, att nöden ofta föranlåter ägaren af Oxar att tämja dem till arbete innan de ännu äro fullväxta, hvarigenom växtligheten hindras, torde de närmaste orsakerna till Boskaps-afvelns mindre goda skick vara antydda. Under det detta förhållande inträffar hos allmogen i allmänhet, har deremot en och annan Possessionat gjort lyckade försök till afvelns förbättring genom anskaffande af bättre racer af så väl Boskapskreatur som Får. Äfven synes omsorgen om ängsodlingen vara i något tilltagande. Alla upplystare Ståndspersoner och Bönder inse numera angelägenheten deraf och huruledes den utgör ett oeftergifligt vilkor för jordbrukets förbättrade skick, hvarföre ock, särdeles i vestra delen af Länet, mycken omtanka visat sig att tillvägabringa artificiella ängar, äfvensom på ett och annat ställe grönfodring öfver sommarn försökes. I allmänhet är emedlertid Boskapsskötseln i Blekinge för närvarande i det skick, att dess afkastning endast är beräknad på husbehof. Blott några få närmast kring städerna belägna gårdar och hemman afyttra der mjölk och färskt smör, deraf en icke betydlig inkomst hämtas; äfvensom flera hemmansägare vid marknaderna inom Provinsen afsätta sina dragoxar till slagtkreatur, i den mån de hunnit uppföda andra. Men städernes hufvudsakliga behof både af slagtkreatur, smör och ost hitföres från Småland, hvarest i följd af lokala förhållanden, Ladugårdsskötseln är jordbrukets väsentligaste del. Hvad som måhända skulle betydligt medverka att uppmuntra till bättre vård om Boskaps-afveln både i Blekinge och kringliggande delar af Småland, vore anläggandet uti våra städer af Slagterier i större scala, hvarest Slagtoxar till bestämda priser, ständigt vunne afsättning och der köttet insaltades och sedan exporterades på Stockholm eller andra orter der afsättning kunde vinnas; Men härtill saknas både förlager och industri hos Städernes Innevånare, hvilka vanligen visa farhåga för hvarje ny bana för deras verksamhet, och häldre qvarhålla sig vid de kända, om än mindre lönande utvägarne till bergning.

Den nitiska omsorg Eders Kongl. Maj:t och Rikets Commerce-Collegium under senare åren ådagalagt för att befrämja den inhemska Ullproduktionen, har äfven sträckt sin inflytelse till Blekinge. En för allmogens behof

lämpad tryckt afhandling, angående *Fårskötseln*, har blifvit utdelad och med uppmärksamhet omfattad. Försök hafva ock blifvit gjorda till uppfödande af finulliga får, hufvudsakligast på Johanneshus Säteri, hvarest inom dessa senare åren, ett Schäfferi af Electoral-Får bildats, som lyckats ganska väl och lemnat god afkastning, oansedt väderleken varit föga gynsam utan tvärtom vållat förluster, som, under andra förhållanden, böra undvikas.

För Hästafvelns befrämjande hafva under åren 1830, 1831 och 1832, Beskällare blifvit hitsända från Fliinge Stuteri, hvilka under loppet af April, Maji och Junii månader varit på olika ställen inom Länet stationerade. Det är onekligt, att denna anstalt, längre tid fortsatt, bör blifva af nyttigt inflytande, hälst om några reglementariska förändringar, som blifvit föreslagna, vunnit bifall.

Någon allmännare *boskaps-sjukdom* har under dessa år icke inom Provinsen ägt rum. Om Hösten 1831 voro väl fåren på flera ställen besvärade af så kallad Igelsjuka eller Lefvermask, en vanlig följd af våta år, och nästlidet års vår voro Hästkreaturen nog allmänt besvärade af Qvarka; men ingendera af dessa sjukligheter vållade egentliga förluster för Landtmannen, som deremot haft ett värre och här i orten ganska ovandt ondt uti ofreddandet af Rofdjur, särdeles Vargar, hvilka under senare åren, i synnerhet vårtiden förlidet år, gjorde icke obetydliga förödelser och nödgade Landtmannen till förut obehöfliga omsorger för vården af sina kreatur, hvilka vårtiden utsläppas. Varggårdar hafva väl varit anlagda; men utan nytta och derföre råkat i förfall; hvaremot Räfgropar på flera ställen finnas och med fördel användas. Vargskall hafva ock blifvit anställda, men i följd af allmogens ovana dervid och brist på nödig kunskap hos anförarne, aldrig medfört åsyftadt ändamål. Deremot hafva Länets Innevånare år 1831, dels Sockne- dels Häradsvis, gjort föreningar om högre premier för Rofdjurs fällande utan skallgång, hvilka föreningar, under den 28:de December sistlidet år, vunnit Eders Kongl. Maj:ts Nådiga stadfästelse.

Att Landthus-hållningen i Blekinge begagnar *Bränvins-bränningen* icke blott som en binäring, utan att den är så införlifvad med jordbruket, att den deraf utgör en väsentlig beståndsdel och så till sägandes dess egentliga mål, är en lika känd som beklaglig sanning. Jag säger beklaglig, emedan jag tror detta hushållssätt vara lika oförenligt med jordbrukets sann-

skyldiga fördel, som den skadliga inflytelsen deraf på populationen är gifven och erkänd. Blekinge är utan tvifvel den Svenska provins, der Brännvins-brännande af Potatoes först drefs till någon höjd, der det ekonomiska och commerciella värdet af en högt drifven potatoes-odling således först försöktes och derifrån detta nyttiga eller förderfliga exempel sedan spridt sig till alla andra orter, inom några få decennier. Till brännvins-bränningsbegagnande hade anmält sig:

För år 1828 . .	2424	Jordbrukare, med en pannerymd af	85,255	kannor
år 1829 . .	2579	dito	90,177	„
år 1830 . .	2585	dito	89,827	„
år 1831 . .	2092	dito	73,481	„
år 1832 . .	2078	dito	69,384	„

För att beräkna Provinsens årliga produktion af brännvin hafva åtskilliga försök blifvit gjorda, men utan att man förmått ernå någon tillförlitlighet. Sannolikaste beräkningen är, att om 326,000 Tunnor Potatoes förvandlas till brännvin och med tillsats af nödigt malt gifva minst 6 kannor per tunna, uppkommer en qvantitet af 1,956,000 kannor, hvaraf troligen hälften konsumeras i orten och andra hälften afsättes, egentligen på Stockholm. Efter hvad tull specialerna utvisa, hafva följande qvantiteter brännvin blifvit från Blekinge exporterade, nemligen:

1828	558,407	kannor
1829	862,936	
1830	839,545	
1831	458,643	
1832	664,132	
	3,393,663	kannor;

Men härvid bör anmärkas, att en ieke betydlig del blifvit fördt dels till Sölvesborg ifrån kringliggande trakter i Skåne, och dels till Carlshamn från Småländska Egendomarne, så att hela exporten ingalunda bör anses såsom Blekinges production. Af 1,472,179 Kannor som från Sölvesborg exporterats under ofvannämnde fem år, hafva endast 360,650 Kannor blifvit producerade inom Blekinge.

Emedlertid är den ensidiga riktning jordbruket tagit, derigenom att allt dess afsalu *hufvudsakligast* är riktadt på brännvins-produktion, ganska be-

tänklig. Nästan öfver allt är Landtmannens hushållning byggd derpå. Allt hvad han kan undandraga de dagliga lifsförnödenheterna riktas till denna så kallade förädling, den han på närmare eller fjerrmare håll afyttrar, likgiltig om de olyckor och det förderf han derigenom utbreder inom eget eller medmenniskors sköte. Under det hvar och en med bekymmer och oro klagar öfver den allmänna national-förnedring dryckenskapslasten medfört, är det dock knappast någon, som drar i betänkande att fortsätta en ymnigare tillverkning af den produkt, hvarigenom denna last åstadkommes. Brännvinsbränningen har, särdeles under de sista decennierne, utgjort ett godkändt föremål för den allmänna spekulationen; hvar och en har velat ockra på det allmänna eländet, och Jordbruket sjelf, misskännande sin egen fördel, har lånat sig till den förnämsta befordraren af sina idkares förderf. Det förtjenar utan tvifvel besinning, att, oansedt odlingsfliten varit, under de sista tjugo årens fred, i nästan oafbrutet tilltagande och landet, under denna tid, allmännast varit välsignadt af goda skördar, välståndet likväl icke vunnit någon solid förkofran, utan fattigdomen snarare tilltagit; att, oaktadt dessa stegrade omsorger att aftvinga jordbruket en högre afkastning, ortens skogar likväl med det samma blifvit förstörda och årligen uttömmas i följd af Landtmannens stigande behofver att anlita äfven denna utväg till inkomst; att folkökningen endast riktat landet med tiggare och vanartiga, som fördubbla bekymren och utgifterne för de idoga och något mera bergade; att, i följd häraf, hvarje Socken är belastad med en kostsam fattigvård, hvars behofver årligen förökas; att tjenstehjons-klassen försämras, genom stegrade anspråk, minskad arbetshåg och begär att undandraga sig husbonde-väldets nyttiga inseende öfver ungdoms-lifvets utsväfningar; samt att hvarje år af sämre årsväxt genast hotat med verklig nöd och gjort särskildta omsorger för dess afvärjande oumgängliga. Men hvad äggar också odlingsfliten annat än en åsyftad högre produktion att användas till brännvinsbränning? Hvad är det som sköflar skogarne till svedjeland om ej denna samma omsorg? hvaraf befolkas mest fattiganstalterne om ej af offren för fylleriets förstörelser och deras usla afföda? hvad demoraliserar i högre grad tjenstehjons-klassen och skapar vanartiga lättingar, än detta samma fylleri, som finner sin näring och uppmuntran i hvarje gård, snart sagt i hvarje torpstuga? och slutligen hvad är det som bortsköflar besparingarne för nö-

dens dagar, om ej detta begär efter vinning och välfefnad, som närvarande hushålls-method frambringat?

Betraktar man följderna af denna hushållsmethod från en annan synpunkt, så visar det sig, att vi ännu måste från utrikes orter importera betydliga qvantiteter af de förnödenhetes-artiklar, som jordbruket borde och utan tvifvel kunde producera, om det vunne en klokare riktning, såsom Kött, Fläsk och Talg, Hampa, Lin, Linfrö, Hamp- och Linolja, Hudar och Skinn, Ull och slutligen Fiskvaror, hvaraf konsumtionen nu är vida större än hvad den borde vara, utan den omnämnde ensidigheten i Svenska Landtmanna-industrien. Värdet af ofvannämnde artiklar, som från utrikes orter inkommit under året 1831, uppgick till omkring tre millioner Riksdaler Banco, som således är hvad jordbruket i det minsta har, vid en förändrad riktning, att påräkna såsom ersättning för hvad man kan tro det förlora genom minskad bränvins-bränning, dervid den reella vinsten bestode i återförd moralité, ordning och allmänt välstånd, hvilka deremot nu årligen gå allt mer och mer förlorade, om ej upplysningen och patriotismen förmår frambringa en bättre anda, en ädlare omsorg om menskligheteus högre fordringar.

En sådan bättre anda synes dock vara på vägen att inträda. Inom denna Provins hafva de sista bränvins-bränningS-förbuden, hvilkas nytta och nödvändighet ingen bestridt, om än vinningslystnaden sökt rikta sig genom individuella öfverträdelser, nog allmänt utbildat den opinion, att fylleriet säkrast skulle förminskas och Landtmannens redan häfdvunna hushållnings-method ändå bibehållas vid belåtenhet, om bränvins-bränningen inskränkte sig till 3 à 4 månader af året, beräknadt från December eller Januari månader. Vid de Sockne-stämmor, som inom Länet blifvit hållna för stiftandet af måttlighets-föreningar, hafva kloka och rättsinniga Bönder framträdt, som t. o. m. öppet förklarat, att de, erkännande allt det onda bränvinets missbruk förorsakat, önska att *all* bränvins-bränning måtte varda förbuden *för alltid*, då de af erkänsla mot Regeringen för en sådan välgerning, gerna ville fortfarande betala den bränvins-skatt som tillhör deras hemman. Sådana tänkesätt må väl icke anses allmänna, men ådagalägga redan öfvergången till ett bättre. Det förslag har ock, inom Länets Hushålls-Sällskap blifvit väckt, som må hända icke saknar anspråk på uppmärk-

samhet

samhet, att rättigheten till brännvins-bränning borde grunda sig icke blott på *egendomsvärdet* ensamt, utan i förening med mängden af det antal Boskaps-kreatur, som vid egendomen vinter- och sommar-födas. Om denna idé, *succesift*, utvecklades derhän, att antalet af fullväxta Boskaps-kreatur, som födas vid en gård, borde vara normen för kannetalet af den brännvinspanna, som får gagnas, så skulle aldrig Brännvins-tillverkningen blifva ett Fabriks-artadt företag, som hvar och en söker drifva till det högsta, utan ladugårds-skötseln, då den utgjorde ett nödvändigt vilkor för en högre brännvins-produktion, skulle gå i bredd med den; således vinna en större omsorg, hvaraf naturligtvis skulle följa ökad gödning för åkerjorden, rikare skördar, bättre ängskötsel och för det hela en förkofran, hvars bestånd vore försäkrad uti dess egen cirkulation. Det är väl sannt, att brännvins-produktionen härigenom skulle i väsentlig mån minskas, helst bränningen förvandlade sig till en verklig Landtmanna-näring, och många smärre jordbrukare, som föda ett ringa antal kreatur, nödgades förena sig om en gemensam panna; men redan häri låge en väsendtlig vinst för det allmänna, brännvins-bränningen skulle oförmärkt upphöra att vara Landtmannens hufvudföremål, enär han, för att ernå det, nödgades anlita en annan hushållsmethod, som redan i sig sjelf bär så många frön till båtnad och belåtenhet; och ingen ting lärer vara rättvisare och klokare, än att den, som vill åtnjuta rättigheten att producera en onyttig, om ej skadlig, öfverflödsvara, först bör visa sig hafva förskaffat sig sina nödvändighets-behofver eller försäkrat beståndet af sin hushållning. Härigenom skulle de missförhållanden vara förebyggda, som nu beklagligen ofta inträffa, att mången stark brännvins-brännare har en inskränkt Ladugård och ett uselt jordbruk.

Innan jag slutar frågan om Blekingska jordbruket och hvad dermed äger gemenskap, bör jag ej underlåta att vidröra frågan om Sockne-Magaziners anläggande. Redan innan Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Circulaire-Bref af den 17:de sistlidne November, föranledde detta ämnes behandling, hade detsamma utgjort föremål för öfverleggningar. Läns-Styrelsen lät nemligen, under sommarn 1828, härom höra Länets alla Socknar vid utlysta Socknestämmor; men förslaget möttes då öfverallt, om ej med ovilja, åtminstone med likgiltighet, och förblef utan verkställighet. Efter den tiden

hafva väl förhållanden inträffat, som närmare fästat uppmärksamheten vid denna angelägenhet, och meningarna torde nu vara delade. Mången inser utan tvifvel, att ehuru den utvägen synes lättare att i svåra år hos Städernas köpmän erhålla sina behofver, tar dock köpmannen en dryg betalning för sin införskrifning och magazinering, att icke allenast denna dryga betalning utan äfven sjelfva inköpspriset äro för Landtmannen förspillda och oftast nog svårt anskaffade penningar, som kunnat vara besparda, om han sjelf, i den goda dagen, vetat spara sjelfva varan, eller om han ägt någon inrättning, der hans besparing kunnat emottagas och vårdas; att det icke är att förvänta, det hvar och en jordbrukare skall, utan väckelsen och biträdet af en sådan inrättning, veta att göra sig tillräckliga besparingar på eget loft; att någon minskning i Potatoes-planteringen och deremot tillökning i sädes-produktionen lätt skulle bereda tillräckliga tillgångar för insättning i Magazinerna, helst i en Provins, som så sällan lider missväxt som Blekinge och der således insättningarna för hvarje år ej behöfva vara betygliga; samt slutligen att om, genom sådana besparings-magaziner, hvarje Hemmansägare sjelf kunde göra sig oberoende af inträffande svagare år och förekomma all egen förlägenhet, han icke eller, sådana år behöfde, såsom nu, inskränka sina arbeten och förminska antalet af sina arbetare, utan han oförändradt kunde gifva de fattigare folk-klasserna samma tillgång på arbets-förtjenst och således samma utvägar att förskaffa sig sitt uppehälle; äfvensom att han icke eller, såsom nu, behöfde tillgripa och förstöra sina få, ännu i behåll varande, skogsförråder; men det är dock att förmoda det en motsatt mening gör sig gällande. Man anför å andra sidan att Blekinge, med sina ej aldeles obetydliga Sjöstäder och sina mångfalldiga Landthamnar, med sitt läge imellan det sädesrika Skåne å ena och det föga mindre sädesrika Öland på andra sidan, med sina kommunikationer i hela östersjön, som är på östra och sydliga sidorna omgifven af idel sädesrika länder, knappast kan komma att erfara en sädesbrist utan för dagen; att anskaffandet och underhållandet af behöfliga Sädes-Magaziner, antingen dessa bildas för Socken eller Härad, måste blifva kostsamma för Landtbrukaren, förut tillräckligen ihågkommen med utgifter af alla slag, och till den grad betungande för Torpare och Inhyses-hjon, att dessa, ehuru bäst behöfvande inrättningen, ingalunda kunde deri deltaga; att sjelfva säden, som här i orten

icke kan presteras ritorr, i brist på utväg dertill, fordrar den mest noggranna och täta tillsyn och lätt är underkastad förskämning af värma och mask; att befattningen dermed är nog ansvarsfull och vådlig för att kunna fordras såsom ett municipal-sysslande; att förråderna ej utan den mest kännbara ansträngning kunna samlas till den mängd, som motsvarar de större behofven vid inträffande missväxt; att en inrättning, som har att kämpa med alla dessa stora olägenheter och kostnader, näppeligen kan tillvägabringas i en ort, der ingen trängande nödvändighet påkallar den och der således ej denna nödvändighet öfverväger svårigheterna.

I fråga om *Skogsvården* inom Länet, den del af Landtbruket, som utgör så till sägandes dess andra hälft, då jordens kultivation utgör den första, måste jag beklagligen endast vitsorda en fortgående misshushållning; och den gifna följden häraf, en allmännare brist på skogsämnen, synes med hvar dag mer och mer närma sig; ett förhållande, som redan i det föregående af denna berättelse blifvit antydt. Under det man med fägnad erfar, huru jordens odling till producerande af säd och jordfrukter med hvarje år stiger och förbättras, finner man med bedröfvelse, huru naturens stora frivilliga produktion af skog icke allenast vanvårdas, utan rent af förhindras och ödelägges. Den utgör likväl en naturens rikedom, hvars nytta och nödvändighet hvar man inser och erkänner, under det man behandlar densamma utan ringaste ordning eller tanka på behof af en bestämd behandling. Den tid är icke aflägsen, den lefver ännu i mannaminne, då denna provins ägde rika skogar, som, med klokhet vårdade, kunnat blifva en outöslig källa både för ortens behof och för en måttlig afsättning till andra Provinser.

Orsakerna till detta skogsödande, torde kunna hänföras till 3:ne hufvudsakliga omständigheter: 1:o Brännvins-bränningen, som, i hvarje hushåll der den idkas, otvifvelaktigt medtager ett mångdubbelt större vedförråd än hushållets öfriga behofver, hvarigenom en högst betydlig konsumtion inom Provinsens eget sköte måste uppkomma, oberäknadt det skogödande svedjande som är förut omförmält; 2:o det lokala förhållande, att Provinsen, med rättighet till fri utförsel från sina mångfaldiga Landthamnar, är på ömse sidor omgifven af skoglösa orter, dit utförseln är i samma

mån lockande, som afsättningen är säker; och 3:o bristande kunskap om och uppmärksamhet på en nyttig och bestämd hushålls-method.

Länets Hushålls-Sällskap sökte väl 1826 tillvägabringa någon väckelse i sistnämnde afseende, genom inköp af Hof-Jägmästaren Ströms afhandling om en förbättrad Skogshushållning och denna Boks utdelning så väl till samtliga Sockne-Kommitéerna som Länets Landtmätare samt Jägeri-Betjeningen; men ehuru Kommitéerna anmanades att söka befordra denna afhandlings flitiga läsning och efterföljd, samt Landtmätarne och Skogsbetjeningen att vid de många tillfällen de under sina förrättningar äga att både inhämta kännedom om allmogens skogsförråder och att med allmogen samtala om dess ekonomiska angelägenheter, söka bibringa dem nödig kännedom om de hufvudsakligaste omständigheter, som i anseende till skogsvården äro att iakttaga samt biträda med skogens taxering m. m., synas dessa åtgärder hafva varit fåfänga. Sedermera utkom en förnyad, omarbetad upplaga af ofvannämnde Afhandling, under namn af *Handbok för Skogshushållare*, hvilken på allmän bekostnad blef inköpt och till alla Moder-Kyrkor utdelad, för att, under vederbörande Pastorers inseende och vård, befordras till kännedom bland allmänheten. Det är dock fruktansvärdt, att denna omsorg för väckandet af någon tanka på skogs-hushållningen och dess systematiska behandling, varit lika onyttig som Hushålls-Sällskapets, helst den omförmälta Handboken sällan eller aldrig lärer efterfrågas och dess tillvaro till och med af mängden torde vara borrtglömd.

Hvad som deremot med uppmärksamhet och begärlighet omfattas, är rättigheten till Ekskogarnas inlösen, på det äfven dessa må kunna blifva ett tillåtet föremål för den allmänna förstörelsen. Vid nästlidet års slut, hade 2,270 Jordägare, med tilsammans 553$\frac{1}{2}\frac{1}{8}\frac{5}{8}$dels mantal, eller vid pass hälften af Länet inlöst sina Ekskogar, med en summa af 13,142 Riksdaler 24 sk. 9 r:st för den nu befintliga och med 269 Riksdaler 33 sk. 7 r:st för den framdeles växande skogen. Efter de inkomna värderingsförrättningarna, utgör lösesumman för hela Länets nu befintliga Ekskog 23,616 Riksdaler 20 sk. Banko. Det är utan tvifvel att hoppas, det mången med klokhet och sparsamhet hushållar med sina förråder af detta dyrbara trädslag samt söker vårda dess återväxt; men emedlertid torde med

säkerhet kunna antagas, att ett större förråd nedhugges, hvarpå den ymniga tillgången på allt slags Ekvirke, särdeles stäfver, redan lemnat tydliga bevis.

Exporten af trädvaror har, under de sednare åren, blifvit betydligt försvårad, genom det förhållande, att alla Östersjöhamnarna, hvarest afsättning tillförne kunde med fördel beräknas, blifvit till öfverflöd fournerade ifrån Ryssland och Finnland med vida bättre produkter, hvarigenom priserna å de Svenska fallit; ett förhållande som naturligen inverkat på Landtmannens försäljning, enär hans priser derigenom blifvit af köpmannen nedsatte; och då afsalu af skog vanligtvis mera varit en följd af oundvikligt behof af penningar, än af omsorg att begagna en fördelaktig hushållsgren, har, afsättningen behöft i samma mån ökas, som betalningen blifvit minskad, hvarigenom således skogsödandet ännu mer förvärrats. Också är tillgången inom Provinsen på fullmoget virke, särdeles byggnadstimmer, ganska knapp, hvilket bäst ådagalägges vid de allmänna Lastage-platserna hvarest man i allmänhet endast träffar ungskog.

Icke desto mindre fortfar den allmänna seden att använda träd till husbyggnader af alla slag, med undantag af Listers Härad, hvarest i följd af den inskränktare tillgången, Ladugårdshus uppföras af gråsten och Boningshus af tegel, hvari en del Hemmansägare visat berömlig omsorg. Anmärkningsvärd är dock den i sednare åren hos allmogen stigande luxen i byggnadsväg. Hvar och en Bonde af någorlunda behållna vilkor, som bygger sin gård ånyo, gör ett i en vida större skala än fordom. Boningshusen erhålla merändels 2:ne våningar, med flera rymliga och väl inredda rum, och äfven Ladugårds-husen anläggas med mera urskiljning och omsorg. Anläggandet af stenmurar till hägnad, som i så betydlig mån leder till skogsbesparing, är ock i märkbart tilltagande både hos allmoge och ståndspersoner. Användt af Pappers-tak, en af nyare tiders uppfinningar, börjar redan sprida sig, till och med bland allmogen.

Jordbrukets *Binäringar,* hvartill torde böra räknas *Trädgårds-skötsel, Lin- och Hampodling, Tobaks- och Humle-plantering* samt *Biskötsel* hafva, under de sednare åren icke vunnit någon ökad uppmärksamhet, om ej tillfventyrs den förstnämnda, eller Trädgårds-skötseln, hvilken står i ett visst förhållande till omsorgen om bättre och prydligare byggnader, hvarmed

vanligen nya trädgårdsanläggningar förenas. Det är också icke sällsynt, att hos förmögnare bönder finna vackra och väl vårdade trädgårdsanläggningar; men i allmänhet anser man dem, såsom fordrande mycket arbete, mindre lönande och äro det ock utan tvifvel, så vida man endast räknar på afsättning i staden och icke på nyttan i ett hushåll af ymnigare tillgång på grönsaker och jordfrukter. Denna Provins synes emedlertid redan af naturen vara skapad till en trädgård. Ädlare trädsorter kunna här med framgång odlas, och afsättning af frukterna bör icke saknas på främmande orter, särdeles hufvudstaden.

Linskötseln användes endast för husbehof och någon förbättring i de methoder, som tiden redan häfdat, har, oaktadt de omsorger härföre blifvit använda, icke kunnat tillvägabringas. Dock har skickligheten att tillverka hemväfda tyger, hvilken redan i flera år utmärkt denna ort, äfven under de sednare fortgått med berömliga framsteg. Länets Hushålls-Sällskap har med uppmuntrande belöningar hugnat flera, som i denna konstfärdighet utmärkt sig. Den skulle ock utan tvifvel ytterligare tilltaga, eller åtminstone mera vidsträckt användas, om ej allmogens ungdom lockades till förbrukning af utländska tyger, hvilka, enligt allmän klagan, dem tillföras af Elfsborgs Läns Gårdfarihandlande, hvilka icke sällan i kustorterna utbyta sina egna tillverkningar emot utländska yppighetsvaror, dem de sedan förstå att utprångla bland allmogen. Denna handel är väl redan i författningarna förbuden och Läns-Styrelsen har genom utfärdade kungörelser sökt upplifva dessa förbud och ägga allmänna åklagares uppmärksamhet; men dessa sednares nit begränsas af det skydd, som denna otillåtna handel åtnjuter i följd af allmänhetens gemensamma omsorg att tillfridsställa yppighetens och fåfängans fordringar.

Hvad angår planteringen af *Humla, Hampa* och *Tobak*, så är det anmärkningsvärdt, att den särdeles i anseende till de tvänne förstnämnda växterna, nästan helt och hållet upphört, åtminstone idkas af så få och till sådan obetydlighet, att det knappast är nämnvärdt. Humla är en artikel, hvaraf förbrukningen till stor del upphört, hvarföre ock planteringen deraf icke vidare lönar sig. Orsaken härtill torde igenfinnas deri, att konsumtionen af öl och dricka blifvit utträngd utaf den af brännvin. Lagens stadgande om humlegårds-läggande står ock nu som en död bokstaf. Kon-

sten att brygga öl och dricka, fordom känd icke blott af hvarje husmor utan af hvarje piga, är nu försvunnen, då deremot brännvins-bränningen är här i orten känd af snart sagdt alla åldrar och kön.

Till jordbrukets binäringar torde äfven böra räknas *Saltpetter-tillverkningen.* Inom Länet finnas 25 Saltpetter-lador, men den större tillverkningen sker från enskildta Ladugårdshus. Under åren 1824, 25, 26, 27 och 28, tillverkades inom Länet 2,089 L:pd 17 Skålp.; men under de sednare åren har denna tillverkning förhållit sig på följande sätt:

1829 . . . . 400 L:pd
1830 . . . . 359 —
1831 . . . . 280 —
1832 453
1492 Lispund.

Nyttigt *Villebråd* finnes visserligen inom Blekinge, liksom i de flesta andra Provinser, af Tjädrar, Orrar, Harar, Rapphöns, Änder och Sträckfogel; men Jagten är aldrig af den betydenhet, att den i något afseende kan räknas bland landets näringsfång. I yttre skärgården, särdeles den östra, anställes vårtiden en jagt, af egen beskaffenhet, efter så kallade Taflackor, en art sträckfogel, som vid denna tid flyger i bestämda riktningar nära intill kusterna och hvartill en mängd personer vanligen samlar sig och vissa iakttagelser måste bemärkas. Från Småland, som har rikare tillgång på Skogs-Fågel, erhålles icke ymnig, men någon tillgång derpå, vanligen mäst den tid jagten är förbuden eller vårtiden, en följd af svårigheten att bevaka jagtförfattningarnas efterlefnad, enär de stå i strid med det enskildta ögonblickliga intresset, hvari förbrytelserna äga det säkraste skydd.

Fiskerierna äro deremot af mera vigt. De idkas dels af Hemmansägare och Torpare i skärgården, dels hufvudsakligen af såkallade Saltsjö-fiskare, som, boende på fiskiägen i skärgården, erhålla Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes antagningsbref och i berörde egenskap skattskrifvas, sedan de styrkt sig hafva bostad samt nödiga båtar och fiskesredskap. Antalet af sådana skattskrifna Fiskare i Länet utgör omkring 400. De fiskeslag, som allmännast fångas vid hafskusten äro Åhl, Lax, Torsk, Strömming samt Gädda och Aborrar, på en del ställen äfven Ort och Sik. Strömming- och Torsk-fisket är likväl det väsentligaste. Under de fem års tid

jag nu går att redovisa, har denna näringsgren varit mindre lönande, med undantag af året 1830, då i västra delen af Länet man ansåg sig äga ymnig fångst i det såkallade grå-fisket; hvaremot *Lax-fisket*, som egentligen blott existerar uti Mörrums ström och der utgör ett regale, varit under alla åren ovanligt svagt. Också har arrendet deraf, som vanligen innehafves af i orten boende förmögnare bönder, nedfallit vid den år 1830 hållne Arrende-Auktion från 2033 R:dr 16 sk. till 1420 R:dr Banko. Orsakerna sökte man, under de första åren, då fisket började minskas, uti de långvariga och stränga vintrarna, hvilka höllo hafsviken och ån betäckta med is intill den tid då fisken vanligen börjar närma sig landet och uppstiga i strömmen, och dels regnigare väderlek under våren, som medförde högt vatten i ån, deraf Laxfångsten mycket försvåras; men dessa omständigheter hafva under sista åren förändrats, utan att följden ändå upphört. Tilläfventyrs har någon uppgrundning inträffat utanför åns utlopp, så att åränna blifvit smalare, hvarigenom fisken, som helst söker djupt vatten, i någon mån hindras att uppkomma i strömmen. Detta är så mycket sannolikare, som Mörrums å, den enda ström i Blekinge, hvari för närvarande Lax kan fiskas, otvifvelaktigt har denna förmån i följd deraf att densamma har ovanlig vidd och djuplek vid utloppet i den stora hafsviken, då deremot alla de öfriga strömmarna äro smala vid utloppet och der begränsade af större eller mindre sandbankar, genom hvilka å-ränna i sneda och krokiga riktningar söker sitt utlopp. Till följe af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Circulaire-Bref af den 9:de sistlidne Februari, komma närmare undersökningar härom att anställas under innevarande år, i anseende till alla de större strömmarna; men i förväg är det mig bekant, att utloppen så väl vid Lyckeby- som Ronneby-å, äro besvärda af betydliga uppgrundningar, af hvilka den vid Lyckeby så mycket troligare är orsaken att all Laxfångst derstädes upphört, som jordboken utvisar, att Hemmanen i Lyckeby fordom varit skattade för Laxfiske. — uppmuddring af Ronneby å och dess utlopp är en bland de anstalter för säkerhet och beqvämlighet i Köpingens sjöfart, som redan blifvit beräknade vid en förlidet år derom vidtagen reglering; och hvad angår utloppet af Lyckeby å, så har väl Kongl. Flottans Befäl härstädes stundom låtit besörja uppmuddring af en smalare ränna, som

är

är nödvändig till vinnande af farled för den dagliga transporten af vatten och mäld, som för Flottans och Stadens behof hämtas från Lyckeby; men för att befrämja fiskens uppgång i strömmen är denna muddring allt för otillräcklig och dessutom verkställd i en riktning, som förfelar ett sådant ändamål.

Om det är onekligt, att fiskerierna å Blekingska kusten icke blott bereda näring åt flera hundrade personer, utan äfven i väsentlig mån bidraga både till ortens behof af fiskvaror och att förskaffa tillgång till byteshandel med kringliggande Provinsers innebyggare, är det dock lika onekligt, att salta och torra fiskvaror, till betydliga qvantiteter, ännu måste importeras från Norrige till Provinsens städer; och att fiskes-näringen således för ingen del uppnått den ståndpunkt, den kunde och borde hinna. Sjölifvets faror och äfventyr älskas likväl af Blekingska kustboerne, och redan häri samt i den rika populationen ligger ämnet till en större utveckling af ett yrke, som fordrar dessa förhållanden. Men hvad som saknas är industri och förlager; ty då detta näringsfång, utan understöd af de förmögnare, icke tillgripes af andra än de fattigaste, som sakna andra utvägar till uppehälle, och då fisket, i sitt närvarande skick, icke eller är så lönande, att det lockar den förmögnare att deri använda sina kapitaler, är det naturligt att yrket kämpar med en vanmakt, hvaraf några större resultater icke kunna förväntas.

Håg för Handaslöjder, eller hvad man kallar *slöjdighet* hos Mankönet, är ett anlag, som i allmänhet icke tillhör Blekingsboen, hvilken i det afseendet vida öfverträffas af sin granne Småländningen. Länets Hushålls-Sällskap, som ansett det af vigt, både i ekonomiskt och moraliskt afseende, att en så beskaffad industri kunde införlifvas med Landtmannens vanliga sysselsättningar, för att på ett nyttigt sätt upptaga de mellanstunder Landtbruket, särdeles vintertiden, oftast lemnar, har väl genom belöningar sökt väcka och upplifva detta anlag så ofta de utbildat sig till någon större färdighet; men hittills har det icke lyckats att derigenom allmännare utbreda någon omtanka i detta afseende, utan handaslöjderna på landet inskränka sig till de vanliga Socknehandtverkerierna, hvaraf för närvarande finnas:

	Inom Östra och Medelstads Härader	Inom Bräkne och Listers Härader	Summa
Glasmästare	1	3	4
Murare	5	2	7
Smeder	21	29	50
Skomakare	56	55	111
Skräddare	60	65	125
Vagnmakare	5	2	7
Sadelmakare	1		1
Summa	149	156	305

Sjöfart idkas af åtskillige inom Länet boende Landtmän med såkallade öppna Jagter, Slupar och Galeaser, hvarmed ortens produkter transporteras dels inom Länet och dels äfven till Skåne; men någon Landtmanna-Seglation på utrikes ort har ännu ej kommit till verkställighet, utan bedrifves den med städernas eller köpingarnas fartyg, så vida ej stundom någon oloflig communication med Bornholm och öfriga Danska orterne tilläfventyrs äger rum. Den handel, som i följd af Landtmanna-Seglationen bedrifves är emedlertid icke obetydlig när dervid tages i beräkning den tätare tillförsel uti Provinsens Landthamnar, som äger rum af Spannemål från Skåne, som vanligen utbytes mot ved eller andra Skogs-effekter. För befrämjande af handeln inom Landet hållas Landtmarknader i Christianopel och Ronneby Köpingar, vid Holje by i Jemshögs Socken samt nu mera äfven vid Öljehult i Hoby Socken, utmed Landsvägen emellan Bakaryds och Djuramåla Gästgifvaregårdar; varande sistnämnde marknad tillåten genom Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Bref af den 27 Juni 1829, och omfattas af ortens innebyggare med lifligt intresse. Marknaderna i Carlskrona, Carlshamn och Sölvesborg, som hållas på hvardera stället 2:ne gånger om året, äro dessutom af Länets Innevånare tämligen talrikt besökte, hvad Carlskrona angår synnerligast Höstmarknaden, då Stadens betydligaste förråd af Slagt-kreatur uppköpes.

Någon egentlig *Bergsrörelse* finnes icke i Blekinge. En Ämneshammar och en Spikhammare vid Olofsström hafva längre tid varit nedlagde, och af de fyra Kopparhammare, som äro privilegierade och i Tabellen upptagas, äro blott tvänne, vid Holje, i Listers och Granefors, i Bräkne Härad, i

bruk. Deras drift är ungefärligen densamma som förut. Den sker nemligen med tvänne mästare och nio arbetare, och tillverkningen beräknas utgöra omkring 300 Skeppund om året, à 200 R:dr per Skeppund, till 60,000 R:drs värde. Det är egentligen på den jemna åtgången af koppar till brännvinsredskaper, som denna tillverkning hvilar.

Af *Fabriks-Anläggningar*, som inom Länet finnas, bör första rummet med skäl intagas af den, som under sednare åren blifvit tillvägabragt vid Strömma, nära Carlshamn, för *Bommulls-Spinneri* samt en i sammanhang dermed inrättad mekanisk verkstad. En närmare underrättelse om denna anläggning torde här icke böra förbigås.

Den är börjad och fortsatt af ett för ändamålet bildadt Bolag, bestående af 20 Actier, hvarje actie beräknad till omkring 5,000 Riksdaler Banco. Bomulls-Spinneriet innefattas uti en förlidet och föregående året uppförd stenhusbyggnad, bestående af 2½ våningar, samt särskildt 2:ne våningar, som utgöra vinden. Ett stort vattenhjul af fyra alnars bredd och 11 alnars diameter, med sina afvexlingshjul, alla af jern, uppsatte inuti sjelfva byggnaden, dit vattnet genom ränna ledes, sätter i rörelse alla nedannämnde i de flera våningarna, uppställde Machinerier. Ifrån en ångpanna på nedersta botten genom jernrör som ledas till alla våningarna, befordras och sprides värmen, der den är behöflig. Sjelfva byggnaden är i fullfärdigt skick. Spinneri-Inrättningarne åter, med hvilkas fullbordande den tillhörande mekaniska verkstaden fortfarit att sysselsätta sig, hafva nyligen detta år blifvit fullfärdiga (med sina 12 Spinnstolar och andra pieser i proportion derefter) då de inträdt i sin högsta verksamhets-period, efter den skala Intressenterne beslutat att desamma verkställa. Närvarande local medgifver likväl ett till hälften ytterligare ökadt antal af alla dessa särskildta machinerier, hvarigenom en proportionaliter högre tillverknings-qvantitet kan åstadkommas. Men en sådan ytterligare, utvidgning har endast varit af intressenterna åsyftad, fast ännu ej beslutad. De för närvarande vid Strömma mechaniska verkstad förfärdigade och i fabrikshuset uppställda machiner, som redan äro i verksamhet, utgöras af 10 Kardstolar, 2 Blåsmachiner, 1 Dragstol, 3 Förspinnings-stolar, 12 Spinnstolar, 1 stol för Kardslipning, 1 präss och 10 Hasplings-machiner, vid hvilkas skötande äfvensom vid Bomulls-plockning och sortering, nära 100 Fabriks-arbetare af båda könen, barn inberäknade, uti

tvänne omgångar med circa 50 i hvarje omgång, äro natt och dag sysselsatte och med hvilkas tillhjelp redan 40 Bundter eller circa 420 skålpund Bomullsgarn ifrån N:o 10 till och med N:o 20 *hvarje dygn*, kunna tillverkas. Sjelfva den mekaniska verkstaden, bestående af en stor provisionelt uppförd byggnad af träd, belägen omkring 100 alnar från Strömma- å, drifver, genom en särskildt anlagd ränna och med ett mindre hjul af sex alnars diameter, diverse enkla och dubbla stolar för jernsvarfning, 1 Kuggskärningsmachine, drillar, Skrufstockar med sina tappar, 2 Blåscylindrar, Cylindersåg, Slip- och polerstenar m. m. varande inuti samma byggnad af sten uppförda 2:ne Smedjor, en Smält-ugn och en Cupulugn. Vid denna verkstad hafva, utom den Engelska machinisten, det förflutna året varit sysselsatte 10 Engelska och Skottska arbetare och 18 Svenskar.

Vidare finnes uti Lyckeby inom Östra Härad en *Segelduks-fabrik*, tillhörig Handlanden af Judiska Nationen Fabian Philip. Denna Fabrik, som under mångfaldiga år försåg Kongl. Flottan med dess behof af Segelduk, och ännu för 3:ne år sedan hade 56 väfstolar och motsvarande antal arbetare, har under sista åren betydligen aftagit, i följd af uppstådd täflan utaf Fabriks-anläggningar i Götheborg, hvarest Segelduk nu mera lärer produceras till större godhet, så att Lyckeby fabrikens tillverkningar icke vidare i lefverence till Flottan emottagas. Numera finnas blott 48 stolar och 24 arbetare, och productionens värde har i samma mån minskats. Tilläfventyrs anser sig ägaren nödsakad nedlägga denna Fabrik, så snart de materialier blifvit använde han redan ägt i förråd, hälst han redan upphört att sysselsätta Carlskrona stads betydliga fattigpersonal med spånadsarbete till denna Fabrik.

Antalet af *Pappersbruk* har i Länet icke ökats, utan utgör nu som tillförene endast Sju; Men deremot har tillverkningen betydligen stigit, så att då den förr bedrefs med endast 47 personer dessas antal nu ökats till 73, att då tillverknings-beloppet förr uppskattades till endast 10,000 Ris papper af diverse sorter, det nu mera bestiger till mer än 18,000 Ris, oberäknadt 3000 ark takpapper, som vid ett af dessa bruk förfärdigas, samt att tillverkningarnes värde, i förra Femårs-berättelsen uppskattadt till blott 20,000 R:dr, nu beräknas till minst 41,120 R:dr Banco.

Af *Tegelbruk* upptager väl Tabellen 8 såsom varande previlegierade;

men af dessa bedrifvas endast 3:ne med 13 arbetare, utan att årliga tillverkningsvärdet kan bestämmas. Denna fabrikation är således i aftagande, och torde än mera blifva det, om Boråsiska byggnads-methoden och användandet af Pappers-tak komma att vinna förtroende.

Ett *Oljeslageri* och En *Ättike-Fabrik* äro privilegierade; men begge nedlagde. Deremot finnas på landet Fem *Färgerier*, hvilka bedrifvas med fjorton arbetare. Tillverkningsvärdet uppskattas vid alla till omkring 6,300 R:dr årligen.

Garfverier finnas, oberäknadt de fem som äro anlagde i Ronneby Köping, Tio till antalet med 37 arbetare och ett tillverkningsvärde af 15,980 Riksdaler. Af dessa Tio Garfverier är det ena nyligen anlagdt och har således icke ännu hunnit all den utbildning som är att förvänta.

Politisk Författning.

Kammarverk. Af Länets 1083 förmedlade hemman, (hvaraf dock förmedligen å 8 $\frac{7}{12}$ mantal ännu ej vunnit behörig stadfästelse, så att hemmantalet rätteligen torde böra beräknas till 1091 $\frac{7}{12}$:dels mantal) förhåller sig, efter hvad Tabellen utvisar, de olika hemmans naturerne på följande sätt:

Frälse Säterier	15 $\frac{7}{12}$ mantal
Säteri Rusthåll	3 $\frac{3}{4}$
Insockne Frälse hemman	8
Utsockne Frälse hemman	80 $\frac{17}{24}$ (förmedlade till 72 $\frac{3}{24}$).
Frälse Skatte hemman	16 $\frac{7}{9}$
Krono hemman	3 $\frac{3}{8}$
Krono Rusthåll	30 $\frac{1}{3}\frac{7}{7}\frac{8}{8}\frac{3}{0}$
Krono skatte hemman	27 $\frac{4}{9}\frac{7}{8}$
Krono skatte Rusthåll	881 $\frac{1}{3}\frac{6}{2}\frac{5}{1}\frac{8}{3}\frac{3}{0}$
Militie Boställen	3 $\frac{1}{3}$
Civile Boställen	5 $\frac{1}{8}$
Ecclesiastique Boställen	15 $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$
Lotshemman skatte	1
	1091 $\frac{7}{12}$

Vid jemförelse af Tabellerna för förra Femårs Berättelsen och den närvarande, visar det sig, att 1 $\frac{1}{5}\frac{9}{5}\frac{5}{8}\frac{3}{0}$ mantal blifvit under tiden skatteköpte. Jord-

ransakning har under denna tid icke blifvit förrättad och några förändringar hafva icke eller dertill föranledt. Den odisponerade Krono Lägenheten Jerkö i Sturkö Socken har Häradsskrifvaren i Östra och Medelstads härader begärt att få till Boställe anslagen, enär han förut deraf är i saknad; men Kongl. Kammar-Collegium har genom beslut innevarande år afslagit denna ansökan och ansett lägenheten böra till kronans förmån på 30 år utarrenderas.

Den särskildta Tabell öfver hemmans-klyfningen, jag låtit upprätta och som jemväl underdånigst bilägges; visar, att af ofvannämde 1091 $\frac{7}{12}$:dels hemman, endast omkring 100 äro bebodde af ägare som innehafva helt hemman eller deröfver, hvaremot de öfrige äro sönderstyckade till snart sagt alla möjliga bråk och till de minsta hemmantal ända till $\frac{1}{224}$:dels mantal, så att 4735 åboer finnes med hemmantal under helt mantal. Lägges härtill de uti Tabellen särskildta lägenheter, nemligen:

Boställs Lägenheter	16
Skattlagde bebyggda torp och utjordar	16
Oskattlagde torp, (hvaraf 1467 års Båtsmans torp)	1902
Bebyggda Lägenheter, afsöndrade från hemman antingen med full ägande rätt eller på viss tid eller lifstid	3008
Backstugor	530
Skattlagde Sågar och Qvarnar	176
Skattlagde krogar	4
Särskildta Bruks-lägenheter	48
	5900;

så får man härigenom ett ungefärligt begrepp om antalet af bebyggda ställen, som bebos af Landtbrukets egentliga idkare och af dem, som deraf eller af dess binäringar hämta sin utkomst. Jemför man detta antal med Landsbygdens folkmängd 65,327 menniskor, så belöper sig mer än sex personer på hvarje botad, hvaraf torde vara uppenbart både att landet redan lider af en öfver-population och att i följd deraf jordens ytterligare styckande årligen är att förvänta, antingen genom ordentliga hemmans-klyfningar eller genom torpafsöndringar, anläggning af Backstugor eller dessas ytterligare belastande af inhyeshjon.

Huruvida detta förhållande förhindras eller befrämjas genom 1827 års författning om hemmansklyfning och jords afsöndring, är en fråga, som härvid utan tvifvel förtjenar att undersökas, enär denna författning är den enda i ämnet, som är af gällande kraft, och enär derigenom ett urgammalt Lag-förbud emot skattskyldig jordsminskning, som till sin stats-ekonomiska nytta ansågs nästan axiomatiskt, blifvit upphäfvet. Man torde med skäl kunna säga, att enär förut författningarne om hemmans-klyfning voro fullkomligt obestämda, den nya författningen åtminstone har den förtjensten att begränsa klyfningen medelst vilkoret af *besutenhet* och medelst definitionen hvad som med besutenhet förstås. Men att den, det oaktadt, icke *förhindrar* att Hemmansklyfningen kan fortgå till oändlighet, härleder sig deraf, att den icke stadgar någon annan kontroll deremot, än den som innefattas uti större lottägares *rätt*, att till sig lösa obesuten hemmanslott, en rätt som sällan eller aldrig begagnas och för hvars begagnande äfven det hinder möter, att författningen ej stadgar huru löseskillingen skall bestämmas. Det inträffar nu dagligen, att hemmansklyfningar uppkomma antingen genom arf, icke blott i upp- och nedstigande leder, utan äfven på sidolinien, eller ock genom enskildta aftal, utan att en större Lottägare hvarken känner sin rätt till lösen eller kan våga ifrågasätta den, oviss om både utgången och om löseskillingens belopp. Det är på detta sätt den onaturliga sönderstyckning af hemman tillkommit, som nu besvärar Blekinge med en stor mängd hemmansägare, så usla och fattiga, att publika utskylderna knappast kunna utgöras, aldrig utan odrägligt besvärar fördelas. Om deremot det stadgande funnes: att när Lagfart eller skattskrifning sökas å hemmanslott af t. ex. under $\frac{1}{8}$:dels mantal, borde den ej få beviljas, innan undersökning föregått om åboen är besuten, och i fall Domstolen annorlunda pröfvade, grannarne hembjudas lösningsrätten efter den värdering, som dervid tillika kunde anställas; så skulle säkerligen många oskäliga hemmansklyfningar förekommas, åtminstone 1827 års Författning komma till verkställighet, så att åboer ej funnos som sakna *besutenhet*, hvilket åter nu oftast är händelsen. På enahanda sätt borde ock, annan skattskrifning får ske å afsöndrad lägenhet, undersökning föregå om den är af den vidd och beskaffenhet, att den, enligt ifrågavarande författning, får afsöndras. Emedlertid är ej härigenom afgjordt, att den grund för besutenhet, som författningen antager, verkligen är den rätta, och det torde

icke vara svårt att ådagalägga, att om hemmans-klyfning och jordafsöndring öfverallt verkställdes till den vidd Författningen medgifver, skulle landet komma att bestå af idel tiggare, oförmögne att utgöra allmänna onera.

Af lyckligare följder synes 1827 års *Skiftesstadga* vara för denna ort, der, under dess tillämpning, Skiftesverket fortgår till allmän belåtenhet och utan att enskildta lidanden förspörjas.

Gästgifveri-skjutsningen fortfar att bestridas vid 18 inrättade Gästgifvaregårdar, med dertill anslagne 181 $\frac{1}{1}\frac{6}{9}\frac{3}{2}$:dels Reservskjutskyldige hemman, Gästgifvaregårdarne deri inberäknade. Af dessa Gästgifvaregårdar är blott en i senare åren inrättad å en väg genom Jemhögs Socken, som öppnar communication mellan Länets västra del samt den ofvanliggande delen af Småland. Fråga har äfven uppstått att inrätta Gästgifvaregårdar å en genom Tvings Socken löpande Sockneväg som bereder communication med Kronobergs Län, hvarigenom en genare farväg emellan Carlskrona och Wexiö skulle af Resande kunna begagnas; men i följd af ortens önskan att undgå detta onus och med afseende äfven å vägens mindre goda skick samt den brist på goda skjutshästar som der förefinnes, har denna fråga hittills blifvit hvilande. Bland anmärkningsvärda omständigheter, som härmed äga gemenskap, torde förtjena att nämnas, huruledes till följe af ett Kongl. Kammar-Collegii Utslag, som genom försutna fatalier kommit att vinna laga kraft, nu mera ingen *allmän* farväg finnes till *Christianopels Köping*, oansedt denna ort utgör en särskild kyrk-socken samt en allmän handels- och lastageplats, hvarest årliga marknader hållas; utan alla dit löpande vägar äro ansedde utgöra *enskilta byavägar*, hvilkas underhåll således icke är underkastadt kronobetjeningens uppsigt och hvilka också, i följd häraf, under senare åren, så förfallit, att de snart knappast äro farbara.

Postföreningen genom Länet bestrides af dertill anslagne 11 $\frac{3}{4}$ mantal, som alla äro oberustade, utom $\frac{1}{3}$ mantal, Nättraby, som först år 1745 anslogs till Postföring och då redan var indelt till ständigt Båtsmanshåll.

Till *Läroverk eller fromma Stiftelser* äro inga hemman inom Länet anslagne; men Hoby kyrka disponerar gemensamt med Pastor 3 $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ mantal Frälse mensal hemman, i följd af enskild persons, för längre tid tillbaka, gjorda disposition. Till Lotsars underhållande äro deremot anslagne 14 $\frac{1}{8}$:dels

mantal

mantal samt särskildt 7 st. Öar, hvilka alla antingen äro indelta till Båtsmanshåll eller utgöra Extra Rotering.

Stats-bidrag. Enligt Tabellen, är det Stats-bidrag, som utgår af Landets hemman och Lägenheter, (i värde uppskattade till 1,051,825 R:dr,) beräknadt till en summa af 256,715 R:dr. 45 sk., således något mer än $2\frac{1}{2}$ procent af värdet, nemligen:

Bevillning: efter 1:sta Art.	21,817 „ „		
efter 2:dra Dito 1 §.	779 5 „		
3, 4, 5, §§.	25,912 32 „	26,691 37 „	
Brännvins-bränningS-afgift . .	16,821 8 „		65,429 45 „
Ständige Räntor: Jordeboks- och Hemmantals-Ränta	11,369 4 „		
Kronotionde	8,237 „ „		
Qvarn-Ränte-Spannmål eller afrad , ...	1,369 „ „		
Mantals-penningar . .	8,142 12 „		
Lagmans- och Häradshöfdinge-ränta	2,907 „ „		
Gerningsören	94 32 „		
Saltpetter-afgift . . .	2,268 „ „		34,387 „ „
Arrende för Krono-Lax-fisket . , . . .			1,900 16 „
Kostnad för Rustning och Rotering . . .			84,135 „ „
Clerecie Statens underhåll:			
Pastorers	24,291 16 „		
Capellaners	1,484 „ „		
Kyrko-Betjenings . . .	4,347 „ „		30,122 16 „
Fattig-försörjning , ...	5,728 „ „		
Skjuts	14,531 „ „		
Väghållning	8,890 „ „		
Transport	29,149 „ „		215,974 29 „

Transport	29,149	„	„ 215,974	29 „
Diverse afgifter, onera och allmänna besvär, såsom Kurhus-medel, Fångvaktares aflöning, Tings- och Fånghus-reparationer, Tings- och Fånghus-ved, Skarprättare-lön, Kyrko-tionde, Kyrkobyggnads-bidrag, Prestgårdsbyggnad, eller Helgonskydd, Bibeltrycks-säd, m m.	11,592	16 „	40,741	16 „
Summa			256,715	45 „

Härvid bör dock observeras, att i denna beräkning icke är inbegripen någon calcul öfver hvad som utgår till charta sigillata och expeditions-lösen i och för Lagsökningar, Rättegångar, Lagfarter, samt andra legale handlingar, hvilket såsom tillfälligt, aldrig kan beräknas, men visserligen torde kunna antagas till minst 25,000 R:dr årligen. Deremot bör å andra sidan anmärkas, att af Jordeboks- och Hemmantals-Räntan 11,369 R:dr 4 sk., äro 9,480 R:dr 42 sk. indelta till Båtsmans-rustningen, så att denna summa rätteligen bör afräknas från ofvanstående statsbidrags-summa, helst den utgår i rustnings-skyldighet in natura och således är inbegripen under den summa som är upptagen för Roteringens bekostande med 84,135 R:dr.

Båtsmans-rustningen i Blekinge består af dels den såkallade indelningen, som utgör 1500 man och dels Frälse-roteringen 27 man, oberäknadt extra Roteringen, som blott i krigstid ifrågakommer. Den förra grundar sig på ett med Krono- och Krono-skatte hemmansägare år 1685 slutadt Contract, hvarigenom de, å ett hemmantal af 921 $\frac{5}{24}$:dels mantal, åtogo sig att prestera berörde antal emot befrielse från utgörande af den förut till Kongl. Maj:t och Kronan ingående Jordeboks- och Hemmantals-Räntan; hvilken således, till ofvan upptagna belopp, indelades till båtsmans-rustning; men vid denna indelning har icke hemmantalet utan Räntan kommit i beräkning, och då indelnings-förrättningen 1685 började i Östra delen af Länet, synes man hafva antagit för grundsats, att af hvarje hemman med särskildt nummer göra en Båtsmans-rote, under rättighet att för hvad som brast i dess Ränta njuta ersättning af de öfverskotts-räntor, som naturligen borde uppkomma särdeles i Vestra delen af Länet, sedan det bestämda Båtsmans-antalet blifvit indelt; Och som i östra och medlersta delarne af Länet, hvil-

ka till stor del bestå af skogstrakter, ofta förefalla smärre hemmansdelar, med särskildta hemmans-nummer för hvardera, oansedt de ej utgöra hela mantal, blefvo sådane, hvar för sig, indelte till en Båtsman, utan annat understöd än den fyllnad i Ränta, som fordrades för att ernå den antagna grunden af 15, 16, 17, 18 och 19 Daler. Följden häraf blef att Rotar finnas, som bestå af $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{5}{6}$, $\frac{13}{24}$ och $\frac{17}{24}$:dels mantal. Och när Rote-indelningen, efter sådana principer, fortsattes, inträffade, hvad som naturligen borde inträffa, att, i Vestra delen af Länet, som består af slättland med större byalag och der hvarje hemmansnummer till stor del består af hela mantal, i allmänhet ägande proportionaliter vida högre räntor än skogstrakternas hemman, uppkom ett betydligare belopp af öfverskotts-räntor, som ännu i denna stund utgå contant (med beräkning af 3 Daler på R:drn) till hjelp och fyllnad för Rusthållarne i Östra Fögderiet. Och sedan varuvärdet nu mera så betydligen förändrat sig i förhållande till penningarnas, att den stadgade kontanta ersättningen på intet sätt motsvarar den effektiva kostnaden af Båtsmannens underhåll, följer naturligen häraf, att de Rotar äro hårdt och orättvist betungade, som utgöra Båtsmän, under det de, som endast betala sin Ränta i kontant, njuta en obillig lindring. Det är detta förhållande, som föranledt den opinion, att Blekinge Län är högre betungadt med Rotering än andra Provincer och att denna Rotering är ojemnt fördelad och således fordrar både nedsättning och jemkning. Derom har vid flera föregående Riksdagar klagan blifvit förd, till dess densamma billigades både af Rikets Ständer och af Eders Kongl. Maj:t, hvilka genom gemensamt beslut stadgade, att en Roterings-jemkning borde, efter vissa fastställda grunder verkställas på ett sätt, som åsyftade de öfverklagade olägenheternas afhjelpande. Denna jemkningsförrättning företogs äfven af dertill utsedda committerade redan år 1822; men i följd af de många klagomål, som i besvärs-väg yppades emot committerades åtgärder, och hvarigenom fördelarne af hela jemknings-resultatet framställdes i en ganska tvifvelaktig dag, har verkställigheten allt hittills blifvit uppehållen, under det sjelfva rättsgrunden för jemkningsförrättningen blifvit ifrågaställd; och det lärer vara först innevarande år, som Eders Kongl. Maj:ts förnyade Nådiga beslut blifvit i ämnet fattadt utan att ännu hafva kommit till LänsStyrelsens eller Länets innevånares kännedom.

Frälse Båtsmännen utgöra blott 27 man, sedan fördubblingen med 1810 upphörde. De underhållas, utan all befrielse från Jordeboks- och Hemmantals-räntan utaf 94 $\frac{1}{24}$:dels mantal, hvaraf något mer än 3 hela hemman belöper sig på hvarje Båtsman. Hela Båtsmans-styrkan är fördelad uti 3:ne Kompanier, neml.

1:sta	med	514
2:dra	med	491
3:dje	med	522
Summa		1527 Man.

Båtsmannens rättigheter bestå af årlig Lön, Gång-kläder, Spannemål, Sängkläder, samt bebyggd torplägenhet, hvilka alla prestationer, i förening med legan, antagas uppgå till omkring 75 R:dr Banko årligen för hvarje karl.

Af ofvannämnda Rotar eller Nummer äro 236 vacanta; nemligen 111 Numror vid 1:sta, 91 vid 2:dra och 34 vid 3:dje Kompaniet, hvilken vacance-frihet grundar sig på Kongl. Brefvet den — Juli 1823 och åtnjutes emot erläggande af vacance-afgift, 8 R:dr Banco årligen, på det sätt att denna förmån förflyttas på det senast ledig blifna Numret, hvaremot det som längsta tid varit vacant bör anskaffa karl, då vacancerne öfverstiga förenämnda antal.

Att Krono-utskylderna i allmänhet äro betungade, må ingalunda bestridas, hälst det är uppenbart, att hvarje Jordbrukare, som från dem njöte befrielse, befunne sig i en lyckligare, åtminstone en lättare belägenhet; men ingalunda har jag skäl att tro, det dessa utskylder äro till den grad tryckande, att de, inom denna Provins utgöra hinder för Landtmannens trefnad och välstånd. Tvärtom visar dagliga erfarenheten, att hvarje Jordägare, som innehar tillräcklig hemmansdel för att derå äga verklig besutenhet, kan, om han vårdar sitt jordbruk med omtanka, flit och hushållning, icke blott med lätthet utgöra sina allmänna onera utan äfven förvärfva välstånd och förmögenhet. Endast för drinkaren och misshushållaren, eller för den som har ett så ringa jordbruk, att deraf möjligen kan lifnära sig och hushåll, blifva utskylderna, liksom hvarje utbetalning, tryckande och svåra, så att executiv åtgärd ofta måste anlitas till deras uttagande, dervid fattigdomen och egendomens förstörelse alltid tilltager; men orsaken härtill ligger

icke uti utskyldernas höjd, utan i contribuentens totala oförmåga att utgöra äfven den ringaste afgift, hvilken åter alltid måste inträffa, när hans jordbruk antingen är för inskränkt eller för mycket vanvårdas för att lemna något öfverskott.

Det må härvid icke förgätas, att sedan de från utåldriga tider stadgade böterna för försummelsen att erlägga Krono-utskylderna vid utlysta Uppbördsstämman, försvunnit, indrifningen deraf blifvit i betydlig mån försvårad för Krono-betjeningen, äfvensom förluster för Kongl. Maj:t och Kronan deraf icke sällan uppkomma. Ofta fördröjer den skattskyldige erläggandet af sin skatt mera af tredska än af behof, när han vet att detta dröjsmål ej bereder honom annan påföljd, är en ökad beqvämlighet, nemligen den, att Krono-Betjenten nödgas hemresa i hans boning och der affordra honom hans tribut, utan att vara berättigad till ringaste ersättning för detta tröttsamma besvär, hvarmed både Fogdar, Länsmän och Krono-Fjerdingsmän nödgas sysselsätta sig under hela Februari, Mars och April månader, ofta utan att några betydliga utmätningar dervid någonsin ifrågakomma. Det har, under sednare åren, oftast inträffat, att, efter uppbördstämmans slut i Januari eller början af Februari månad, restantierna i Länet utgjorde 80, ända till 87,000 R:dr (Städerna inberäknade) som sedan måst på ofvannämnda sätt indrifvas; och det tål intet tvifvelsmål, att om denna de skattskyldigas tredska vore förenad antingen med någon lämplig plikt eller ock helldre med skyldigheten att på något sätt ersätta Krono-Betjeningens resekostnader och besvär, skulle mängden ej ådraga sig dessa påföljder, utan i rättan tid, vid de utlysta uppbörds-stämmorna; godvilligt fullgöra sin pligt. Nu händer emedlertid att, då den executiva indrifningen omöjligen kan hos den stora mängden restskyldige medhinnas af Krono-Fogdar och Länsmän sjelfva, dessa måste anförtro sig åt sina Fjerdingsmän, hvilka åter till sitt biträde anlita Under-Fjerdingsmän och såkallade Skjuts-Rättare. Härigenom kommer Uppbörden uti mindre pålitliga personers händer, hvilka, då de sakna all laglig rätt till ersättning för sitt besvär, söka den på olagliga vägar, i det de, för ensidig vinst, ge oriktiga bevis om bristande tillgång och sålunda undansnilla Kongl. Maj:t och Kronan dess rätt. Den controll häremot som ligger uti afkortnings-längdernas verification å allmänna Socknestämmor är oftast ganska opålitlig; och ehuru man här i Länet sökt skärpa veder-

börandes uppmärksamhet och äfven lyckats upptäcka skamlösa underslef, saknas icke anledning att befara det många sådane, oupptäckta, undfalla den controllerande uppmärksamheten,

Politie. Inom Länet finnes, utom de 2:ne KronoFogdarne, endast Sex under dem lydande Länsmän, hvilka hafva sig till biträde så kallade Krono-Fjerdingsmän, en eller flere i hvarje socken, hvilka antingen förordnas af Kronofogden eller tourvis bestridas af alla dertill skickliga hemmansägare. Dessutom finnas 2:ne LandsFiskaler och i Ronneby köping en af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordnad Polis-Uppsyningsman. Inom Tvings Socken var, under några år, förordnad en särskild Polis-Gevaldiger; men det hufvudsakliga af hans bestyr bestrides numera genom vakthållning af Socknens egna innevånare, under Kyrko-Rådets inseende. För allmänna ordningens vidmakthållande på landet, möter ett väsentligt hinder uti Krono-Betjeningens inskränkta antal och usla aflöning, hvartill må hända äfven bör läggas Författningarnas obestämdhet i frågan om gränsorna för Läns-Styrelsens förmanskap, hvarigenom dessa Läns-Styrelsens organer äro ställda i ett oberoende, som betydligen förlamar äfven det mest lefvande och upplysta nit. Hvarken den ena eller den andra af dessa omständigheter hafva af Läns-Styrelsen härstädes blifvit förtegade. Ett ökadt antal Länsmän äfvensom all Krono-Betjeningens bättre aflöning föreslogs redan 1826, och i frågan om Län-Styrelsens förmanskap har jag innevarande år gjort en underdånig framställning, som dock endast lärer blifvit remitterad till Kongl. Kammar-Collegium, för att iakttagas vid det förslag till nya Instructioner för Landt-Stats-Embetsmännen, som samma Kongl. Collegium fått sig uppdraget att utarbeta. I fall antagandet deraf är lika osäkert och aflägset, som hoppet om bättre aflöning, qvarstå ock alla de gamla olägenheterna, som sätta hvarje Läns-Styrelse utur tillfälle att verksamt befordra hvad som likväl räknas bland dess vigtigaste och angelägnaste skyldigheter. För att tillvägabringa ordning och reda inom Tullväsendet, som så länge utgjorde ett mål för allmänna hånlöjet, har man erkänt nödvändigheten af betydligt ökad, väl lönad, verksam och väl disciplinerad bevakningspersonal. Det har lyckats detta verks Styrelse, att tillvägabringa en reorganisation, hvars nyttiga inflytelse icke vidare är tvetydig; men ehuru denna detaille endast rörer en en-

da branche af Uppbördsverket, synes allmänna opinionen ännu tveka om den lika vigtiga angelägenheten att uppnå samma mål i anseende till organisationen af den Styrelsepersonal, som utgör den egentliga Landt-Regeringen, som icke blott besörjer Rikets väsentligaste uppbördsverk, utan äfven har att vårda allmänna ordningen och säkerheten, alla de förmåner, som utgöra Samhällslifvets bestämmelse och ändamål. Det bör i sanning väcka förundran, att under det hvarje Landets innebyggare inser och måste erkänna Krono-Betjeningens oumbärlighet, under det han påfordrar hans biträde till skydd eller hjelp vid hvarje påkommande händelse och ser hans verksamhet oafbrutet fortgå det ena året efter det andra, man likväl med ett slags hatfullhet och ovilja betraktar dem endast som Bondens plågare och vill beröfva dessa tjenstemän alla anspråk på Samhällets omsorg om dess behofver, icke inseende att det ligger i naturen af deras befattning att utfordra det allmännas rätt då det kommer i strid med det enskildtas.

Det är under sådana förhållanden, som hvarje Läns-Styrelse, hvilken nitälskat för allmänna ordningens vård, sett sig nödsakad att genom municipala anstalter söka ersätta hvad samhällsinrättningens ofullkomlighet lemnat ohulpet. Sålunda hafva, äfven inom detta Län, Byordningar blifvit utfärdade, Byålderman tillsatte, och särskildta Polisförfattningar i olika Socknar, med fästadt afseende å locala förhållanden, föreslagne och antagne; Men dessa mått och steg äro i allmänhet otillräckliga, i brist på controll öfver efterlefnaden. Folklynnet är ock visserligen icke ännu mognadt för införandet af municipala anstalter. I vissa Socknar, der nitiska och upplysta Pastorer förstått med klokhet använda tillämpningen af dylika åtgärder, hafva de medfört någon nytta; i mängden har den alldeles förfelats. Det ligger ock i naturen af enskildta öfverenskommelser, att man tror sig lika frivilligt kunna glömma eller frånträda efterlefnaden som man ägt åtaga sig den, hvarföre ock dylika öfverenskommelser sällan hinna öfverlefva sin egen verkställighet; och i allt fall kan man icke förvänta af den enskildte, att han skall ikläda sig det förhatliga kallet att vara väktare öfver sina grannars hemseder och enskildta lefnad. Det fordras, utan tvifvel, härtill den offentliga myndighetens anseende och tvång, hvarförutan alla beslut och tillgöranden stanna vid fromma önskningar. Det är ock derföre, som *en Länsman i hvarje Socken* åtminstone i hvarje Pastorat otvifvelaktigt vore ett väsentligt vilkor för vinnandet

af den fullständighet i offentliga styrelse-maktens besörjande, som tidens kraf och Blekingska folklynnet påkalla.

Hvad som, i sin mån, otvifvelaktigt skulle, i anseende till denna provins, vara af väsentlig vigt för sedligheten och leda till mångfaldiga fördelar, vore en klyfning af de större Socknar, som redan äga Capeller, förmedelst Capell-Lagens förvandlande till Annexer och dessas förseende med der stationerade Prester, som tillika vore Skol-Lärare, ett ämne, som jag redan i början af denna underdåniga Berättelse vidrört. Länet äger i synnerhet fyra Socknar, der detta behof inträffar, nemligen i Medelstads Härad: *Fridlefstad* och *Tving;* i Bräkne Härad: *Hoby;* och i Listers Härad: *Jemshögs Socken*, af hvilka de trenne förstnämnda redan äga Capeller, nemligen inom Fridlefstads Socken: *Sillhöfda,* inom Tvings Socken: *Eringsboda,* och inom Hoby Socken: *Öljehult.* I afseende på det förstnämnda eller Sillhöfda, har frågan redan blifvit väckt, genom mitt till Eders Kongl. Maj:t aflåtna underdåniga Memorial af den 25 nästlidne April, föranledt af Capell-lagets egen underdåniga framställning så väl om angelägenheten att erhålla Gudstjenst vid Capellet hvarje Söndag som ock rörande några andra dermed gemenskap ägande omständigheter. Deraf inhämtas, att Fridlefstads Socken består af 54 $\frac{5}{12}$dels mantal, kringspridda på en rymd af omkring $\frac{3}{4}$dels mils bredd och 3:ne mils längd, med en folkmängd af 3700 personer; att Moder-Kyrkan är belägen i nedra delen och Capellet deremot i den öfra, att den del af Socknen, som utgör Capell-laget, består af nära 14 hela mantal, är glest bebyggd och derföre har lång väg äfven till Capellet; att innevånarne derstädes, för att bereda sig utväg till hållande af Gudstjenst på närmare håll, uppfört Capellet på 1740-talet, utan inskränkning af de skyldigheter dem åligga till Moder-kyrkan, att de nyligen användt betydliga kostnader för uppförande af en Tornbyggnad vid Capellet, samt att Gudstjenst i detta Capell likväl endast hålles hvar tredje eller fjerde Söndag, hvilket beror på Pastors i församlingen välbehag.

Eringsboda Capell-lag, som är beläget på 1$\frac{3}{4}$dels mils afstånd från Moderkyrkan Tving, består af 22$\frac{3}{8}$dels mantal. Capellet derstädes uppfördes, med behörig tillåtelse, 1736 och 1737 samt invigdes 1738, vid hvilken tid Gudstjenst derstädes förrättades endast hvar fjerde söndag; men i följd af

öfver-

öfverenskommelse, i sednare åren afslutad, emellan Pastor och Capell-laget hålles numera Gudstjenst hvarannan Söndag eller helgedag, så vida Pastor är med medhjelpare försedd, hvilken öfverenskommelses iakttagande dock beror på hvarje ny Pastor att underkasta sig eller icke.

Öljehults Capell uppfördes 1754 och år 1773 anlades ock begrafningsplats vid Capellet. En af sednare tiders Pastorer ingick öfverenskommelse med Capellaget, hvilket utgöres af $9\frac{1}{2}\frac{3}{4}$dels mantal, om Gudstjensts-förrättande i Capelleten gång hvarje månad, emot särskild betalning, kvilken öfverenskommelse vunnit Kongl. Majts nådiga fastställelse den 19 Juli 1798.

Att på en Söndag, efter hållen Nattvards-uppteckning verkställa communion-förhör, Skriftermål, Nattvardsgång, Predikan och en månads samlade förrättningar af alla slag, hvaribland äfven förefalla Sockenbud, samt uppläsa alla de förordningar och kungöreler som under tiden utkommit, är meräudels omöjligt. Följden häraf är dock, att få eller inga kungörelser vid Capells-Gudstjensten uppläsas och att allmogen inom Capell-laget således om dem blifver i okunnighet, med mindre den anstalt vidtagas, som i Öljehults Capell-lag lärer vara organiserad, att vissa personer hafva, i stadgad tour, sig ålagt, att infinna sig i Moder-Kyrkan för att afhöra kungörelserna som uppläsas, äfvensom genom Pastors enskildta nit, dessa utskickade dessutom af Klockaren erhålla skriftelig uppsats ångående de åligganden som röra Capell-byggden. Bland de ekonomiska olägenheterna af de glesa Gudstjensterna i Capellerna bör icke eller den omständighet förbigås, att begrafningar ofta måste uppskjutas flera veckor, hvilket, sommartiden och särdeles då smittosamma sjukdomar äro gängse, kan medföra ganska menliga följder; men af väsentligare vigt är saknaden af Religionens mäktiga inflytande på allmogen genom täta Gudstjenster, och att orternes innebyggare sakna all beröring med ortens Embetsmän eller med hvarandra, att de sålunda äro sig sjelfva lemnade på ett sätt, som ej kan vara af nyttigt inflytande på sedligheten, enär både barnaundervisningen vanvårdas och äfven de fullväxta sakna det verksamma bildnings-medlet, som inbördes umgänge och Religions-väckelser gemensamt innebära.

Hvad för öfrigt angår *Barnaundervisningen på Landet*, så är den beklagligen ännu på en allt för låg ståndpunkt, för att lemna rum för någon

tillfridställelse. Lemnad nästan uteslutande åt Presterskapets ensamma omsorg, är organisationen deraf helt och hållet beroende af vederbörande Pastorers nit och verksamhet, som åter begränsas af många individuella förhållanden. Om, i följd häraf, vissa Socknar finnas, der denna angelägenhet blifvit med upplyst och hedrande nit omfattad, är den dock på många ställen, om ej helt och hållet försummad, åtminstone allt för otillräcklig, att motsvara behofvet. I allmänhet besörjes Barnaundervisningen hos allmogen gonom ambulatoriska Skolmästare, som antagas af Pastor och under de årstider, då barnen ej sysselsättas vid jordbruket, förflytta sig från det ena byalaget till det andra och emot åtnjutande af vissa inskränkta förmåner lemna undervisning uti läsning, skrifning och räkning. Endast på tvänne ställen finnas Lankasterskolor inrättade, nemligen vid Holje, der Skolhus är uppfördt och Skolmästaren lönas af ägaren Öfversten och Riddaren von Dannfelt, samt vid Hoby, der undervisningen besörjes på Socknens bekostnad. Begge dessa skolor, äfvensom en annan i Asarum, hvilken af nu varande Pastor är organiserad och der Läraren lönas genom Räntan af ett Kapital som samma Pastor dertill donerat, hafva dock hufvudsakligen afseende på fattiga barns undervisning, i hvilket afseende de jemväl äro af ett högst välgörande syftemål. För beredandet af en allmännare omvårdnad i detta afseende möter dock oftast ett väsentligt hinder uti allmogens liknöjdhet, dess ovilja för utgifter och dess förtrytsamhet att nödgas göra uppoffringar och inträda i omsorger för sådana som äro oförtjenta af all välvilja. Emedlertid är det icke blott saknaden af undervisning, som i så hög grad bidrager till fattiga barns förderf, utan kanske i ännu högre grad saknaden af snart sagt all både fysisk och moralisk vård. Ju mer Provinsen är öfversållad af inhyses- och fattighjon, hvilka sakna andra utvägar till daglig bergning, än antingen tiggeri eller det dagsarbete de bestrida, dess mer är det tydligt, att deras barn, (hvika utgöra en betydlig mängd,) så väl i ena som andra fallet lemnas åt sig sjelfva, utan annan hjelp än den de kunna lemna hvarandra eller vinna af barmhertigheten. I hvarje Torparstuga eller koja träffar man barn, om dagarna oftast ensamna, utan annan tillsyn än den en äldre bror eller syster lemnar de öfriga, eller ock kringstryka de på bygden, de yngre anförde af de äldre, och deras föräldrar synas, när det första lefnadsåret framskridit, snart sagt afsäga sig all

förbindelse till vård om dessa olycklige, hvilka på sådant sätt uppväxa i ett slags naturtillstånd, icke sällan behäftade med mångfaldiga både fysiska och moraliska skador, hvilka vid äldre år bestämma dem antingen för Lasaretterne eller Corrections-Inrättningarne, eller på sin höjd till usla och odugliga tjenstehjon, hvilka med fylleriets tillhjelp snart falla offer för ett förderf mot hvilket intet skydd blifvit dem beredt, genom dessa moraliska känslor och begrepp, som väckas och utbildas mera genom en christlig uppfostran än genom något inpregladt bokvett. Man torde invända, att det utgör hvarje Församlings skyldighet, att taga vård om sådana fattiga barn, som, genom vårdslösa eller dertill oförmögna föräldrars försumlighet, sålunda lemnas åt eländet; men denna sats är icke lika lätt försvarad som framkastad. Församlingen kan, ock icke utan skäl, anse sig hafva gjort nog, då den afvärjt att dessa barn ej förgås af hunger, endast denna barmhertighet, hvilken oundvikligen påkallas af de tiggande barnen, medför ett icke obetydligt betungande. För dem, som icke tigga, utan qvarblifva vid föräldrarnes boningshus, der de lifnäras genom de frånvarande föräldrarnes egen omsorg, kan församlingen icke ikläda sig den vårdnad, som föräldrarna, antingen af liknöjdhet eller behof beröfva dem. Också skulle en så långt drifven omsorg, som hvarken af Lag eller Religion kan föreskrifvas, allt för mycket lägga hyende under den redan långt drifna obetänksamheten hos de arbetande folk-klasserna, att ingå äktenskap utan beräkning af utvägarna till bergning. Man torde ock, åtminstone till en början, böra vara tillfredställd, om allmogen inom hvarje församling kunde förmås till kostnader och omsorger för en större fullkomlighets beredande i deras egna barns undervisning och uppfostran, för hvilket ändamål fordras: 1:o att hvarje Byalag förenade sig om en ständig Skolmästare, så att undervisningen ej behöfde, såsom nu, afbrytas under flera månader af året, hvarigenom det redan lärda lätt förglömmes; 2:o att skolmästarne bättre lönades, så att någorlunda skickliga personer dertill kunde erhållas, i stället att de oftast bestå af försupna Båtsmän eller Under-officerare, stundom ock af personer, som offentligen lidit straff för förbrytelser: 3:o att skolhus inom hvarje byalag uppfördes och dessa försågos med tillräckliga och lämpliga skol-böcker. För öfrigt torde det, i afseende på fattiga barn, utgöra Statens åliggande att söka

genom lagar afböja sådana förhållanden, hvarigenom en folkökning uppkommer, som endast underhåller och befordrar det allmänna eländet.

Angående *Fattigförsörjningen* i Länet, ett ämne, som med det föregående äger ett så nära sammanhang, har jag redan genom memorial af den 6:te sistlidne December och på grund af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Circulaire af den 13 föregångne Augusti, afgifvit underdånig framställning. Men då i denna underdåniga Berättelse ingenting bör saknas, som rörer Länets tillstånd, anser jag mig böra deraf i underdånighet upprepa: att då, enligt ett år 1815 afgifvet underdånigt utlåtande i ämnet, följande antal fattighjon, oberäknadt Städerne Carlskrona och Carlshamn, fanns år 1811, nemligen i Östra Härad 322, i Medelstads Härad 496, samt i Bräkne och Listers Härader 517, summa 1335, funnos deremot år 1829 följande:

i Östra Härad 191
i Medelstads Härad 409
i Bräkne och Listers Härader 814 1414

Att härvid bör anmärkas, hvad Jemshögs Socken särskildt angår, att utom de denna Socken tillhörande 89 fattighjon, icke mindre än 137 särskildta hushåll, med en personal af omkring 380 personer befinna sig i den fattiga belägenhet, att de af Församlingens nyligen reorganiserade fattigförsörjning måst understödjas; att när hela Länet afses, det väl vill synas, som skulle enligt ofvanstående jemförelse, fattigpersonalen under senast förflutna 20 år föga tilltaget; men att då Bräkne och Listers Härader särskildt betraktas, man kommer det verkliga förhållandet närmare, om samma princip för beräkningen inom Östra och Medelstads Härader tillämpas, hälst tillökningen i förstnämnde Härader är icke mindre än 297, som, när ofvannämnde 370 personer inom Jemshögs Socken tilläggas, gör tillsammans 667 personer; att orsaken härtill väl bör till någon del sökas uti stigande fattigdom eller tillökning uti deras antal, *som sakna utväg till nödig bergning, men* äfven deri, att ofvanberörde Härader af Länet, mer än förr, äro försedde med ordentligen organiserade fattigvårdsanstalter, hvarigenom *beräkningen* af de behöfvande vunnit mera noggrannhet och fullständighet; att denna orsak äfven förklarar den betydliga skillnaden emellan de olika Häraderna, hälst i hela Östra Härad och en stor del af Medelstads de fattigas understöd be-

sörjes på ett sådant sätt, att deras verkliga antal mindre blifver kändt, enär understödet endast sträcker sig till dem, som ej kunna umbära medlidandets directa omvårdnad, då deremot de öfrige, utan att beräknas bland fattigpersonalen, söka sitt understöd genom den gamla allmänna utvägen af tiggande; att erfarenheten beklagligen visar, att äfven i de Socknar, der man, i hopp att tillintetgöra allt tiggeri, vidtagit både omsorgsfulla och kostsamma fattigvårds-anstalter, hvilka sträckt hjelpsamheten i möjligaste måtto till alla behöfvande, ändamålet likväl icke vunnits, utan tiggeriet nära oförändradt fortfarit, under det den vidt sträckta hjelpsamheten endast stegrat de fattigas anspråk på bekymmerslösa dagar och förvillat deras begrepp om sina fordringar; att emedlertid ingen församling inom denna Provins finnes, som ej ordentligen reglerat skyldigheten att försörja sina fattiga; att de olika sätt hvarpå fattigförsörjningen inom Länet bestrides, hufvudsakligen bestå deri, att uti en del Socknar finnas gemensamma bidrag och gemensam styrelse, då deremot uti de öfrige man fördelat skyldigheten till de fattigas underhåll Rotevis, med en fattig-föreståndare i hvarje rote, som under Pastors tillsyn, besörjer fattigförsörjningen; att i de sednare Socknarna, vanligen inga särskildta fattigstugor finnas, men att öfverallt, der sådana äro att tillgå, ehvad de tillhöra det ena eller andra sättet för fattigförsörjningens organisation, de äro högst otillräckliga för inrymmandet af alla Socknens fattighjon, hvartill, på de flesta ställen, skulle fordras verkliga Caserner, försedda med särskild uppsigt och styrelse; samt att blott i några få Socknar fattigstugorna äro försedda med särskildta sjukvakterskor, men att i allmänhet sjukvården på landet, för de fattige, är lika vanvårdad, som för allmogen sjelf.

Och vidkommande slutligen *helsovården* på landet, så får jag dels upplysa, att utom den Provincial-Läkare som finnes stationerad i Carlskrona, en Extra Provincial-Läkare blifvit år 1830 förordnad med station i Sölvesborg, hvarigenom Läkare-biträde erhållits icke blott för sistnämnde stad, utan äfven för orten deromkring som förut var deraf i saknad; dels ock åberopa det underdåniga utlåtande i detta ämne, som den 17:de Augusti 1830 afgafs af Eders Kongl. Majts då varande Befallningshafvande i Länet. Det är deri ådagalagdt, att ehuru, med ofvannämnde 2:ne Provincial-Läkare, Blekinge, som dessutom har tillgång på Läkare både i Carlshamn och Ron-

neby, är bättre lottadt, än de flesta andre Län, Läkarevården i Länet likväl ingalunda härigenom uppnått all den fullkomlighet den kunne och borde vinna; att härtill fordrades att hvarje Socken, åtminstone hvarje Pastorat, försågos med *Sockne-Läkare,* som utgjorde Provincial-Läkarens underordnande organer, *Sockne-Apothek,* som ställdes under Sockne-Läkarens vård samt *Sockne-Sjukhus,* der icke blott sjuka fattighjon, utan äfven sjuka tjenstehjon, kunde mot ersättning inrymmas och hvilka för öfrigt vore tillgängliga vid inträffande epidemier för sjukas afskiljande från de friska. Både behofvet af dessa anstalter och fördelarne deraf äro tydligen visade, äfvensom förslag framställde huru tillgångar skulle kunna beredas till kostnadernes bestridande och huruledes äfven, för att understödja de curativa anstalterna, preservativa borde vidtagas genom en mera ändamålsenligt ordnad Sundhets-Police och inskränkning i brännvinets omättliga bruk. — Emedlertid böra, bland Länets helsovårds-anstalter särskildt nämnas de 3:ne helsobrunnar som finnas, nemligen vid Ronneby, Carlshamn och Sölvesborg, af hvilka dock endast den förstnämnde, som existerat sedan längre tid tillbaka, är försedd med Brunns-Intendent, Ordinarie Provincial-Läkaren. Derstädes finnas ock särskildta anstalter för fattige Brunnsgästers vårdande. Denna Helsobrunn belägen $\frac{1}{8}$:dels mil från Ronneby Köping, nära invid den från Köpingen flytande ån, uti en af Provinsens skönaste nejder, äger ett för sina välgörande verkningar och sina ovanliga beståndsdelar ganska berömdt mineralvatten, som årligen begagnas af många brunnsgäster, äfven från aflägsnare orter; Men som Brunnens område, nu utgörande en Kronolägenhet, är ganska inskränkt och alla byggnader der äfven saknas för Brunnsgästers herbergerande, måste dessa söka sin boning uti Köpingen, samt sålunda om morgnarne transportera sig till och från brunnen, hvilket medför icke ringa olägenhet. Fråga uppstod väl förlidet år, om organiserande af ett Bolag, som skulle inköpa jord till ökadt utrymme samt derå uppföra byggnader till Brunnsgästernes logerande; men den allmänna farhågan för alla ActieBolag synes utgöra ett oöfvervinnerligt hinder för verkställigheten.

Länets *Lazarett* eller *Kurhus,* som vårdas af särskild Direction, under Landshöfdingens ordförande, inrymmer icke blott veneriska sjuka utan äfven andra, som besväras af elakartade sårnader eller svårare invärtes sjukdomar, äfvensom vansinniga personer der undergå den i författningarne föreskrifne

prof-kur, innan de få till hospital försändas. Antalet af sjuka, som på denna inrättning njutit vård förhåller sig på följande sätt:

	Veneriske Sjuka.	Med andra sjukdomar behäftade.	Summa Personer
År 1828	110	92	202
— 1829	81	100	181
— 1830	103	78	181
— 1831	87	63	150
— 1832	69	68	137
Summa	450	401	851

Städer.

Länet äger 3:ne Städer *Carlskrona, Carlshamn* och *Sölvesborg,* samt 2:ne Köpingar *Ronneby* och *Christianopel,* begge lydande under Carlskrona.

Carlskrona.

Såsom hufvudstation för Rikets Flotta och ägande dertill den förträffligaste hamn, räknas denna ort för en af de vigtigare i Riket. Anlagd (1680) på en klippig ö ute i hafsbandet, med endast trenne inlopp till hamnen, hvaraf det största ensamt kan begagnas af större Örlogsfartyg, erbjuder denna stad utan tvifvel alla de förmåner, som ingingo uti den vise anläggarens beräkning vid bestämmandet af dess val till marine-etablissement.

Om Stadens fundation behöfver man ej leta i urgamla häfder. Historien framställer den såsom en af senare siders mest anmärkningsvärda skapelser. Hvad staden från början var ämnad att blifva blef den dock aldrig, åtminstone fortfar den icke att blifva det: — en mäktig handelsstad. De tillfällen dertill, hamnen erböd, motvägdes af många andra förhållanden, som i tidernas längd ännu mer gjort sig gällande. Äfven grund-idéen, hvarpå dess uppkomst byggdes och som länge nog bibehöll den vid lif och rörelse, har nu mera förändrats, nemligen stadens optionsrätt till lefverancer af Flottans och KronoVarfvets behofver. Denna rätt, som af omsorg för stadens upp-

komst, i början ansågs orubbelig och ännu under det första seklet bibehölls i och för sin häfd, hitlockade både speculation och förmögenhet från andra orter, gaf liflighet och omfång åt stadens handel, samt underhåll åt öfrige näringar, hvaraf bergning, välmåga och folkökning uppkommo, ökade eller minskade i förhållande till Flottans större eller mindre rustningar. Men under senare tider, då å ena sidan intet för Flottans bästa påkallat fri täflan, och å den andra stadens innevånare sjelfva vanvårdat sin förbindelse att tillbörligen afse det allmännas stigande fordran, har stadens optionsrätt upphört att göra sig gällande, dess uteslutande befattning med anskaffandet af Flottans behofver således i väsentlig mån försvunnit, dess välstånd i förhållande derefter sjunkit, dess försök till täflan med förmögnare lefverenteurer misslyckats och bragt handelns idkare i misscredit, hvarigenom alltså näringsutvägarne ansenligen förminskats, äfven hos stadens handtverksklasser, hvilka för öfrigt sett sina utvägar till bergning minskade derigenom att Flottans eget arbetsmanskap erhållit vidgad rätt till utöfvande af handtverkerier äfven inom stadens område. Så har Carlskrona, år från år, nedstigit till sin närvarande låga ståndpunkt, der den i allmänhet blott är boningsplats för Flottans Tjenstemän och arbetare jemte öfrige på stället stationerade Embets- och Tjenstemän, samt dess handel föga har annan befattning än att i minut förse ställets och den närmast kringliggande landsortens innebyggare med sina behofver.

Om man uti anläggningen af Carlskrona, betraktad såsom hufvudstation för Rikets Flotta, igenkänner ett bland de minnen som Carl XI:tes kraft och ordnande omtanka för Rikets förkofran och sjelfbestånd efterlemnat, så utgör *Kungsholms Sjöfästning*, hvilken framstått under närvarande Regering, ett icke mindre ärorikt monument, till samtidas och kommandes beundran. Beskrifningen öfver detta nordiska fäste och dess anspråk på en utmärkt rang bland Europas starkaste Sjöförsvar, hörer icke hit; det må endast i förbigående nämnas, att detta mönster för dylika arbeten blifvit uppfördt af en arbetspersonal tillhörande denna klass vanartade, som, missbrukande sin frihet på ett för allmänna säkerheten vådligt säst, här under correctionel uppsigt användas till gagn för det allmänna; i hvilket afseende

man

man kan säga, att detta arbete tillskyndar landet en dubbel nytta och derjemte anvisar rätta sättet att freda samhället från och minska detta ännu alltmer stigande antal af lastfulla lösdrifvare.

Stadens Folkmängd, som 1827 var 10,636 personer, nemligen 4,738 af man- och 5898 af qvinnkön, utgjorde 1832

	Mantalsskrifna	Ej Mantals-skrifna.	Summa.
Mankön	2,859	1,901	4,760
Qvinnkön	3,712	2,416	6,128
Summa	6,571	4,317	10,888

Bland Mantals-skrifna mankön finnes äfven inberäknad Flottans gemenskap, som utgör ett antal af 1075 personer, hvilka äro från personela kronutskylder befriade. Af de icke mantals-skrifna finnas *öfveråriga* af *mankön* 122 och af *qvinnkön* 663; de öfrige äro underåriga. Detta ansenliga antal af öfveråriga qvinnor, utan tvifvel en följd deraf att Sjömanslifvet blottställer männerna för en tidig död, hvarigenom många enkor och oförsörjda döttrar uppkomma, visar en af källorna till Stadens betydliga fattigpersonal, hvarom här nedan vidare kommer att talas.

Tillförseln af lifsmedel och andra förnödenheter, ehuru i sig sjelf betydlig, är det dock mindre i förhållande till den starka åtgången; hvarföre ock priserna vanligen äro höga och många hushållare behöfva vara omtänkta att från andra orter skaffa sig vissa förråder. Denna tillförsel sker emedlertid alla söcknedagar dels till Stadens salutorg och dels till saluhamnarna. Färskt Kött, Bröd och Dricka erhålles dagligen af dertill privilegierade Slagtare, Bagare och Bryggare, hvilka äro förbundna att sälja till visst pris, som genom taxa månadtligen af Magistraten bestämmes. Behofvet af mäld uppfylles till någon del af flera inom Stadens område befintliga väderqvarnar.

Ett behof, som deremot ännu saknas, är godt *dricksvatten*, hvilket nu som tillförene måste hämtas från Lyckeby källa, på $\frac{3}{4}$dels mils afstånd, helst det vatten, som finnes uti en del, på publik bekostnad anlagda brunnar, icke är tjenligt att drickas. Vid 1823 års Riksdag, beviljade Riksens

Ständer ett betydligt anslag till uppköp af materialier för en vattenledning, som då var föreslagen att sträckas från Augerums Källor, hvarvid såsom vilkor å Riksens Ständers sida föreskrefs, dels att arbetet borde af Flottan besörjas äfvensom vattenledningens framgena underhåll, dels ock att de 1500 R:dr Banco, som Stadens innevånare utfäst sig att årligen erlägga, borde till Stats-verket ingå. Stadens innevånare afgåfvo, till följe häraf, redan år 1824, deras förbindelse å detta årliga bidrag; men som verkställigheten af vattenledningen, hvilken innevarande år förmärkts vara å bane, besörjes af Kongl. Flottans Befäl och Eders Kongl. Majits Befallningshafvande icke erhållit del af derom gifna föreskrifter, är jag ock icke i tillfälle att i några detailler derom ingå.

Handeln och Sjöfarten har, såsom jag redan anmärkt, inskränkt sig till omsorgen att förse orten med sina förnödenheter. Några exportartiklar finnas knappast, ty trädvaruhandeln är, i följd af bristande tillförsel, härifrån högst obetydlig. Tull-intraderna, som utgöra den säkraste måttstocken i detta afseende, hafva förhållit sig på följande sätt:

	Utgående Tull.			Inkommande Tull.		
År 1828	3,609	40	—	23,071	—	-
— 1829	2,090	42	—	22,553	37	-
— 1830	2,790	18	—	25,586	24	
— 1831	3,121	—	—	34,988	4	
— 1832	3,433	—	—	43,452	13	—

Staden äger för närvarande endast 25 Fartyg, nemligen 1 Skepp om 144½ Läster, 1 Brigg om 66⅔ Läster, 1 Skonert om 35½ Läster, 9 st. Galeaser om tillsammans 266⅔ Läster, samt 13 Slupar oeh Jagter om 275 Läster. Deras egentliga fart idkas på Inrikes orter, särdeles Stockholm, någon gång på Hamburg och Lübeck. Blott det större Skeppet seglar på Medelhafvet, hufvudsakligen för att hämta salt för ortens behof. Emedlertid är antalet af Handlande ganska betydligt, i förhållande till den ringa handel som af dem idkas, ty detta antal uppgår till icke mindre än 75; oberäknadt dem som äro i köpingarna bosatta; Också äro flera af dem uti fattiga vilkor och deras rörelse inskränker sig stundom till en torftig hökerihandel för Flottans gemenskap.

Handtverkerierne äro lika med handeln inskränkta till förarbetningen af ortens behofver. De bestridas af följande antal:

Bagare	15.	Transport	69.
Bokbindare . . .	3.	Mjölnare	5.
Bryggare	3.	Messingsslagare . .	1.
Bleckslagare . . .	2.	Repslagare . . .	1.
Färgare	1.	Sejlare	3.
Gelbgjutare . . .	1.	Sämskmakare . .	1.
Glasmästare . . .	3.	Slagtare	7.
Garfvare	7.	Snickare	9.
Guldsmeder . . .	8.	Skomakare . . .	18.
Gördelmakare . .	2.	Skräddare . . .	9.
Hattmakare . . .	7.	Skorstensfejare . .	1.
Handskmakare . .	1.	Svarfvare	1.
Kakelugnsmakare .	4.	Sadelmakare . . .	5.
Körsnär	1.	Tunnbindare . .	5.
Kammakare . .	2.	Vagnmakare . . .	2.
Kopparslagare . .	4.	Tenngjutare . . .	1.
Murmästare . . .	2.	Sockerbagare . . .	2.
Målare	3.	Segelmakare , . .	1.
Transport:	69.	Smeder	3.
		Urmakare . . .	4.
			148.

Dessutom finnes inom Staden:

Coopvardie Skeppare . . .	31,
Källarmästare och Traktörer	8.
Timmermän	6.
Musik-Instrumentmakare . .	3.
Båtkarlar	5.
Hyrkuskar	3.
	56.

De särskildta industri-inrättningar som i Staden finnas anlagda, äro:

Ett Sockerbruk, Concordia kalladt, som äges af flera intressenter och bedrifves med fem arbetare. Afstämplingen förlidet år uppgick till 37,491

Skålp. Topp-socker, 2000 Skålp. Candi-socker och 30,000 Skålp. Brun Sirap. alltsammans i värde ansedt till 17,487 R:dr 12 sk. 4 r:st Banco.

Sex särskildta Tobaks-Fabriker, hvilka, med tio egna arbetare och tillhjelp af legdt folk, sistlidet år tillverkat och afstämplat 24,619 Skålp. Cardus-Tobak, i värde upptagen till 10,304 R:dr 4 sk. Banco, hvaraf en Fabrik tillverkat 7,700 Skålp., en annan 8,894 Skålp. och de öfriga 8,025 Skålp.

Tvänne Apothek, af hvilka det ena sedan äldre tider varit här etableradt, men det andra först år 1831 blifvit anlagdt och med Februari månad år 1832 kommit i verksamhet.

Ett Boktryckeri och *en Boklåda*,

Samt Ett *Skeppsvarf*, hvarå nybyggnader och reparationer af större och mindre Fartyg, numera hufvudsakligast för andra orter, förrättas.

Politie. Stadens Styrelse består af tvänne Borgmästare, en Justitiæ- samt en Handels- och Politie Borgmästare, Sex Rådmän, En Kämners-Preses, En Stads-Fiskal och Nio Politie-Betjenter. För att befrämja en närmare ordning och sedlighet, organiserades år 1828 en särskildt Polis-Kammare, som med 1829 års början trädde i verksamhet, enligt den af Eders Kongl. Maj:t, för densamma utfärdade ordning af den 29 October 1828. Politie Borgmästaren är deri Ordförande och har till Bisittare tvänne Borgare, som tourvis ombytas. Dess sessioner hafva vanligen inskränkt sig till en gång i veckan för handläggningen af instämda mål.

Staden är, i ecklesiastikt hänseende, indelad i trenne församlingar, nemligen *Storkyrko- eller Svenska*, *Tyska* och *Amiralitets* Församlingen. Pastor i Storkyrko-församlingen är, för närvarande, tillika Amiralitets-Super-Intendent, (ett Embete, som med nuvarande innehafvares afgång upphör och redan de facto upphört) och Pastor-Primarius i Amiralitets-Församlingen, som dessutom har trenne Com-pastorer och en Fång-Predikant. Tyska Församlingen har sin egen Pastor, som af densamma utväljes och af Eders Kongl. Maj:t med Fullmakt förses. Pastor-Primarius eller Kyrkoherden i Storkyrko-Församlingen, som i sednare egenskapen njuter biträde af en Stads-Comminister, har Ramdala och Jemsjö Pastorat som præbende. Bestämda gränser Församlingarna emellan finnas för närvarande icke och en uppgörelse i det afseendet är ännu beroende af vederbörande auctoriteter.

För *ungdomens nudervisning*, hafva Stadens husägande innevånare, år 1825, inköpt ett stort och rymligt Skolhus af sten och försatt detsamma i beqvämt och prydligt stånd, med gymnastik-inrättningar för barnen och boningsrum för så väl Rector som öfriga Skol-Lärare, hvarjemte rum för en Apologist-Class är, på Consistorii förslag inredt, men som hittills icke kommit att begagnas, enär brist på fond till en ny Lärares aflöning hindrat inrättandet af en sådan lärdoms-class. Denna Skola lemnar för närvarande utrymme för minst 80 Lärjungar; men antalet af de barn, som begagnat skolan, har vanligen ej öfverstigit 50. Orsaken härtill bör icke fördöljas vara brist på förtroende till den publika Skolundervisningen i dess närvarande skick, hvarföre ock ett icke obetydligt antal privata Skol-inrättningar finnas inom Staden, hvarest i synnerhet alla Ståndspersoners och Embetsmäns barn njuta undervisning, för hvilket ändamål äfven flera förenat sig om privata informatorers hållande.

Icke desto mindre finnas flere andra publika Skolor, nemligen en vid Tyska Församlingen, som dock i sednare åren, i följd af tillfälliga förhållanden, varit nedlagd, samt inom Amiralitetet: Skepps-Gosse- och Barnhus-Skolorna, hvarförutan Stadens Fattigvårds-inrättning underhåller en Skola, der 80 Gossar och 40 Flickor njuta undervisning efter Lancaster-method. För att uppmuntra Fattigvårdens Skol-barn har den här i Staden inrättade S:t Michaels-Logén anslagit tvänne belönings-jettoner i Silfver åt hvardera könet, hvilka årligen utdelas, den 1:sta December, till dem som utmärkt sig genom flit och sedlighet.

Stadens *Fattigvårds-inrättning*, hvars närvarande organisation härleder sig från år 1814, är en af de betydligare och kostsammare i Riket. Den är gemensam för Stadens alla tre församlingar, har för gemensamma tillgångar inköpta hus, och kostnaderna till denna inrättnings årliga underhåll bestå dels af bidrag från Stats-verket till belopp af 3,000 R:dr, af Amiralitets-Krigsmans-Cassan 1,000 R:dr samt dels tillfälliga och dels uttaxerade inkomster af Stadens innevånare till omkring 11,000 R:dr Banco. Vid en af dessa sednare nyligen hållen öfverläggning rörande detta bekymmersamma ämne, har det blifvit utredt: att endast under de sista tio åren, från och med 1822 till och med 1831, utgifterna uppgått till 121,835 R:dr 36 sk. 6 r:st, men inkomsterna endast till 111,458 R:dr 24 sk.; att inrättningen

sålunda, på denna tid, gjort en förlust af 16,377 R:dr 6 sk. 6 r:st Banco, som ingripit uti dess Capital-fonder, hvilka, i följd af anslagens otillräcklighet, måst användas: att den fond, som på detta sätt blifvit helt och hållet medtagen, utgjort den så kallade arbetshus-fonden, samlad år 1814, genom sammanskott af Stadens innevånare till belopp af 7,144 R:dr 16 sk., deraf Amiralitets-Staterne hade tillskjutit endast 883 R:dr, men Stadens öfriga innevånare hela återstoden, eller 6,261 R:dr 16 sk., hvaraf Borgerskapet ensamt utgjort 5,556 R:dr; att fattigvården likväl, oaktadt detta tillgrepp af sina Capitaler, i följd af tillgångarnas otillräcklighet, måst successivt minska sina understöd, så att då till och med 1827 mellan 7 och 800 personer årligen njöto antingen underhåll eller understöd, ha deremot, efter denna tid, endast mellan 5 och 600 personer kunnat dermed förses; att för närvarande 665 njuta antingen dagligt underhåll eller blott understöd, men att häraf ingalunda får slutas, att de fattigas antal förminskats eller att fattigvården för närvarande uppfyller sin bestämmelse, ty utom det att, i anseende till dess knappa tillgångar, det understöd som utdelas på långt när icke är motsvarande fattighjonens behof, har det, vid anställda undersökningar, befunnits, att ett ytterligare antal fattiga och behöfvande inom Staden finnes af icke mindre än 792 personer, hvilka, oansedt deras behof, hittills måst lemnas utan allt understöd, nemligen:

Pauvres honteux	66
Ålderstigna, bräckliga och till arbete oförmögna	114
Arbetsföra, men saknande arbetsförtjenst . . .	210
Minderåriga barn	402
	792.

Att likväl hvarken bland dessa 792, eller de redan understödda 665 fattighjon äro inbegripna de 140 personer af Borgare-Classerna, som njuta understöd af tvänne serskildta donations-fonder, bestående af Lundeska och Danielssonska Cassorna, till belopp den förra af 23,858 R:dr 16 sk. och den sednare af 20,617 R:dr 17 sk. 4 r:st Banco.

Då man betraktar förenämnda betydliga antal af nära 800 personer, som äro i behof af den allmänna välgörenheten utöfver de 665, som redan utgöra föremål derföre; att mängden af dessa sednare blott njuta en otillräcklig hjelp, som lindrar, men ej afhjelper deras nöd, och att bland berörde 800, hälften utgör minderåriga barn; så bör den omständighet icke vara

oväntad, att, oansedt både Fattigvårdens och Polisens förenade omsorger, Stadens innevånare dagligen öfverhopas af tiggare, hvilka framställa nöden och eländet i alla möjliga skepnader. Och då få kunna helt och hållet tillsluta den enskildta barmhertigheten för dessa olyckliga, men mången, som närmare känner fattigvårdens otillräcklighet, eller ledes af personlig välgörenhetshåg, lemnar på ett obemärkt sätt kanske vida större fattigbidrag än som på honom uttaxeras, kan det med skäl antagas, att det fattigbidrag, som på detta sätt utgår af Stadens Innevånare, är, öfver hufvud räknadt, lika betydligt som det contanta i räkenskaperna synliga.

Att Carlskrona har en så betydlig fattigpersonal är en lika naturlig följd af härvarande förhållanden, som det är uppenbart, att Stadens öfriga innevånare ingalunda *borde* belastas med deras försörjande. Af Stadens folkmängd, utgöras mer än 4000 personer af Kronans manskap samt deras hustrur och barn, nemligen:

Sjö Artillerister	650	
deras hustrur	115	
och barn	117	882
Krono Jungmän och Matroser	360	
hustrur	69	
barn	141	570
Krono Timmermän	356	
hustrur	279	
barn	517	1152
Andra Varfsarbetare	282	
deras hustrur	193	
och barn	376	851
Afskedade af Kronans arbetare och manskap	55	
deras hustrur	31	
och barn	29	115
Enkor efter aflidne Kronans manskap	246	
deras barn.	387	533
	Summa	4103 personer.

Hela denna folkmassa är af Kronans gage, eller publika pensions-utdelningar, endast *lifnärd* för dagen och måste således, så snart samma gage upphör, blifva verkliga fattighjon, åtminstone i den mån egen arbetskraft är otillräcklig till förvärfvande af lifsbergning eller tillfälle för dess användande saknas. Kongl. Flottans UnderOfficerare med deras hustrur, enkor och barn, utgörande säkerligen 500 personer, befinna sig ock vanligen i så fattiga vilkor, att, vid männernas död, enkor och barn blifva fattighjon; och när härtill kommer, att Kronans ofvanomförmälte manskap och arbetare äro, i följd af sin tjenstgöring, ofta blottställde för vådliga händelser, hvarföre ock antalet af Enkor och barn, som sakna husfaders-vård, är så betydligt; så torde det vara lätt begripligt icke allenast hvari de förhållanden bestå, som vålla att Carlskrona Stad, mer än någon annan, är besvärad af en kostsam och betungande Fattigvårds-inrättning, utan äfven att *Staten*, genom hvars inrättningar dessa förhållanden uppkommit, har en oeftergiflig förbindelse, större än *Stadens*, att afhjelpa de olägenheter, som deraf härflyta, förmedelst ett större bidrag till de fattigas underhållande eller besörjande af sådana anstalter, hvarigenom fattigförsörjningen minskas.

Huru fattigförsörjningen kan och bör på lämpligare och ändamålsenligare sätt organiseras, är ett ämne, hvarom jag serskildt hos Eders Kongl. Maj:t ärnar göra underdånig framställning, grundad på Stadens Innevånares beslut och yttrade önskan; men att den icke är verkställbar utan betydligare anslag af publika medel, helst de ökade kostnaderne icke billigtvis kunna fordras af stadens redan nog hårdt betungade innevånare, anser jag böra här i förväg anmärkas.

På sätt förra FemårsBerättelsen omförmäler, har en *Spar-Bank* blifvit inrättad den 1:sta December 1826, uti hvilken 571 personer då hade gjort insättningar till ett belopp af 5,816 R:dr 8 sk. Banco. Denna inrättning har sedermera fortgått med oafbrutet förtroende. Vid 1832 år slut var dess ställning sådan:

att 1022 personer deri hade insatte . . . 44,063: 37. 11.
och Bankes egen behållning utgjorde . . 1,241: 1. 10. 45,305: 39. 9.

Stadens Drätselverk befinner sig för närvarande på en mindre redig och ordentlig fot i anseende till organisationen af dess förvaltning. Ehuru en så kallad

kallad Drätsel-Commission nu mera finnes, bestående af valda Ledamöter, af så väl Borgerskapet som stadens öfrige husägande innevånare, har den samma likväl icke befattning med annan del af Stadens Drätselverk, än förvaltningen af Stadens donerade jord samt besörjandet af vissa bestämda ekonomiska angelägenheter; hvaremot *Magistratens Lönings-Cassa*, *Mudder-Cassan* och *Fattigvårds-Cassan* förvaltas på serskildta sätt och af andra Corporationer, oberäknadt *Borgerskapets enskildta Cassa*, af hvilken sednare åtskillga Tjenstemäns och Betjentes löner olämpligen utgå, äfvensom en del Stadens allmänna inrättningar deraf underhållas.

Den donerade jorden, som består af åtta hemmansdelar om tillsammans $4\frac{1}{2}\frac{9}{4}$dels mantal och $1016\frac{1}{2}$ Tunnland, är skiljd i tvänne delar, hvaraf den ena användes till bete för Stadens kreatur, emot serskild fastställd betalning, och den andra är indelad i 37 Farmer, hvilka intill år 1837 äro borrtarrenderade och hvilka numera till största delen äro uppodlade. Drätsel-Commissions-inkomster bestå:

1:o i dessa arrenden;
2:o Arrende för Stadens fiske;
3:o Mulbetes-penningar;
4:o Inqvarterings Tolag, som utgår till vissa procent af in- och utgående varor;
5:o Brandvakts-afgift och Brandredskaps-medel, som utgå genom Taxering på Stadens Husägare;
6:o Brännvins-destillerings-afgift, som ingår genom bortarrenderande af Stadens destillerings-rättigheter;
7:o ett af Stats-verket beviljadt anslag till bidrag vid underhållandet af Stadens broar;
8:o Husägarnes årliga bidrag till Skol-husets inköp och underhåll;

Deremot besörjer och bekostar Drätsel-Commissionen:

1:o Alla i och för jorden uppkommande onera och kostnader;
2:o Rådhus-byggnadens underhåll;
3:o Underhållandet af Stadens Broar och vägar;
4:o Gästgifveri-Skjutsningen;

5:o Brandvaktens aflöning och beklädnad;
6:o Brandredskapens underhåll; och
7:o Skolhusets underhåll och köpesummans successiva betalande.

*Magistratens Löning*s-*Cassa* uppkommer genom följande inkomster; 1:o Ordinarie Tolag, äfvensom Vräkare-Mätare- och Våg-penningar, fastställde å in- och utgående varor samt Hamn-, Bro och Pål- jemte Vinterliggnings-penningar af Fartyg som besöka Stadens hamnar; 2:o afgift för Hö, Halm, Ved och Kohl som till Staden införas; 3:o Tomtören, bestående af en viss afgift för hvarje Tomt, beräknad efter reala innehållet; 4:o Arrende för en i Ronneby befintlig löningsjord; 5:o Stadens andel af Sakören och 6:o Marknads-stånd-penningar. Dessa inkomster hafva, från äldre tider tillbaka genom Magistratens försorg varit utarrenderade till Stadens egna Handlande, emot förbindelse å deras sida att ansvara icke blott för den enligt Stadens fastställda Stat belöpande aflöning till Stadens Magistrats-personer och öfriga Tjenstemän, utan äfven för Ljuspenningar och Skrifmaterialier, Domboks-penningar, Postporto, Ved till Embetsrummen, samt diverse andra utgifter; men fråga har nu mera uppstått om behörigheten af denna Magistratens åtgärd, i sammanhang hvarmed äfven ingår fråga om en Pensions-inrättning för Stadens Handlandes och Magistrats-personers Enkor och Barn, hvilket allt för närvarande beror på Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning.

Mudder-Cassan, som uppkommit och bibehålles genom afgifter af alla Fartyg som besöka Stadens hamnar, fastställda uti Kongl. Maj:ts Nådiga Hamn-Reglemente för Carlskrona Stad af den 23 Augusti 1773, förvaltas af Magistraten och Borgerskapets äldsta, under Konungens Befallningshafvandes inseende. Dess ändamål är ej annat, än att genom muddring underhålla Stadens Coopvardie-hamn; men som dess tillgångar stigit till en större fond, som genom utlåning förräntas, har ock någon del deraf blifvit använd, dels vid anläggningen af den inom Staden befintliga Hoglands-Park dels ock till planering af Stadens hamn-gator.

Fattigvårds-Cassan förvaltas af Fattigvårds-Directionen och uppkommer genom 1:o ett årligt Stats-anslag; 2:o ett årligt bidrag af Amiralitets-Krigsmans-hus-Cassan; 3:o genom Räntor å Testaments-medel; 4:o Sterbhus- och Sjömanshus-afgifter och Collecter m. m.; 5:o genom årliga afgifter af Stadens Innevånare, beräknade till $1\frac{1}{2}$ procent af taxerad inkomst.

Borgerskapets enskildta Cassa, som förvaltas af Borgerskapets Deputerade, bildar sig 1:o genom inkomster af Borgerskapets enskildta jord, bestående af $\frac{5}{8}$ mantal Hästö och $\frac{1}{2}$ mantal Rulbärna-näs, 2:o genom Kronans andel i Sakören, som blifvit Staden anslagen; 3:o Öretals-afgift, som uttaxeras af Borgerskapet, i mån af hvars och ens rörelse, hvilken taxation Borgerskapet sjelft sins emellan verkställer. Utgifterna för denna Cassa bestå uti 1:o aflöning för Kämners-Rättens Ordförande, Notarie och Vaktmästare, Stads-Läkaren, Barnmorskan, Lärarna vid Lärdoms-Skolorna, Borgerskapets Secreterare och Betjening; 2:o Fångars underhåll, så vidt det af Staden bör besörjas; 3:o underhåll af Tullhus, Skeppsbroar och Duc d'albers; 4:o Riksdagsmans- och Revisors-Arfvoden; 5:o sådana Extra-utgifter, som förefalla i och för Borgerskapets enskildta angelägenheter. För öfrigt finnas, under vård af en serskild Committée, en *Bro-byggnads-Cassa*, hvars inkomster bestå i Bropenningar, som erläggas vid Stadens Tull af alla som passera till och från Staden, och hvars ändamål är att uppföra broar af sten i stället för nu varande till Staden ledande trädbroar. Denna brobyggnad är ock till betydlig del utförd; men i anseende till tillgångarnas otillräcklighet, kan byggnaden ej på mångfaldiga år hinna fullbordas, med mindre detta företag understödjes medelst ett räntefritt lån af Statsverket, hvarom serskild underdånig framställning af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande blifvit gjord.

I afseende på det *Stats-bidrag*, som af Staden utgöres, får jag underdånigst åberopa den härvid bilagde Tabellen, utvisande: att den af Staden

under särskildta rubriker utgående Bevillning utgör . . .	17,420: 15. 7.
att Ständige Räntor af stadens jord uppgå till	1,420: 23. 6.
att Stadens Rotering beräknas till	76: 24. —
arrende Medel	4,312: 18. 3.
att kostnaden för Stadens Styrelse uppgår till	6,014: 18. 8.
(hvari dock den del som utgår af Borgerskapets enskilta Cassa icke är inberäknad.)	
att Clereciets ordinarie aflöning, (oberäknadt Amiralitetets Presterskap) uppgår till	1,659: 1. 7.
att fattigförsörjningen medför en direct beskattning af . .	5,702: 4. —
Transport	34,965: 42. 6.

Transport 34,965: 42. 6.

att Stadens skjutsning kostar årligen (oberäknadt inkomster af dertill anslagen icke obetydlig jord) contant . . . 1,100: — —

att väghållningen, som nu besörjes af Drätsel Commissionen genom egna dragare och arbetare, som med vägfyllnings framförande nära hela året äro sysselsatta, med en årlig bekostnad af . . . . . 1,373: 28. —

samt att Stadens *diverse onera* uppgå till icke mindre än 12,422: 24. 7.

neml. *Afgifter, som åtfölja hus och tomter.*

Till Brandvakts inrättningen	1,983: 26. 10.	
Stads Skolehusets inköp och underhåll	986: 37. 5.	
Brandredskaps underhåll . .	294: 33. 11.	
Tomtören	962: 40. 1.	
Gatu-lykttändningen . . .	1,216: 22. —	
		5,444: 16. 3.

Afgift, som utgår af jordens afkastning:

Rådhusbyggnadens underhåll . . . . . 217: 22. 1.

Afgifter utgående personelt.

Curhus medel	470: 10. —	
Wadstena Krigsmanshus Afgift	127: 44. 8.	
Spinnhus Medel	22: 32. —	
Controll Stämpel afgift . .	124: 9. 2.	
Riddarhus afgift	57: — —	
Afgift till Stadskyrkan . .	881: 36. 8.	
Dito till Tyska kyrkan . .	980: 7. —	
Dito till Amiralitetskyrkan .	170: 30. —	
Öretals afgift	3,731: 38. 9.	
Afgift till HandelsCassan. .	194: 8. —	
		6,760: 34. 3.
		12,422: 24. 7.

Summa 51,501: 34. 2.

Varande härvid dock icke beräknade hvarken afgifter som utgå till Sta-

dens Mudderkassa och drabba Skeppsfarten, ej eller sådana tillfälliga afgifter, som ingå till Stadens fattigvård och hvilka senare minst kunna beräknas till 5,000 R:dr.

Inom Carlskrona finnes en *allmän Arbets-inrättning*, till sysselsättning af vanartiga Lösdrifvare samt sådana personer som för vissa förbrytelser ådömmas allmänt arbete. Denna Inrättning, som organiserades år 1804 och underhålles på Publik bekostnad, är beräknad för 400 man, hvilka äro ställda på Militärisk fot, indelta i 4 Arbets-Compagnier, hvardera med en Compagni-Chef och nödigt Under-Befäl, under Commendantens samt Konungens Befallningshafvandes öfverstyrelse. Halfva styrkan är förlagd i Staden uti en der för deras inrymmande uppförd Cassern och sysselsättes på Kongl. Skepps-Varfvet med der förefallande arbeten, under Militärisk bevakning af Garnizons-manskapet. Andra hälften är förlagd å Kongsholmen och användes till arbete vid Fästningsbyggnaden derstädes, likaledes under Militärisk bevakning. Vid denna Inrättning kunna således ej andra arbetsfångar sysselsättas än sådana, som äga full kropps-styrka, helst särskildta verkstäder icke äro inrättade. Det är anmärkningsvärdt, att sedan år 1829 efter hvilken tid inga arbets-fångar fått ditsändas från andra än Blekinge Län, detta Län ensamt fournerat Inrättningen med arbetsmanskap, i den mån de äldre antingen genom rymning, uttagningar i tjenst, eller förvärfvande af rättighet att på fri fot komma, afgått. De som tillhöra Stads-Compagnierna njuta 3 sk. Banco i daglig aflöning med 1 sk. tillökning för arbete samt 2 Skålp. mjukt bröd hvardera. För den contanta aflöningen fås mat i Casernens Marketenteri. De på Kongsholmen deremot få lika bröd med de öfriga, men i stället för aflöning erhålles spisning på stället enligt spisordning och af proviant från magazinet. Beklädnad och Sängkläder få alla lika, enligt Reglementet den 27 Februari 1804. Kostnaden för Stads-Compagnierna är anslagen på Flottans Extra Stat; men för Kongsholms-Compagnierna deremot utgår all den kostnad som öfverskjuter egentligt fångunderhåll, af Fästnings-byggnads-medlen, men det öfriga, eller fångunderhållet och 2 Skålp. bröd, af Fångvårdens anslag.

Ehuru Carlskrona icke är befästad eller har någon annan Fästning än Kongsholmen, som dock ligger på en half mils afstånd, vid inloppet til

hamnen, äro likväl här förlagde 69 st. Lifstidsfångar, hvilka om dagarna sysselsättas på Krono-varfvet hufvudsakligen med smidesarbeten och om nätterna inrymmas uti ett invid varfvet uppfördt fängelsehus, jemte en del andra Fästningsarrestanter, som arbeta på bestämda tider. Olämpligheten deraf att så stora brottslingar finnas så nära Flottans dyrbara förråder, hvilka derigenom lätteligen blottställas för deras illbragder, har länge varit anmärkt.

Något särskildt *Länsfängelse* för förbrytare af mankönet finnes icke; utan till följe af en äldre föreskrift inrymmas alla sådana Länets fångar uti Flottans häkten samt förvaras der, tillsammans med Flottans arrestanter, af Garnizons-manskapet, under Place-Majorens och Commendantens inseende. Länets fångar af Qvinn-könet, äfvensom bysatte personer, förvaras uti dertill inrättade fängelserum å Stadens Rådhus-byggnad, utan att Staden derföre njuter någon ersättning och utan att kändt är hvarifrån denna Stadens förbindelse sig härleder.

Carlshamn.

Denna Stad, som är belägen inom Bräkne Härad i slutet af en vacker och fruktbar dal, utloppet af Mie-ån, äger för närvarande 497 Hus, till större delen af träd, är tätt men reguliert bebyggd, har ett rymligt qvadratformigt torg, planteradt med träd på alla sidor. Till vidd och folkmängd mindre än Carlskrona, röjer den dock en lifligare handel och rörelse, hvartill en god och rymlig hamn jemte en beqvämare communication med Landet, i väsentlig mån bidraga. Den skyddas af ett Castell, hvarå en mindre artilleri-commendering garnizonerar, Under Befäl af särskild Commendant.

Stadens Jord, år 1666 donerad, består af hemmanen Bodekull och Bodestorp, i tabellen upptagne till $1\frac{1}{3}$ mantal. Större delen af in-ägorne är använd till Stadens nuvarande tomter; den öfriga är upplåten genom arrende till serskildta personer; men utmarken begagnas till bete för Stadens kreatur emot viss årlig afgift.

Folkmängden utgjorde, efter 1832 års mantals-skrifning 4164 personer, nemligen:

Mantals-skrifna:	Mamkön	. 1153	
	Qvinkön	. 1447	2600
Icke Mantals-skrifna:	Mankön	. 677	
	Qvinkön	: 887	1564 4164

Af denna folkmängd utgör den minderåriga personalen 1259, samt sjukliga och orkeslöse män och qvinnor 306. Vid jemförelse med förhållandet år 1828, visar sig en folkökning af 730 personer; och då förhållandet var enahanda under nästföregående fem år, är deraf uppenbart, att Stadens rörelse är förmånlig, om än mindre riktande än tillförene för enskildta personer.

I afseende på *Handeln och Sjöfarten* klagas öfver bristande lif i följd af minskad tillgång på de producter, bestående af Balkar, Plankor, Sparrar och Bräder samt Eke- och Boke-Stäfver, hvarmed Stadens exporthandel egentligen bedrifves. Orsaken härtill ligger naturligen deri, att Skogs-förråderna på närmare håll blifvit utlömda och att då de aflägsnare måste anlitas, priserna deråro så höga, att export-vinsten blir obetydlig. Sednare årens Quarantains-föreskrifter hafva ock medfört kostnader och hinder, som varit af menligt inflytande på handeln, om än i andra afseenden af lyckliga och välgörande följder. Emedlertid har Stadens export och import, under de sist förflutna fem åren, inbragt till Statsverket uti Tull, Convoy-afgift m. m. en summa af 316,538 R:dr 37 sk. 7, r:st. hvaraf för nästlidet år 72,107 R:dr 12 sk. 3 r:st Banco. Antalet af Stadens fartyg är för närvarande endast 32, mätte till 1425 svåra Läster.

Handtverkerier och Näringar. Deribland upptages:

Stadens Skeppsvarf som under de sista fem åren bedrifvits med omkring 40 Mantalsskrifna ständige arbetare samt dessutom, då tillfälliga arbeten påkallat ökad ansträngning, med 10 à 20 extra arbetare. Dessa hafva hufvudsakligen varit sysselsatta med reparation af dels Svenska och dels utländska Fartyg, hvarförutan under ifrågavarande tid blifvit uppbygde 10 större och mindre Fartyg af tillsammanräknade 275 svåra Lästers drägtighet och af hvilka ett blifvit såldt till Utrikes ort, 4 till Inrikes och 5 äro osålde.

En Segelduks- och Buldans-Fabrik, tillhörig ett Bolag af 100 lotter, hvarest, under förledit år, åtta Väfstolar användes af 18, dels Mantals-skrifna dels minderåriga arbetare, samt tillverkningen uppgick till 6893 alnar Segelduk och 2909 alnar tältduk, till ett sammanräknadt värde af 5457 R:dr Banco.

Tvänne Färgerier, der, med åtta mantalsskrifne arbetare, varor under loppet af nästlidet år blifvit färgade för 9,664 R:dr Banco.

Tvänne Hattfabriker, hvarest, i följd af individuella förhållanden, någon tillverkning under nästlidet år ej ägt rum.

En Kortfabrik, som med nio arbetare, nemligen 7 mantalsskrifne och 2:ne barn, tillverkat under förlidet år 96 gross finare och gröfre sorter kort, till ett värde af 3,840 R:dr Banco.

En privilegierad Pennfabrik, der utan annat arbete än det ägaren ensam förmått åstadkomma, 1,310 bundtar pennor efter Holländska sättet till ett värde af 298 R:dr Banco förlidet år blifvit beredde.

Ett Såpsjuderi, förut tillhörigt ett Bolag af 100 Lotter; bruket har varit i verksamhet allt sedan sista berättelsen afgafs, men innevarande år blifvit helt och hållet nedlagt.

Ett Lädergarfveri, som i 1828 års Berättelse finnes omnämdt, uteslutes nu såsom rätteligen tillhörande Asarums Socken och således inbegripet under de Garfverier som för Landet äro uppgifne; men deremot upptages ett annat sedermera tillkommit och under Stadens Hall-Rätt lydande Garfveri, som under förlidet år drifvits af tvänne arbetare, dervid arbetslönen för de under samma år beredde hudar och skinn beräknas till 900 R:dr Banco.

Nio Tobaksfabriker, hvaraf blott en enda, under förlidet år, varit i fullkomlig overksamhet, hafva med sammanräknade 37 dels mantalsskrifna, dels minderåriga arbetare under samma år tillverkat 40,353 $\frac{3}{4}$ Skålp. kardustobak och 24,077 Skålp. snus, till ett sammanräknadt värde af 12,594 Riksdaler Banco.

Tvänne Uhrfabriker, hvaraf den ena, med tvänne arbetare, för trenne nya uhr och reparation af åtskilliga gamla inbragt 130 R:dr Banco, men den andra saknat all arbetsförtjenst.

Ett

Ett Priviligieradt Raspverk till färgstofters bearbetande, der 2,602 Skålp. Bresilja och 318 Skålp. Fernbock, till ett sammanräknadt värde af 4,288 R:dr 16 sk. Banco under loppet af år 1832 blifvit förmälde.

En Lackfabrik, der, under samma år 298 Skålp. diverse sorter gröfre och finare lack, till värde af 413 R:dr Banco blifvit tillverkade.

En Tapetfabrik, der under nästlidet år, 4,400 alnar Tapeter och Border tillverkats, till ett värde af 333 R:dr 16 sk. Banco.

Politie. Stadens Styrelse består af en Borgmästare och trenne Rådmän, med deras Magistrats-Sekreterare, som tillika är Stads-Notarie. Kämners-Rätten förestås af ena Rådmannen och har till sitt biträde en Notarie. Dessutom finnas en Stads-Fiskal och nödig Betjening.

I Ecclesiastikt hänseende utgör staden gemensamt med den derintill liggande Asarums Socken ett Pastorat, hvars Pastor har Boställe så väl i Staden som på landet och biträdes inom Staden af en Stads-Comminister.

Sedligheten och moraliteten inom Staden är, med afseende å Stadens folkmängd, oklanderlig. Gröfre brott och missgerningar äro der sällsynta. Till vård om allmänna friden har Staden en från flera år tillbaka inrättad nattvakt, som utgöres tourvis af Stadens egna innevånare, utöfver den vanliga af nattväktare.

I Stadens Lärdoms-Skola, hafva, under förlidet år, 34 ynglingar njutit undervisning, uti trenne afdelningar, af Rector Scholæ samt tvänne Collegor. Directionen för Stadens Fattigvård har dessutom för flera år sedan, på Stadens bekostnad inrättat en Växelundervisnings-Skola, der, under en skicklig Lärare, 104 gossar nästlidet år erhöllo undervisning i Christendomen, Bibliska och Svenska Historien samt uti Skrif- och Räken-konsten.

Fattig-Försörjningen, som, med af Eders Kongl. Maj:t för densamma fastställdt Reglemente, existerar sedan år 1815 och äger en utöfver behofvet tilltagen ansenlig byggnad, sträcker sin omvårdnad till hvarje torftig, sjuklig och i nöd varande medlem inom Staden eller dess område. Under förlidet år hafva 28,424 portioner soppa med bröd blifvit utdelte till ett

antal af 80 à 85 personer, hvilka sålunda njutit dagligt underhåll. Hufvudsumman af fattiga utaf alla åldrar och kön, som i mer och mindre mån njutit bidrag af Fattigvården under samma år, har uppgått till 400 personer.

Sjukvården i Staden besörjes af tvänne Stads-Läkare och en Fältskär, hvilka af Staden aflönas och äfven sträcka deras omvårdnad till alla fattiga och medellösa sjuka. Ena Stads-Läkaren, Doctor Liborius, hvilken gjort sig känd som skicklig operateur, har af berömlig omsorg att gagna, år 1829 öppnat ett privat sjukhus, innehållande tvänne sjukrum, ett för hvardera könet, med fyra sängar i hvardera, kök, badrum och alla nödiga beqvämligheter. Intill medlet af sistlidne Mars månad hade 125 personer derstädes blifvit vårdade och flera vigtiga Chirurgiska operationer ägt rum.

Staden äger för öfrigt en *Helsobrunn*, ett *Apothek*, en *Gymnastik-inrättning*, den sednare försedd med en af Staden lönad Lärare, samt en *Sparbank*, som år 1829 organiserad, grundades på enskildtas bidrag, och vid nästlidet års slut ägde en egen fond af 1477 R:dr 37 sk. Banco samt insatta Capitaler till belopp af 16,233 R:dr 16 sk. Banco.

Antalet af tillåtna *Krogar eller Närings-ställen*, är numera inskränkt till tolf, hvari äfven äro inberäknade Stadens Gästgifvaregård och Källare.

Tillförsel af hvarjehanda lifsförnödenheter äger Staden i förhållande till folkmängden tillräcklig. Fisk ankommer nästan dagligen från de Staden omgifvande öar och säljes till lindrigt pris. Grönsaker finnas till öfverflöd och mot billig betalning dels inom Staden och dels från de derintill närmast belägna trädgårdar. Med kött förses Staden af ortens allmoge, som vissa tider på året deraf införa hvad för innevånarnes behof tarfvas, och dessutom af Stadens egna Slagtare, som åtminstone tvänne dagar i veckan deraf hålla allmänheten tillhanda efter den Taxa Magistraten hvarje månad utfärdar. Potatoes, från den tid denna jordfrukt till föda kan gagnas, finnes dagligen till salu på Stadens tvänne torg. Från Småland kunna innevånarne påräkna allt det Smör, hvaraf de äro i behof, och från Skånska orterna hvarjehanda sädes-slag samt Malt, Ärter, Fläsk m. m.

Stadens Drätselverk har under sistförflutne fem åren förhållit sig på följande sätt:

1:o *Magistratens Lönings-Cassa:*

	Inkomster	Utgifter
1828	5,097 11 5.	3,105 22 2.
1829	5,851 1 3.	3,432 19 5.
1830	5,618 8 —	3,437 35 2.
1831	4,305 35 —	3,208 1 6.
1832	4,566 — 10.	3,949 29 6.
Behållning	—— — —	8,304 44 9.
Summa	25,438 8 6.	25,438 8 6.

Härvid bör anmärkas, att utöfver dessa inkomster, Magistraten, till sin aflönings förbättring disponerar $\frac{1}{8}$dels mantal Strömma, i Asarums socken, hvilket år 1751 inköptes af Borgerskapet och påföljande året öfverlemnades till Magistraten såsom erkänsla för Magistratens nit i vården om Stadens ekonomiska angelägenheter.

2:o *Stadens allmänna Cassa.*

1828	7,446 2 3.	9,158 19 4.
1829	9,311 39 9.	9,888 35 —
1830	7,397 28 2.	9,285 12 6.
1831	8,929 45 8.	11,247 36 3.
1832	8,970 — 10.	10,877 1 6.
Brist . .	8,401 33 11.	—— — —
Summa	50,457 8 7.	50,457 8 7.

3:o *Mudder Cassan.*

1828	337 40 —	699 18 —
1829	347 12 —	447 10 —
1830	334 8 —	233 15 —
1831	391 20 —	399 28 —
1832	324 15 —	432 40 —
Brist . .	477 16 —	— — —
Summa	2,212 15 —	2,212 15 —

I afseende på Stadens bidrag till Stats-Verket och dess allmänna utskylder i och för underhållandet af de inrättningar och anstalter, som till skydd och säkerhet äro af nöden, var förhållandet nästlidet år följande:

Bevillning, efter 1:sta Art. 1 §.			1,535	12	—		
2 §.			336	2	2.		
efter 2:dra Art. af jord, hus och tomter			1,575	20	7.		
af Borgerlig rörelse			2,838	8	—		
af diverse personer			1,235	—	—		
efter 37 & 40 §§.			224	5	6.		
Brännvins-brännings afgift . . .			114	9	—	7,858	9 3.
Ständige Räntor: Mantals-penningar			654	4	—		
Saltpetter afgift			4	18	—	658	22 —
Arrende Medel:			—	—	—	540	— —
Rotering:			—	—	—	539	3 10.
Kostnad för *Stadens Styrelse*			2,525	—	—		
Clerecie-statens underhåll			1,566	32	—	4,091	32 —
Fattigförsörjning			—	—	—	1,494	10 3.
Skjuts			666	32	—		
Väghållning			100	—	—	766	32 —
Diverse onera, såsom Curhus-medel, Publika byggnaders underhåll, skrif-materialier, aflöningar till Skolestaten, Stadens Läkare, Brandvakt och Brandredskap, Fångförplägning, afbetalning å Lån, Inqvartering m. m.						5,128	19 1.
					Summa	21,076	32 3.

Sölvesborg.

Denna stad, som fordom varit af betydligt anseende men efter många härjningar och ödeläggelser nedsjunkit till den obetydlighet, att vid slutet af förra seklet densamma endast ägde 400 innevånare och ej ett enda far-

tyg, har sedermera, oansedt den saknar stapel-rätt, småningom återvunnit någon styrka, så att folkmängden, numera uppgår till 948 personer, hvaraf

Mantalsskrifne: Mankön 295
Qvinkön 299 594
Icke mantalsskrifne 354 948

boende uti 121 serskildta numererade hus hvilka till största delen bestå af reveterade korsverkshus, en del af stenhus, de flesta täckta med tegel.

Stadens belägenhet, på endast ¼:dels mils afstånd från Skånska gränsen, vid en sjövik, som lemnar god hamn för 10 à 11 fot djupgående fartyg, erbjuder ett fördelaktigt tillfälle för handel med den omgifvande sädesrika ortens producter, hufvudsakligen bestående i bränvin, som till betydilg mängd uppköpes och exporteras i synnerhet på Stockholm. Stadens 13 köpmän, af hvilka några äro kända för förmögenhet, äga för närvarande Nio större och miudre fartyg, hvilka utöfver stadens egen handel, sysselsättas med fragter äfven på aflägsnare utländska orter, men förnämligast emellan inrikes östersjöhamn.

Handtverkerierna idkas af En Bokbindare, Tre Garfvare, En Gördelmakare, Tre Guldsmeder, Nio Handskmakare, Tio Hattmakare, Fyra Kopparslagare, Två Krukmakare, Två Murare, Två Målare, En Repslagare, Två Sadelmakare, Fem Skomakare, Fem Skräddare, Tre Smeder, Tre Snickare, Tre Svarfvare, Två Timmermän, Tre Tunnbindare och En Vagnmakare. Deras rörelse är grundad på ortens behof och afsättning vid kringliggande städers marknader. Dessutom finnas Sju Bagare, Två Bryggare, Åtta Fiskare, En Mjölnare, En Gästgifvare, En Källarmästare och Tre Krögare.

Bland stadens näringsutvägar ingår äfven jordbruket, helst staden äger betydlig jord, svarande mot 3 ⅜ mantal, hvaraf skogen å omkring 300 tunneland gagnas gemensamt, men de odlade andelarne, fördelade i smärre afstängda skiften eller så kallade lyckor, dels upplåtna till löningsjord och dels hufvudsakligast kommna i enskildtas ägo.

Stadens *Styrelse* är sammansatt på ett nog eget sätt. Den består af en Kämners-Præses med tvänne bisittare, som i judiciella mål betraktas såsom en Kämners-Rätt, under Carlshams Rådstufvu-Rätt, men deremot uti Economiska och administrativa ärender handlar med samma myndighet som

Magistrat. Nämnde Kämners-Præses tillsättes genom Borgerskapets val och förses med Fullmakt af Konungens Befallningshafvande, på enahanda sätt som Rådmän i allmänhet; men hittills hafva inga författningar kunnat tillrättaskaffas, som stadga detta förhållande, hvilket sålunda endast är grundadt på häfd.

Staden, gemensamt med några kringliggande byar, nemligen Sölve, Sölvesborgs Slott, Ynde, Sisebäck och Walljö, utgör ett Pastorat, men af dessa byar äro $1\frac{3}{4}\frac{3}{8}$:dels mantal Ynde samt Walljö $\frac{5}{8}$:dels mantals frälse, ehuru liggande inom Blekinge Län och tillhörande Sölvesborgs Socken, likväl i civila mål lydande under Christianstads Län, troligen en följd deraf, att hufvudgården Ljungby Säteri, hvarunder dessa hemman lyda, ligger inom berörde Län och af hvilken anledning det troligen lyckats någon forntida ägare deraf att utverka en slik reglering, för att undgå att äga denna mindre del af godset i annat Län än hufvudgården.

Undervisningsverket bestrides uti ett staden tillhörigt Skolhus af en vice Rector och en Skolmästare, af hvilka den förra årligen njuter, utom fria husrum, 200 R:dr Banco lön af staden.

Sjukvården besörjes af den i staden stationerade Extra Provincial-Läkaren. Ett Apothek är i staden anlagdt.

Fattigförsörjningen har, intill sistlidet år, varit på samma fot som uti 1828 års Berättelse omförmäles; men sedan fattighuset då blifvit med omsorg å nyo inredt, tillräckligt för de mest nödlidandes inrymmande, och Directionen, genom ett i senare åren upprättadt Reglemente, som vunnit Eders Kongl. Maj:ts Nådiga stadfästelse, vunnit ökade utvägar till de fattigas underhåll, har denna inrättning ernått all den fulländning, som, med afseende å härvarande förhållanden, skäligen kan förväntas.

Stadens Rådhus, som är uppfördt af sten i tvänne våningar, undergår innevarande år en betydlig och kostsam förbättring till sitt både yttre och inre skick, och kommer derefter att upplåtas till Boställe åt dervarande Kämners-Præses.

Stadens inkomster bestå egentligen endast af dem, som dess jord eller den derå växande skog lemnar, samt Bro- Hamn- och Köhlhalnings-penningar vid stadens hamn. De förra beräknas till omkring 200 R:dr och de senare till 120 R:dr. Hvad som i öfrigt fordras till bestridande af stadens all-

många onera; utgår genom tillskott af stadens innevånare på det sätt, att ¼:del af det bevillningsbelopp som erlägges efter 2:dra Art., inbetalas till Stads-Cassan.

Stats-bidraget, som af staden utgår, inhämtas af den hos följande Tabellen.

Under *Carlskrona stad* lyda tvänne Köpingar *Ronneby* i Medelstads och *Christianopel* i Östra Härad, hvilka sortera under staden i borgerliga förhållanden, men i allt öfrigt lyda under landets jurisdiction.

Ronneby, som fordom var en folkrik handelsstad, men förstördes genom anläggningen af Carlskrona, då Borgerskapet derstädes tvingades att till sistnämnde ort inflytta, har sedermera, i följd af sina naturliga förmåner, oförmärkt återvunnit en icke obetydlig del af sin handel och rörelse, hvilken ock blifvit tryggad genom de större privilegier Köpingen i senare åren blifvit förunnad och såsom följd hvaraf den äfven blifvit försedd med egen Tullbetjening, som äger förpassa fartyg på alla inrikes orter och under hvars uppsigt äfven inlastning derstädes får ske till försändning på utrikes ort, utan att fartygen behöfva anlöpa Carlskrona hamn, hvarest Sjö-Tulls-Kammaren likval besörjer klarering på grund af Bevaknings-Inspectorens bevis om inlastningen. Derigenom att köpingen ligger mer än ¼:dels mil från den hafsvik, hvari Rotneån utfaller, uppkomma flera obeqvämligheter för sjöfarten, hvilka man numera är betänkt att afhjelpa, dels genom åns och reddens uppmuddring och dels anläggande af en Jetté, som kommer att bereda en mindre hamn på redden och vid åns utlopp för Köpingens fartyg. De af Köpingens handel och sjöfart fallande afgifter, som rätteligen tillhöra Carlskrona Stad, hafva genom Eders Kongl. Maj:ts Nådiga beslut den 9 Maj 1827 blifvit till förenämnde ändamål anslagna och Hamnbyggnads-anstalterna äro ock af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande reglerade, efter det alla dertill förberedande åtgärder blifvit vidtagne.

Köpingens folkmängd utgör för närvarande 1567 personer, hvaraf finnas 20 Handlande och 42 Handtverkare. 6 st. Galeaser samt 4 st. Slupar och Jagter bedrifva köpingens handel på andra orter. Som den genom köpingen löpande å derstädes formerar ett betydligt vattenfall, finnas ock deri flera vattenverk, numera hufvudsakligen bestående uti Qvarnar och Barkstampar samt ett Pappersbruk. Dessutom finnas ett Sockerbruk, som

äges af flera Intressenter och drifves med fördel, ett Såpbruk, som dock numera föga begagnas, samt flera Garfverier. Köpingen har Post-Contor, eget Apothek och aflönar jemväl en egen Läkare. Men deremot saknar Köpingen all annan egen styrelse, än en af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordnad Polis-Uppsyningsman, försedd med ringa lönevilkor. Till följe af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga föreskrift, afgafs väl, år 1828, af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ett förslag till organisation af en Local-Styrelse; men då köpingens Innevånare icke voro i tillfälle aflöna en sådan eller bekosta de flera inrättningar, som dermed stodo i förening, ansåg Eders Kongl. Maj:t frågan derom böra förfalla. Deremot har köpingen egen Fattigförsörjning äfvensom en Växel-undervisning-skola, begge under inseende af Kyrkoherden på stället, hvars församling består dels af köpingen och dels af den omkringliggande Ronneby socken.

Den jord, som fordom varit donerad till Ronneby såsom stad, och består af fyra hela mantal, äges ännu af en del köpingens Innevånare, men delad i smärre skiften, såsom annan stadsjord, utan gräns för klyfningen. Denna jord vidkännes emedlertid onera såsom jord på landet, och dessa utgöras efter en från äldre tider upprättad och efter ägovidden lämpad taxation.

Christianopels Köping, som ligger vid Länets Östra kust, på endast en half mils afstånd från gränsen af Calmar Län, är af föga betydenhet, och synes med hvarje år aftyna allt mer och mer. Innevånarnes antal är blott 127, hvaraf en köpman och 4 à 5 Handtverkare. Handeln är knappast nämnvärd, såsom endast grundad på utminutering åt den närmast kringliggande ortens innebyggare af hvad som i sådant afseende hämtas från Carlskrona. Köpingen äger blott en större farkost. Innebyggarnes hufvudsakliga näringsfång är fiske. Hvad som i väsentlig mån torde bidraga att förminska denna köpings handel, är närheten af Bergqvara köping i Calmar Län, på endast $\frac{6}{4}$ mils afstånd, der ortens skogsproducter, i följd af individuella förhållanden, vinna säkrare afsättning. Christianopels köping gemensamt med den kringliggande Socknen utgör ett af sista Classens Pastorater. Ortens märkvärdighet ligger mera i hvad den fordom varit och de minnen deraf som ännu återfinnas, än hvad den för närvarande är.

Slut-

Slutligen torde det, såsom ett tillägg till denna Berättelse i frågan om Länets ekonomie, tillåtas mig här anmärka, rörande förhållandet med Skiftesverket: att detsamma förvaltas af en förste Landtmätare, en andre Landtmätare, fyra Commisions-Landtmätare samt några vice Landtmätare. Enligt hvad jag från dem inhämtat befinnes skiftesverket för närvarande på följande ståndpunkt:

Härad.	Socken.		Mantal, hvilka undergått laga skifte. 1828 t. o. m. 1832.	Mantal, hvilka undergått laga skifte. före år 1828.	Mantal, hvarest laga skiften blifvit började men ännu ej afslutade.	Mantal, som icke undergått laga skifte.	Summa Mantal.
Östra	Christianopel		$\frac{1}{2}$	$11\frac{7}{24}$	$1\frac{2}{3}$	16	$29\frac{21}{24}$
—	Thorhamn		$5\frac{3}{8}$	$7\frac{19}{24}$	$1\frac{7}{8}$	$11\frac{7}{8}$	$26\frac{11}{12}$
—	Sturkö		$1\frac{2}{3}$	$7\frac{1}{3}$	— —	$2\frac{1}{12}$	$11\frac{1}{12}$
—	Jemjö		— —	$6\frac{5}{12}$	$4\frac{5}{8}$	$30\frac{3}{24}$	$41\frac{1}{6}$
—	Ramdala		$12\frac{19}{24}$	$26\frac{21}{24}$	$3\frac{3}{8}$	$23\frac{5}{12}$	$66\frac{11}{24}$
—	Lösen		— —	$17\frac{2}{3}$	— —	$10\frac{1}{6}$	$27\frac{5}{6}$
—	Augerum		$\frac{2}{3}$	$13\frac{17}{24}$	— —	$23\frac{19}{12}$	$37\frac{19}{24}$
—	Rödeby		$\frac{3}{4}$	$9\frac{1}{2}$	$\frac{2}{3}$	26	$36\frac{11}{12}$
Medelstad	Nettraby		$1\frac{3}{24}$	$19\frac{1}{2}$	— —	$13\frac{5}{8}$	$34\frac{2}{3}$
—	Fridlefstad		$\frac{1}{2}$	$25\frac{1}{8}$	— —	$28\frac{11}{24}$	$54\frac{1}{12}$
—	Tving		$4\frac{3}{3}$	$22\frac{7}{24}$	$\frac{5}{8}$	$32\frac{11}{12}$	$60\frac{5}{24}$
—	Hjortsberga		— —	$8\frac{5}{24}$	— —	$27\frac{5}{24}$	$35\frac{5}{12}$
—	Edestad		$2\frac{1}{2}$	$6\frac{1}{3}$	— —	$9\frac{1}{6}$	$18\frac{1}{12}$
—	Förkårla		$\frac{7}{12}$	$7\frac{11}{12}$	— —	$14\frac{23}{24}$	$23\frac{11}{24}$
—	Listerby		$5\frac{11}{24}$	$6\frac{13}{24}$	$6\frac{1}{24}$	$13\frac{5}{12}$	$31\frac{11}{24}$
—	Ronneby		$3\frac{7}{8}$	$17\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{3}$	$30\frac{1}{12}$	$55\frac{19}{24}$
		Transport	$40\frac{7}{12}$	$214\frac{5}{12}$	$23\frac{5}{24}$	313	$591\frac{5}{24}$

	Transport	40 7/12	214 5/12	23 5/24	313	591 5/24
Medelstad	Backaryd	——— 2/3	5 2/3	1 5/12	11 2/3	19 5/12
Bräkne	Hoby	——— 3 2/3	35	18 5/8	12 2/3	69 23/24
—	Åryd	——— 3/8	7 17/24	9 1/24	5 1/2	22 5/8
—	Hellaryd	——— 4 11/24	12 1/6	———	5 5/6	22 11/24
—	Asarum	——— 7 7/12	48 1/4	5/6	21 1/2	78 1/6
Listers	Mörrum	——— 2 1/4	23 3/8	5	13 1/2	44 1/8
—	Gammalstorp	——— 4 1/4	20 1/24	3 3/8	4 19/24	32 11/24
—	Elleholm	——— ———	7 5/24	———	———	7 5/24
—	Ysane	——— ———	10 3/4	———	10 3/4	21 1/2
—	Mellby	——— ———	38	12 5/6	9 1/6	60
—	Sölvesborg	——— ———	———	———	9 1/3	9 1/3
—	Jemshög	——— 8 11/12	42 1/24	8 1/4	26 2/3	85 21/24
	Summa	72 5/6	464 5/8	82 7/12	444 3/8	1064 5/12

Carlskrona Lands-Canzli och Lands-Contoir den 2 Augusti 1833.

O. F. NAUCKHOFF.

CARL JOH. MÖLLER. C. G. FEHRMAN.

Tabell för Landet inom Blekinge Län.

	Hemmantal: Förmedladt	Hemmantal: Oförmedladt	Diverse Lägenheter, Verk och Inrättningar	Utsäde af: Hvete	Råg	Korn	Hafra	Blandsäd	Ärter	Potatoes	Medelafkastning, sedan Utsädet blifvit afdragit: Hvete	Råg	Korn	Hafra	Blandsäd	Ärter	Potatoes	Underhållna Kreatur: Hästar	Oxar	Kor	Ungboskap	Får	Svin	Getter	Uppskattadt Värde
	St.	St.	St.	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	St.	St.	St.	St.	St.	St.	St.	R:dr
Krono-Fisken	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000
Frälse-Säterier	15 $\frac{7}{12}$	15 $\frac{7}{12}$	—	9 $\frac{1}{2}$	58	40	26	7	11 $\frac{1}{3}$	240	89	410	180	136	37	39	2000	28	72	118	92	158	136	—	77,550
Säteri-Rusthåll	3 $\frac{3}{4}$	3 $\frac{3}{4}$	—	2	28	14	10	—	2	60	12	140	56	60	—	12	600	40	20	60	50	30	80	—	33,375
Insockne Frälsehemman	8	8	—	3	56	70	20	8	4	120	18	280	280	120	48	24	1.200	32	40	86	63	40	120	—	71,200
Utsockne Frälsehemman	72 $\frac{1}{3}$	80 $\frac{17}{24}$	—	75	610	795	140	70	40	1,515	560	3,350	3,555	770	390	200	14,325	575	715	1,360	1,230	1,550	2,130	—	492,375
Frälse-Skattehemman	16 $\frac{7}{96}$	16 $\frac{7}{96}$	—	25	160	160	50	16	25	380	200	1,120	800	300	64	125	3,420	100	292	384	240	480	440	—	149,350
Krono-Hemman	3 $\frac{3}{8}$	3 $\frac{3}{8}$	—	—	30	30	10	—	3	75	—	180	150	40	—	15	600	27	36	50	50	70	48	—	27,800
Krono-Rusthåll	30 $\frac{1783}{5880}$	30 $\frac{1783}{5880}$	—	27	290	300	74	28	29	650	212	1,910	1,640	344	128	124	6000	240	348	640	446	820	785	—	234,350
Krono-Skatte-Hemman	27 $\frac{47}{96}$	27 $\frac{47}{96}$	—	24	258	250	70	42	29	600	184	1,710	1,300	320	192	149	5040	216	312	555	380	760	640	—	265,100
Krono-Skatte-Rusthåll	881 [illegible]	881 [illegible]	—	400	9,650	8,860	2,450	980	1,110	20,000	2,900	55,250	35,440	12,940	4,130	4,940	170,000	7,184	9,630	17,600	12,946	21,380	21,105	6	7,393,335
Militiæ-Boställen	3 $\frac{1}{3}$	3 $\frac{1}{3}$	—	3	32	28	14	4	2	65	20	184	172	60	22	10	560	18	24	54	48	52	55	—	28,700
Civila Boställen	5 $\frac{1}{6}$	5 $\frac{1}{6}$	1	10	42	36	18	14	6	88	64	234	160	102	72	34	800	26	34	73	52	80	84	—	44,400
Ecklesiastike Boställen	15 $\frac{1}{24}$	15 $\frac{1}{24}$	15	18	158	135	46	42	23	400	138	1006	635	246	192	98	3,700	62	100	291	163	108	227	—	127,725
Lotshemman, Skatte-	1	1	—	—	10	8	3	—	—	32	—	40	40	12	—	—	256	6	12	24	18	24	16	—	7000
Skattlagde bebyggde Torp, Utjordar, Urfjellar m. fl. Lägenheter utan Mantal, som ej under något Hemmans Ränta äro inbegripne, Skatte	—	—	16	—	22	14	7	—	—	72	—	110	66	36	—	—	600	6	16	34	27	38	24	—	18,600
Dito obebyggde	—	—	278	—	26	26	11	15	—	45	—	120	104	66	90	—	400	—	—	—	—	—	—	—	97,325
Oskattlagde bebygde dito, derutaf Båtsmans-Torp, st. 1,467	—	—	1,902	—	193	122	56	4	—	1 360	—	965	598	186	24	—	8,400	100	127	709	347	1010	710	—	1,500
Backstugor	—	—	530	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bebyggde Lägenheter, afsöndrade från Hemman under ständig ägande rätt eller på viss tid eller lifstid	—	—	3008	—	1,408	1,380	360	—	—	4,164	—	7040	5,520	1,170	—	—	29,778	640	768	3,116	1,718	6,197	3,287	0	766,074
Skattlagde Fisken och Fiske-Lägenheter af särskildte slag, som ej under något Hemmans Ränta äro inbegripne: Skatte	—	—	2 $\frac{2}{3}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,200
Dito Krono	—	—	92 $\frac{1}{3}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31,300
Tullmjölqvarnar	—	—	113	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	25	—	—	100	—	171,400
Tull-sågqvarnar, Grofbladiga	—	—	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27,000
Dito Finbladiga	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3000
Husbehofs-mjölqvarnar utan ränta	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Husbehofs-sågqvarnar	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stampar	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5000
Kopparhammare	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,000
Ämneshammare	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500
Pappers-Bruk	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54,000
Tegel-Bruk	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13,500
Socker-Bruk	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66,000
Såpe-Bruk	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000
Segelduks-Fabrik	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40,000
Ätticke-Fabrik	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1000
Oljeslagerier	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1000
Garfverier	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73,300
Färgerier	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26,000
Snus-Fabriker	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2000
Aske-Calciner-Verk	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bryggeri	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4000
Liqueur-Fabrik	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8000
Krogar, Skattlagde	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,600
Diverse Personer, som ej höra till viss näring	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1083	1091 $\frac{7}{8}$	6,139	596 $\frac{1}{2}$	13,031	12,268	3,365	1,230	1,284 $\frac{1}{2}$	29,866	4,397	74,049	50,696	16,908	5,389	5,770	247,719	9,310	12,546	25,179	17,870	32,797	29,987	61	10,518,259

Stats-Bidrag. (R:dr sk. r.)

	Bevillning efter 1823 Års Förordning: Efter 1:sta Artikeln	Efter 2:dra Artikeln: 1:sta §.	Efter 2:dra Artikeln: 3, 4, 5 §. §.	Bränvins-Brännings-afgifter	Summa	Ständiga Räntor: Jordeboks- och Hemmantals-Ränta	Krono-Tionde	Afrad	Mantals-Penningar	Lagmans- och Häradshöfdinge-Räntor	Gerningsören	Salpetter-afgift	Summa
Krono-Fisken	—	—	30	—	30	116 32	—	—	—	—	—	—	116 32
Frälse-Säterier	78	—	245	290	613	—	—	—	32	8	—	30 25 6	70 25 6
Säteri-Rusthåll	68	—	80	18	166	54	25 24	—	31 12	—	—	9	131 24
Insockne Frälsehemman	171	—	201	171	543	—	39	—	58	25	—	19	141
Utsockne Frälsehemman	980	—	1,295	833	3,108	302	696	—	412	139	—	152 15	1,701 15
Frälse-Skattehemman	218	—	353	274	845	55	97	—	87	19	—	30 22 3	288 22 3
Krono-Hemman	45	—	77	75	197	34	11	—	18	5	—	6 15 9	74 15 9
Krono-Rusthåll	420	—	631 24	639	1,690 24	398 17	187	—	169	42	—	63 8 3	859 25 3
Krono-Skatte-Hemman	451	—	803 24	677	1,931 24	266 24	160	—	139	34	—	55 11 6	654 35 6
Krono-Skatte-Rusthåll	13,307	—	16,768	13,444	43,519	9,273 18	6,883	—	4,746	1,670	2	1,851 10 6	24,425 28 6
Militiæ-Boställen	31	—	23	46 8	100 8	32 17	26 24	—	15	5	—	6 18	85 11
Civila Boställen	64	115 17	15	56 8	250 25	51	35 24	—	25	9	—	11 3	131 27
Ecklesiastike Boställen	209	503 36	13	283	1008 36	139	54	—	73	9	—	31 20 3	306 20 3
Lotshemman, Skatte-	24	—	36	1 8	61 8	10	3	—	15 12	5	—	1 42	35 6
Skattlagde bebyggde Torp etc., Skatte	34	—	44	11 24	89 24	13 24	2	—	20	6	—	—	41 24
Dito obebyggde	140	—	195	2 8	337 8	89	17 24	—	42	9	—	—	157 24
Oskattlagde bebygde dito, derutaf Båtsmans-Torp, st. 1,467	830	—	26	—	856	—	—	—	334	128	—	—	462
Backstugor	590	—	154	—	744	—	—	—	246	106	—	—	352
Bebyggde Lägenheter, afsöndrade från Hemman	3093	—	1,531	—	4,624	—	—	—	1,141	455	5	—	1,601
Skattlagde Fisken och Fiske-Lägenheter: Skatte	—	—	1	—	1	1 32	—	—	—	—	—	—	1 32
Dito Krono	—	—	62	—	62	33 8	—	—	—	—	—	—	33 8
Tullmjölqvarnar	284	—	455 24	—	739 24	66	—	1,369	101	31	—	—	1,567
Tull-sågqvarnar, Grofbladiga	15	—	74	—	89	378	—	—	6	2 24	—	—	386 24
Dito Finbladiga	1	—	8	—	9	40	—	—	— 24	— 12	—	—	40 36
Husbehofs-mjölqvarnar utan ränta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Husbehofs-sågqvarnar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stampar	4	—	17	—	21	13	—	—	3 24	1 36	—	—	18 12
Kopparhammare	26	—	83	—	109	—	—	—	9	1 24	—	—	10 24
Ämneshammare	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Pappers-Bruk	87	—	175	—	262	—	—	—	28	4 24	—	—	32 24
Tegel-Bruk	15	—	35	—	50	—	—	—	3	1	—	—	4
Socker-Bruk	19	—	132	—	151	—	—	—	5 12	2	—	—	7 12
Såpe-Bruk	—	—	30	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Segelduks-Fabrik	48	—	117	—	165	—	—	—	26	12	—	—	38
Ätticke-Fabrik	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Oljeslagerier	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Garfverier	63	—	160	—	223	—	—	—	26	6 12	—	—	32 12
Färgerier	7	—	55	—	62	—	—	—	6	1 24	—	—	7 24
Snus-Fabriker	2	—	4	—	6	—	—	—	— 36	— 12	—	—	1
Aske-Calciner-Verk	—	—	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Bryggeri	6	—	9	—	15	—	—	—	3	1	—	—	4
Liqueur-Fabrik	6	—	16	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—
Krogar, Skattlagde	2	—	24	—	26	2 24	—	—	5	1 24	—	—	9
Diverse Personer, som ej höra till viss näring	479	160	1,924 8	—	2,563 8	—	—	—	316	154	87 32	—	557 32
Summa	21,817	779 5	25,912 32	16,821 8	65,429 45	11,369 4	8,237	1,369	8,142 12	2,907	94 32	2,268	34,387

Bidrag. (R:dr sk. r.)

	Arrende-Medel	Kostnad för Rustning och Rotering	Clericie-Statens Underhåll: Pastorers	Kapellaners	Kyrkobetjenings	Summa	Fattigförsörjning	Skjuts	Väghållning	Diverse Afgifter, Onera och Allmänna Besvär	Summa Stats-Bidrag
Krono-Fisken	1,900 16	—	18	—	5	23	—	—	—	—	2,070
Frälse-Säterier	—	—	161 16	15	22 32	199	60	—	—	45 16	987 41 6
Säteri-Rusthåll	—	275	42	—	7	49	15	50	32	36	754 24
Insockne Frälsehemman	—	—	114	—	27	141	36	—	80	106	1.047
Utsockne Frälsehemman	—	1,680	1068	61	195	1,324	278	425	540	755	9,811 15
Frälse-Skattehemman	—	350	266	30	50	346	50	160	106	160	2,305 22 3
Krono-Hemman	—	—	55	6	10	71	12	35	25	30	444 15 9
Krono-Rusthåll	—	3,520	478	40	90	608	25	335	230	315	7,683 1 3
Krono-Skatte-Hemman	—	—	433	35	74	542	100	296	178	280	3,982 11 6
Krono-Skatte-Rusthåll	—	78,160	14,536	950	2,960	18,446	440	13,230	7,500	8,900	199,020 28 6
Militiæ-Boställen	—	—	51	4	8 32	63 32	13	—	26	33	321 3
Civila Boställen	—	—	64	4	16 32	84 32	23	—	49	52	590 36
Ecklesiastike Boställen	—	—	2,850	—	30	2,880	17	—	118	155	4,585 8 3
Lotshemman, Skatte-	—	50	16	2	3	21	4	—	6	10	187 14
Skattlagde bebyggde Torp etc., Skatte	—	100	39	4	10	53	8	—	—	33	325
Dito obebyggde	—	—	70	8	12	90	16	—	—	37	637 32
Oskattlagde bebygde dito, derutaf Båtsmans-Torp, st. 1,467	—	—	610	20	57	687	—	—	—	150	2,155
Backstugor	—	—	260	25	40	325	—	—	—	—	1,421
Bebyggde Lägenheter, afsöndrade från Hemman	—	—	2,300	170	529	2,999	—	—	—	310	9,534
Skattlagde Fisken och Fiske-Lägenheter: Skatte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 32
Dito Krono	—	—	200	25	25	250	—	—	—	—	345 8
Tullmjölqvarnar	—	—	129	15	27	171	—	—	—	10	2,487 24
Tull-sågqvarnar, Grofbladiga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	475 24
Dito Finbladiga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49 36
Husbehofs-mjölqvarnar utan ränta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Husbehofs-sågqvarnar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stampar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39 12
Kopparhammare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119 24
Ämneshammare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Pappers-Bruk	—	—	16	4	3	23	—	—	—	—	317 24
Tegel-Bruk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54
Socker-Bruk	—	—	5	2	1	8	4	—	—	—	170 12
Såpe-Bruk	—	—	3	1	1	5	3	—	—	—	38
Segelduks-Fabrik	—	—	10	2	2	14	10	—	—	—	237
Ätticke-Fabrik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Oljeslagerier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Garfverier	—	—	50	10	10	70	—	—	—	—	325 12
Färgerier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69 24
Snus-Fabriker	—	—	4	1	1	6	4	—	—	—	17
Aske-Calciner-Verk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Bryggeri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
Liqueur-Fabrik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
Krogar, Skattlagde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
Diverse Personer, som ej höra till viss näring	—	—	443	50	130	623	—	—	—	175	3.918 40
Summa	1,900 16	84,135	24,291 16	1,484	4,347	30,122 16	5,7[illegible]8	14,531	8,890	11,592 16	256,615 45

Carlskrona Lands-Contoir den 2 Augusti 1833.

O. F. NAUCKHOFF.

C. G. FEHRMAN.

Tabell för Städerne inom Blekinge Län.

	Hus, Tomter, Verk och Inrättningar.	Jord. Åker.	Jord. Äng.	Jord. Skog och Betesmark.	Jord. Summa Tunnland.	Jord. Hemmantal.	Utsäde af: Hvete.	Utsäde af: Råg.	Utsäde af: Korn.	Utsäde af: Hafra.	Utsäde af: Ärter.	Utsäde af: Potatoes.	Medelafkastning, sedan Utsädet är afdragit. Hvete.	Medelafkastning Råg.	Medelafkastning Korn.	Medelafkastning Hafra.	Medelafkastning Ärter.	Medelafkastning Potatoes.	Underhållne Kreatur. Hästar.	Underhållne Kreatur. Oxar.	Underhållne Kreatur. Kor.	Underhållne Kreatur. Ungboskap.	Underhållne Kreatur. Får.
	St	T:d	T:d	T:d	T:d	M:t	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	St.	St.	St.	St.	St.
Carlskrona Stad.																							
Hus och Tomter	1,419																						
Jord		38	84	810	932	3 17/24	2	16	10	10	2	160	12	96	50	50	10	1,440	70	5	110		
Tobaks-Fabriker	6																						
Socker-Bruk	1																						
Coopvaerdie Skepps-Varf	1																						
Väderqvarnar	5																						
Diverse Personer, som ej tillhöra viss näring																							
Sterbhus-Gåfvor och Testamenten																							
Summa	1,432	38	84	810	932	3 17/24	2	16	10	10	2	160	12	96	50	50	10	1,440	70	5	110		
Carlshamns Stad.																							
Hus och Tomter	497																						
Jord		21	14	459	494	2⅓		10	4	6		10		78	28	36		125	16		115	9	
Tobaks- och Snus-Fabriker	3																						
Snus-Fabrik	3																						
Segelduks-Fabrik	1																						
Kort-Fabrik	1																						
Skepps-Varf	1																						
Tapet-Målare	1																						
Garfverier	5																						
Färgerier	4																						
Diverse Personer, som ej höra till viss näring																							
Sterbhus-Gåfvor och Testamenten																							
Summa	516	21	14	459	494	2⅓		10	4	6		10		78	28	36		125	16		115	9	
Sölvesborgs Stad.																							
Hus och Tomter	139																						
Jord		211⅚	74	790	1075⅙	3⅜	3	73	44	8	2	235	12	438	240	48	8	2,820	55	3	198	15	6
Väderqvarn	1																						
Badhus	1																						
Fabrik, Tobaks-	1																						
Diverse Personer, ej hörande till viss näring																							
Summa	142	211⅚	74	790	1075⅙	3⅜	3	73	44	8	2	235	12	438	240	48	8	2,820	55	3	198	15	6

	Uppskattadt Värde. Hus och Tomter.	Uppskattadt Värde. Jord.	Uppskattadt Värde. Bruk, Manufacturier, Qvarnar och Fabriker.	Uppskattadt Värde. Summa.	Stats-Bidrag. Bevillning. Efter 1:sta §.	Bevillning. Efter 2:dra §.	Bevillning. Jord, Hus, Tomter och Inrättningar.	Bevillning. Borgerlig näring.	Bevillning. Efter 37 och 40 §. §.	Bevillning. Personer som ej höra till viss näring.	Bevillning. Brännvins-Brännings-afgift.	Bevillning. Summa.
	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.
Carlskrona Stad.												
Hus och Tomter	1,134,833 16			1,134,833 16			2,269 32					2,269 32
Jord		29,000		29.000			71 24				183 20	254 44
Tobaks-Fabriker			39,000	39.000			78					78
Socker-Bruk			30,000	30.000			60					60
Coopvaerdie Skepps-Varf	8,000			8.000			16	50				66
Väderqvarnar			6,895 40	6,895 40			13 38					13 38
Diverse Personer, som ej tillhöra viss näring					3,148 14	4,373 3 6		5,572 36		1,430 32		14,524 37 6
Sterbhus-Gåfvor och Testamenten									153 8 1			153 8 1
Summa	1,142,833 16	29,000	75,895 40	1,247,729 8	3,148 14	4,373 3 6	2,508 46	5,622 36	153 8 1	1,430 32	183 20	17,420 15 7
Carlshamns Stad.												
Hus och Tomter	607,889 39			607,889 39			1,215 44 9					1,215 44 9
Jord		25,000		25,000			50					50
Tobaks- och Snus-Fabriker			15,600	15,600			31 9 7					31 9 7
Snus-Fabrik			13,100	13,100			26 9 7					26 9 7
Segelduks-Fabrik			16,600	16,600			33 9 7					33 9 7
Kort-Fabrik			11,250	11,250			22 24					22 24
Skepps-Varf							50					50
Tapet-Målare							12					12
Garfverier							98 28 9					98 28 9
Färgerier							35 38 4					35 38 4
Diverse Personer, som ej höra till viss näring					1,535 12	336 2 2		2,838 8		1,235	114 9	6,058 31 2
Sterbhus-Gåfvor och Testamenten									224 5 6			224 5 6
Summa	607,889 39	25,000	56,550	689,439 39	1,535 12	336 2 2	1,575 20 7	2,838 8	224 5 6	1,235	114 9	7,858 9 3
Sölvesborgs Stad.												
Hus och Tomter	130,451			130,451			260 43 4					260 43 4
Jord		50,106		50.106			100 10 2				13 46 2	114 8 4
Väderqvarn			1,000	1,000			2					2
Badhus			500	500			1					1
Fabrik, Tobaks-			500	500			1					1
Diverse Personer, ej hörande till viss näring					386 31	18 — 11		734 41		135 16		1,274 40 11
Summa	130,451	50,106	2,000	182,557	386 31	18 — 11	365 5 6	734 41		135 16	13 46 2	1,653 44 7

	Ständiga Räntor. Mantals-Penningar.	Ständiga Räntor. Salpeter-afgift.	Ständiga Räntor. Summa.	Arrende-Medel.	Kostnad för Rotering.	Kostnad för Stadens Styrelse.	Clericie-Statens Underhåll. Pastorers.	Clericie-Statens Underhåll. Comministrars.	Clericie-Statens Underhåll. Kyrkobetjenings.	Clericie-Statens Underhåll. Summa.	Fattigförsörjning.	Skjuts.	Vaghållning.	Diverse Onera &c.	Summa Stats-Bidrag.
	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.	R:dr sk. r.
Carlskrona Stad.															
Hus och Tomter														5,444 16 3	7.714 — 3
Jord		9 21 6	9 21 6	4,312 18 3	76 24							1,100	1,373 28	217 22 1	7,344 13 10
Tobaks-Fabriker															78
Socker-Bruk															60
Coopvaerdie Skepps-Varf															66
Väderqvarnar															13 38
Diverse Personer, som ej tillhöra viss näring	1,411 12		1,411 12			6,014 18 8	855 11 11	337 5 8	466 32	1,659 1 7	5,702 4			6,760 34 3	36,072 12
Sterbhus-Gåfvor och Testamenten															153 8 1
Summa	1,411 12	9 21 6	1,420 33 6	4,312 18 3	76 24	6,014 18 8	855 11 11	337 5 8	466 32	1,659 1 7	5,702 4	,100	1,373 28	12,422 24 7	51,501 24 2
Carlshamns Stad.															
Hus och Tomter								250		250	314 29 5			2,392 16 6	4,172 42 8
Jord		4 18	4 18	540	539 3 10						12 36 10	666 32	100		1,912 42 8
Tobaks- och Snus-Fabriker											8 — 11				39 10 6
Snus-Fabrik											6 37 10				32 47 5
Segelduks-Fabrik											8 28 9				41 38 4
Kort-Fabrik											5 33 2				28 9 2
Skepps-Varf											12 44 10				62 44 10
Tapet-Målare											3				15
Garfverier											24 10 4				122 39 1
Färgerier											8 30 2				44 20 6
Diverse Personer, som ej höra till viss näring	654 4		654 4			2,525	850	250	216 32	1,316 32	1,088 46			2.736 2 5	14,379 19 7
Sterbhus-Gåfvor och Testamenten															224 5 6
Summa	654 4	4 18	658 22	540	539 3 10	2,525	850	500	216 32	1,566 32	1,494 10 3	666 32	100	5,128 18 11	21,076 32 3
Sölvesborgs Stad.															
Hus och Tomter							30			30				250	540 43 4
Jord		6 28	6 28			118	58			58			200	130	626 36 4
Väderqvarn															2
Badhus															1
Fabrik, Tobaks-															1
Diverse Personer, ej hörande till viss näring	151 16 9		151 16 9		110 47	362 25 7	312	180	50	542	280	50		590	3,361 34 3
Summa	151 16 9	6 28	157 44 9		110 47	480 25 7	400	180	50	630	280	50	200	970	4,533 17 11

Carlskrona Lands-Contoir den 2 Augus

O. F. NAUCKHOFF.

C. G. FEHRMAN.

	Häradets Hemmanstals Summa.	Hela Hemman och deröfver.	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{11}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{14}$	$\frac{1}{15}$	$\frac{1}{16}$	$\frac{1}{18}$	$\frac{1}{20}$	$\frac{1}{22}$	$\frac{1}{24}$	$\frac{1}{27}$	$\frac{1}{28}$	$\frac{1}{30}$	$\frac{1}{32}$	$\frac{1}{36}$	$\frac{1}{37}$
Östra och Medelstads Häraders Fögderi	$637\frac{1}{2}$	$84\frac{47}{192}$	52	148	292	4	250	298	37	2	1	157	2	6	85	27	1	2	55	3	4	5	19	12	—
Bräkne och Listers Häraders *dito* .	$445\frac{1}{2}$	$15\frac{43}{144}$	41	70	331	1	150	294	15	2	—	89	—	—	155	13	—	—	42	—	—	—	96	7	1
Summa	1083	$99\frac{313}{576}$	93	218	623	5	400	592	52	4	1	246	2	6	240	40	1	2	97	3	4	5	115	19	1

Antal

$\frac{1}{40}$	$\frac{1}{45}$	$\frac{1}{48}$	$\frac{1}{54}$	$\frac{1}{56}$	$\frac{1}{60}$	$\frac{1}{63}$	$\frac{1}{64}$	$\frac{1}{72}$	$\frac{1}{90}$	$\frac{1}{96}$	$\frac{1}{108}$	$\frac{1}{128}$	$\frac{1}{144}$	$\frac{1}{162}$	$\frac{1}{168}$	$\frac{1}{216}$	$\frac{1}{224}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{2}{9}$	$\frac{2}{15}$	$\frac{2}{21}$	$\frac{2}{27}$	$\frac{2}{45}$	$\frac{2}{81}$	$\frac{3}{4}$	$\frac{3}{8}$	$\frac{3}{10}$	$\frac{3}{16}$	$\frac{3}{20}$	$\frac{3}{32}$	$\frac{3}{40}$	$\frac{3}{64}$	$\frac{3}{80}$	$\frac{3}{88}$	$\frac{3}{112}$	$\frac{3}{128}$	$\frac{3}{224}$	$\frac{3}{320}$
4	2	8	2	2	3	1	5	3	1	3	1	—	—	1	—	—	—	20	31	2	1	4	2	—	25	113	—	149	1	62	3	5	—	1	1	1	1	—
2	—	46	1	—	—	—	39	—	—	7	—	8	3	—	1	1	1	2	15	—	—	1	—	1	7	74	1	211	3	66	1	24	1	—	—	2	—	1
6	2	54	3	2	3	1	44	3	1	10	1	8	3	1	1	1	1	22	46	2	1	5	2	1	32	187	1	360	4	128	4	29	1	1	1	3	1	1

Hem-

$\frac{4}{9}$	$\frac{4}{15}$	$\frac{4}{25}$	$\frac{4}{27}$	$\frac{4}{35}$	$\frac{4}{45}$	$\frac{4}{47}$	$\frac{4}{105}$	$\frac{5}{6}$	$\frac{5}{8}$	$\frac{5}{12}$	$\frac{5}{16}$	$\frac{5}{18}$	$\frac{5}{24}$	$\frac{5}{27}$	$\frac{5}{32}$	$\frac{5}{36}$	$\frac{5}{42}$	$\frac{5}{48}$	$\frac{5}{65}$	$\frac{5}{72}$	$\frac{5}{81}$	$\frac{5}{96}$	$\frac{5}{84}$	$\frac{5}{126}$	$\frac{5}{128}$	$\frac{5}{192}$	$\frac{5}{256}$	$\frac{5}{288}$	$\frac{5}{384}$	$\frac{5}{432}$	$\frac{6}{19}$	$\frac{7}{8}$	$\frac{7}{12}$	$\frac{7}{15}$	$\frac{7}{16}$
3	2	1	1	1	1	1	3	4	27	17	71	3	18	1	78	9	1	24	14	1	1	5	—	1	1	2	—	1	—	2	1	6	10	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	88	8	35	—	74	4	1	25	13	3	—	5	1	—	3	1	2	—	1	—	—	3	1	—	11
3	2	1	1	1	1	1	3	4	37	27	159	11	53	1	152	13	2	49	27	4	1	10	1	1	4	3	2	1	1	2	1	9	11	1	14

Tabell

man

$\frac{7}{18}$	$\frac{7}{44}$	$\frac{7}{27}$	$\frac{7}{30}$	$\frac{7}{32}$	$\frac{7}{36}$	$\frac{7}{45}$	$\frac{7}{48}$	$\frac{7}{50}$	$\frac{7}{54}$	$\frac{7}{60}$	$\frac{7}{64}$	$\frac{7}{72}$	$\frac{7}{80}$	$\frac{7}{96}$	$\frac{7}{108}$	$\frac{7}{120}$	$\frac{7}{128}$	$\frac{7}{144}$	$\frac{7}{160}$	$\frac{7}{192}$	$\frac{7}{240}$	$\frac{7}{256}$	$\frac{7}{384}$	$\frac{7}{432}$	$\frac{8}{9}$	$\frac{8}{105}$	$\frac{9}{16}$	$\frac{9}{32}$	$\frac{9}{40}$	$\frac{9}{56}$	$\frac{9}{64}$	$\frac{9}{128}$	$\frac{9}{432}$	$\frac{11}{12}$	$\frac{11}{16}$	$\frac{11}{24}$	$\frac{11}{32}$
1	10	—	1	12	—	2	8	1	1	1	4	3	1	6	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2	5	12	—	1	7	—	—	1	6	3	—
—	11	2	—	1	3	—	15	—	—	—	22	3	—	7	1	—	1	2	1	5	—	2	3	1	—	—	1	14	1	1	1	1	1	—	—	—	8
1	21	2	1	13	3	2	23	1	1	1	26	6	1	13	2	1	1	2	1	5	1	2	3	1	2	2	6	26	1	2	8	1	1	1	6	3	8

öfver Hemmansdelningen i Blekinge Län.

som

11/36	11/48	11/60	11/64	11/72	11/96	11/108	11/112	11/180	11/192	11/216	11/576	11/364	11/720	11/384	13/16	13/24	13/30	13/32	13/36	13/48	13/60	13/64	13/70	13/80	13/96	13/99	13/108	13/112	13/128	13/144	13/160	13/224	13/380	13/640	15/16	15/32
2	4	1	—	2	—	1	1	2	—	1	1	—	—	—	2	2	1	3	2	1	—	—	1	1	1	—	2	1	—	—	—	1	1	—	3	2
3	4	—	5	—	3	—	—	—	1	—	—	1	1	1	1	—	—	1	—	3	1	2	—	—	1	1	—	—	2	1	1	—	—	1	—	4
5	8	1	5	2	3	1	1	2	1	1	1	1	1	1	3	2	1	4	2	4	1	2	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	1	3	6

Carlskrona Lands-Contoir den 2 Augusti 1833.

O. F. NAUCKHOFF.

C. G. FEHRMAN.

$\frac{15}{64}$	$\frac{15}{128}$	$\frac{16}{81}$	$\frac{17}{24}$	$\frac{17}{32}$	$\frac{17}{48}$	$\frac{17}{56}$	$\frac{17}{60}$	$\frac{17}{64}$	$\frac{17}{72}$	$\frac{17}{90}$	$\frac{17}{96}$	$\frac{17}{108}$	$\frac{17}{216}$	$\frac{17}{256}$	$\frac{17}{288}$	$\frac{17}{360}$	$\frac{19}{60}$	$\frac{19}{72}$	$\frac{19}{96}$	$\frac{19}{128}$	$\frac{19}{144}$	$\frac{19}{420}$	$\frac{19}{504}$	$\frac{21}{32}$	$\frac{21}{64}$	$\frac{21}{128}$	$\frac{21}{216}$	$\frac{21}{256}$	$\frac{21}{1152}$	$\frac{23}{24}$	$\frac{23}{42}$	$\frac{23}{48}$
1	4	—	3	4	5	3	1	—	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	—	1	1	—	—	2	1	—	—	——	1	1	2
11	5	1	—	1	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	3	4	1	3	1	—	—	1
12	9	1	3	5	6	3	1	3	2	1	2	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	5	5	1	3	1	1	1	3

brukas

$\frac{23}{64}$	$\frac{23}{96}$	$\frac{23}{128}$	$\frac{23}{144}$	$\frac{23}{24}$[illegible]	$\frac{25}{36}$	$\frac{25}{48}$	$\frac{25}{64}$	$\frac{25}{96}$	$\frac{25}{112}$	$\frac{25}{264}$	$\frac{25}{1008}$	$\frac{27}{576}$
—	1	—	1		1	1	—	1	1	1	1	—
1	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	——	1
1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1

$\frac{29}{60}$	$\frac{29}{64}$	$\frac{31}{48}$	$\frac{31}{96}$	$\frac{31}{288}$	$\frac{32}{105}$	$\frac{32}{384}$	$\frac{33}{256}$	$\frac{34}{111}$	$\frac{35}{48}$	$\frac{35}{96}$	$\frac{35}{128}$	$\frac{35}{144}$
1	—	2	2	1	1	—	—	—	1	1	—	1
—	2	—	—	1	—	1	—	1	—	2	2	—
1	2	2	2	2	1	1	—	1	1	3	2	1

$\frac{35}{19}$[illegible]	$\frac{35}{216}$	$\frac{35}{256}$	$\frac{35}{288}$	$\frac{35}{432}$	$\frac{37}{48}$	$\frac{37}{120}$	$\frac{37}{160}$	$\frac{37}{180}$	$\frac{37}{216}$	$\frac{37}{240}$	$\frac{37}{576}$
—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	—
1	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1
1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

uti.

$\frac{41}{96}$	$\frac{41}{160}$	$\frac{41}{192}$	$\frac{43}{48}$	$\frac{43}{144}$	$\frac{43}{336}$	$\frac{47}{60}$	$\frac{47}{80}$	$\frac{47}{96}$	$\frac{47}{128}$	$\frac{47}{640}$	$\frac{49}{64}$	$\frac{49}{128}$	$\frac{51}{256}$	$\frac{53}{288}$	$\frac{53}{540}$	$\frac{55}{192}$	$\frac{55}{432}$	$\frac{59}{72}$	$\frac{59}{180}$	$\frac{63}{160}$	$\frac{63}{512}$	$\frac{65}{168}$	$\frac{65}{576}$	$\frac{69}{224}$	$\frac{71}{432}$	$\frac{73}{384}$	$\frac{79}{720}$	$\frac{83}{504}$	$\frac{85}{432}$	$\frac{89}{320}$	$\frac{91}{108}$	$\frac{91}{384}$	$\frac{103}{1008}$	$\frac{113}{120}$	$\frac{113}{324}$	$\frac{115}{528}$
1	1	1	2	1	—	1	1	5	—	1	1	—	—	—	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	2	—	1	—	2	1	1	1
—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—
1	1	1	2	1	1	1	1	5	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	3	2	1	1	1

121/192	121/540	123/3072	125/336	125/432	125/768	133/768	143/336	144/1152	181/1000	203/384	247/432	271/1152	287/2160	301/1920	371/4320	385/1728	401/2000	479/3564	559/3268	4459/21504	Antal Hemmansägare som bruka mindre än helt Mantal.
1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	1	—	1	1	—	2,375
—	—	1	—	—	1	1	1	1	2	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	1	2,360
1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4,735